

“ญี่ปุ่นอย่างที่เป็น” ลำดับที่ 21

การคุ้มครองสิทธิเด็กในญี่ปุ่น:
กรณีศึกษาการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

“ญี่ปุ่นอย่างที่เป็น”
ลำดับที่ 21

การคุ้มครองสิทธิเด็กในญี่ปุ่น:
กรณีศึกษาการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

“ญี่ปุ่นอย่างที่เป็น” ลำดับที่ 21

การคุ้มครองสิทธิเด็กในญี่ปุ่น: กรณีศึกษาการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

อารีรัตน์ โกสิทธิ์.

“ญี่ปุ่นอย่างที่เป็น” ลำดับที่ 21 การคุ้มครองสิทธิเด็กในญี่ปุ่น: กรณีศึกษาการกลั่นแกล้งในโรงเรียน.– กรุงเทพฯ : โครงการสันติไมตรีไทย-ญี่ปุ่น (Japan Watch) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2564.

148 หน้า.

1. สิทธิเด็ก 2. เด็ก -- การคุ้มครอง 3. เด็กกับความรุนแรง. I. ชื่อเรื่อง.

323.3

ISBN 978-616-488-192-1

ผู้เขียน อารีรัตน์ โกสิทธิ์

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2564

จำนวนพิมพ์ 300 เล่ม

จัดทำโดย โครงการสันติไมตรีไทย-ญี่ปุ่น (Japan Watch)
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
โทรศัพท์ 02-221-2422 โทรสาร 02-221-2422
www.japanwatch.today

พิมพ์ที่ สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์ 0-2218-3557 โทรสาร 0-2218-3547
<http://www.cupress.chula.ac.th>
e-mail: cuprint@hotmail.com

คำนำ

โครงการสันติไมตรีไทย-ญี่ปุ่นสนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เป็นชุดโครงการประสานงานที่ก่อตั้งขึ้นจากวิสัยทัศน์ว่าในบริบทโลกสมัยใหม่ ประเทศต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเกี่ยวพันและส่งอิทธิพลต่อกันลึกซึ้งกว้างขวาง ดังนั้น การทำความรู้จักและเข้าใจประเทศอื่น ๆ จึงมีความสำคัญและจำเป็นมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศสำคัญ ๆ เช่น ประเทศญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นมีบทบาทและอิทธิพลต่อโลก ภูมิภาค และต่อประเทศไทยทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม การปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายในประเทศ หรือบทบาทพฤติกรรมแสดงออกของญี่ปุ่นส่งผลต่อไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งรวดเร็ว รุนแรง และเป็นไปอย่างซ้ำ ๆ การทำความรู้จักและเข้าใจประเทศญี่ปุ่นจึงเป็นประโยชน์ทั้งในแงุ่มที่เกี่ยวข้อกับการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาประเทศ หรือกำหนดจุดยืนของประเทศต่อญี่ปุ่น และต่อประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และในแงุ่มของการมองมุมกลับ เปรียบเทียบทบทวนเพื่อเห็นภาพและเข้าใจประเทศไทยที่ชัดเจนมากขึ้นด้วยเช่นกัน

เอกสารชุด “ญี่ปุ่นอย่างที่เป็น” เป็นส่วนหนึ่งของผลผลิตตามเป้าหมายของโครงการฯ เพื่อประมวลข้อมูลความรู้เกี่ยวกับญี่ปุ่นเผยแพร่ในสังคมไทย โครงการฯ มีความคาดหวังว่าสังคมไทยจะได้รับประโยชน์จากเอกสารชุดนี้ตามสมควร

โครงการสันติไมตรีไทย-ญี่ปุ่น

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของญี่ปุ่น	1
1.1 บทนำ	1
1.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	7
1.2.1 นิยาม “การกลั่นแกล้ง” (Bullying)	7
1.2.2 Ijime และ Bullying: การกลั่นแกล้ง ในบริบทที่แตกต่างกัน	12
1.2.3 ประเภทรูปแบบและพฤติกรรมของการกลั่นแกล้ง	15
1.2.4 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในมุมมองเชิงทฤษฎี	17
1.2.5 สาเหตุการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของญี่ปุ่น	19
1.3 สถานการณ์การกลั่นแกล้งในโรงเรียนของญี่ปุ่น	20
1.3.1 สถิติการกลั่นแกล้ง	20
1.3.2 กรณีการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่ สร้างความตื่นตระหนกให้กับสังคมญี่ปุ่น	23
1.3.2.1 Hirofumi Shikagawa ค.ศ.1986	23
1.3.2.2 การกลั่นแกล้งอันโด่งดังที่เมือง Otsu จังหวัด Shiga ค.ศ. 2011	24
บทที่ 2 หลักการคุ้มครองสิทธิเด็กจากการกลั่นแกล้ง	27
2.1 การคุ้มครองสิทธิเด็กตามหลักสากล	27
ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989	
2.1.1 สิทธิในการอยู่รอด (Survival Rights)	29
2.1.2 สิทธิในการพัฒนา (Development Rights)	30

สารบัญ

	หน้า
2.1.3 สิทธิในการมีส่วนร่วม (Participation Rights)	32
2.1.4 การคุ้มครองสิทธิ (Protection Rights)	34
2.2 การคุ้มครองสิทธิเด็กในระบบกฎหมายญี่ปุ่น	40
2.2.1 สถานะของเด็กตามกฎหมายญี่ปุ่น	40
2.2.2 การคุ้มครองสิทธิเด็กตามหลักสากล	41
ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ของประเทศญี่ปุ่น	
2.2.2.1 ความเป็นมา	41
2.2.2.2 การประกันสิทธิตามกฎหมายของ อนุสัญญาฯ	44
2.2.2.2.1 ข้อมูลเพิ่มเติมที่คณะกรรมการ สิทธิเด็ก (Committee on the Rights of the Child) กำหนดให้ บรรจุในรายงานประจำงวดที่สี่ และห้าของญี่ปุ่น (the fourth and fifth periodic reports of Japan)	47
2.2.2.2.2 สรุปข้อสังเกตเกี่ยวกับ รายงานประจำงวดที่สี่และ ห้าของประเทศญี่ปุ่นโดย คณะกรรมการสิทธิเด็ก (Committee on the Rights of the Child)	48

สารบัญ

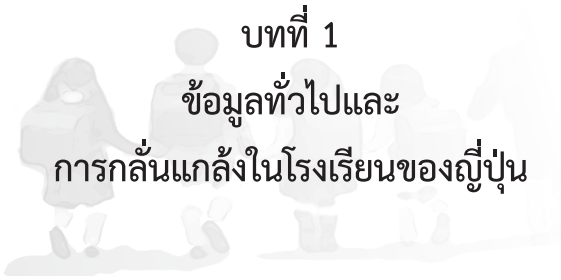
	หน้า
2.2.2.2.1	มาตรการติดตาม 49
	และความคืบหน้า
	ในการดำเนินงาน
2.2.2.2.2	ข้อเสนอแนะ 50
	กรณีการกลั่นแกล้งในโรงเรียน
2.2.2.2.3	การนำเสนอรายงาน 54
	ของรัฐภาคี (State party's report)
2.2.3	ถ้อยแถลงของหัวหน้าคณะผู้แทนรัฐบาลญี่ปุ่น 55
	ในการประชุมเพื่อนำเสนอรายงานประจำงวดที่สี่
	และห้าภายใต้ข้อ 44 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก:
	คำยืนยันต่อการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเด็ก
บทที่ 3	นโยบายและกฎหมายป้องกันการกลั่นแกล้ง 59
	ในโรงเรียนของประเทศญี่ปุ่น
3.1	นโยบายสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันการกลั่นแกล้ง 59
	ในโรงเรียน
3.2	งบประมาณ 63
3.3	มาตรการป้องกันการกลั่นแกล้งทางด้านกฎหมาย 65
3.3.1	พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรการเพื่อป้องกัน 65
	การกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013 (The Act for
	Promotion of Measures to Prevent
	Bullying) Act No.71 of 2013

สารบัญ

	หน้า
3.3.1.1 บทนิยามศัพท์	66
3.3.1.2 ขอบเขตของการใช้บังคับกฎหมาย	68
3.3.1.3 หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบ	71
3.3.1.4 การกำหนดนโยบายพื้นฐาน เพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง	73
3.3.1.5 แผนการหรือการดำเนินงาน เพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง	78
3.3.1.6 การตอบสนองต่อสถานการณ์ร้ายแรง (Serious Situations)	81
3.3.1.7 ตารางแสดงสาระสำคัญของ พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรการ เพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013 (แบบเรียงมาตรา)	85
3.3.2 นโยบายพื้นฐานแห่งชาติเพื่อป้องกัน การกลั่นแกล้ง (National Basic Policies for Preventing Bullying)	113
3.3.2.1 สาระสำคัญเกี่ยวกับแนวทาง พื้นฐานสำหรับมาตรการในการป้องกัน การกลั่นแกล้ง	114
3.3.2.2 สาระสำคัญเกี่ยวกับรายละเอียดของ มาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง	114

สารบัญ

	หน้า
3.3.2.2.1 การริเริ่มของรัฐบาลแห่งชาติ (รัฐบาลกลาง) ในการป้องกัน การก่อกวน	114
3.3.2.2.2 การริเริ่มของท้องถิ่นใน การป้องกันการก่อกวน	116
3.3.2.2.3 การริเริ่มของโรงเรียนใน การป้องกันการก่อกวน	117
3.3.2.2.4 การตอบสนองต่อสถานการณ์ ที่ร้ายแรง	118
บทที่ 4 บทวิเคราะห์และสรุป	121
บรรณานุกรม	129

บทที่ 1

ข้อมูลทั่วไปและ การกลั่นแกล้งในโรงเรียนของญี่ปุ่น

1.1 บทนำ

การกลั่นแกล้งในโรงเรียน (School bullying) มีหลายรูปแบบและเกิดขึ้นในกลุ่มเด็ก ๆ ในทุกส่วนของโลกและไม่ว่าจะเกิดขึ้นที่ใดก็ตามจะมีลักษณะทั่วไป ๆ เช่นเดียวกัน (common features) รูปแบบการกลั่นแกล้งที่พบบ่อยที่สุดจากผลการสำรวจระหว่างประเทศเมื่อปี ค.ศ. 2001 ได้แก่ การเรียกชื่อหรือการล้อเลียน (name-calling or teasing) ซึ่งเป็นรูปแบบการคุกคามที่ค่อนข้างง่าย มีความเสี่ยงต่ำ และไม่รุนแรง ด้วยเหตุนี้จึงมักเกิดขึ้นบ่อยในทุกวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกลั่นแกล้งในระยะแรก ส่วนการกลั่นแกล้งทางกายภาพ (Physical bullying) มีแนวโน้มที่จะแพร่หลายมากขึ้นในสังคมที่เห็นความรุนแรงเป็นเรื่องปกติและในสังคมซึ่งมีการแข่งขันสูงที่มุ่งเน้นการอยู่รอดของผู้ที่แข็งแกร่งและปล่อยให้ทรัพยากรทางสังคมและเศรษฐกิจกระจุกตัวอยู่ในมือของคนไม่กี่คน ซึ่งให้ความสำคัญกับศีลธรรมลดลงและมีการละเมิดกฎเพิ่มขึ้น การแข่งขันแบบนี้สามารถพบได้ในวิธีการที่เด็ก ๆ ปฏิบัติต่อกันในสังคม นอกจากนี้

หากพิจารณาเรื่องความชุกของการกลั่นแกล้งประเภทต่าง ๆ การตอบสนองของเหยื่อ และทัศนคติของผู้พบเห็นจะทำให้เข้าใจว่าปัจจัยทางวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจเป็นรากฐานสำคัญของการกลั่นแกล้งในโรงเรียนซึ่งกลายเป็นปัญหาสังคมในญี่ปุ่น¹

ช่วงกลางทศวรรษ 1980 ประเทศญี่ปุ่นมีเด็กจำนวนมากฆ่าตัวตายเนื่องมาจากการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ซึ่งสร้างความตื่นตระหนกและกลายเป็นที่สนใจของประชาชนโดยทั่วไป กระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (the Ministry of Education, Culture, Sports, Science, Science and Technology: MEXT)² ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงได้เริ่มรวบรวมสถิติสถานการณ์การกลั่นแกล้งในโรงเรียนช่วงต้นปี ค.ศ. 1985 ในโรงเรียนของรัฐ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย³ ในปี ค.ศ. 1986 เหยื่อการกลั่นแกล้งที่โด่งดังมากได้แก่กรณี Hirofumi Shikagawa นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีที่ 2

¹ Sugimori Shinkichi, Anatomy of Japanese Bullying, the Nippon Communications Foundation Society Culture Dec 3, 2012 [Online] Retrieved from <http://www.nippon.com/en/currents/000054/> (accessed 1 August 2020).

² ต่อไปนี้หนังสือเล่มนี้จะเรียกโดยย่อว่า “กระทรวงศึกษาฯ”

³ Futoshi Kobayashi, Bullying in Japanese Schools, (Education Resources Information Center: ERIC 1999), [Online] Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED434755.pdf> (accessed 1 August 2020). p.4.

ตัดสินใจฆ่าตัวตายหลังจากถูกกลั่นแกล้งจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องและถูกปฏิบัติเหมือนไม่มีตัวตน⁴ ส่วนเหตุการณ์ในปี 2011 ที่เมือง Otsu จังหวัด Shiga เด็กผู้ชายอายุ 13 ปีตัดสินใจฆ่าตัวตายเนื่องจากโดนเพื่อนร่วมชั้นเรียนกลั่นแกล้ง⁵ นายกรัฐมนตรีชินโสะ อาเบะ (Abe Shinzo) ในฐานะผู้นำรัฐบาลญี่ปุ่นในสมัยนั้น ไม่ได้นิ่งนอนใจกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมญี่ปุ่น เขาผลักดันนโยบายป้องกันการกลั่นแกล้งโดยตรา “พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรการเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013” (The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying) Act No. 71 of 2013⁶ หรือเรียกโดยย่อว่า “กฎหมายต่อต้านการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013” (the Anti-Bullying Act of 2013) กฎหมายฉบับนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากกรณีปัญหาการกลั่นแกล้งที่เมือง Otsu จังหวัด Shiga ในปี 2011 นั่นเอง กฎหมายต่อต้านการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013 มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหการกลั่นแกล้ง ในโรงเรียน

⁴ Shinkichi Sugimori, Anatomy of Child Bullying in Japan 6: Bullying Prevention (3): How to Interpret the Anti-Bullying Act, 2015, [Online] Retrieved from https://www.childresearch.net/papers/school/2015_01.html (accessed 15 July 2020). p.1.

⁵ Kondo Yukari, “Court says bullying led to school boy's suicide” NHK WORLD-JAPAN, Wednesday Feb. 20, 2019, [Online] Retrieved from <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/379/> (accessed 15 July 2020).

⁶ Act for the Promotion of Measures to Prevent Bullying (September 28, 2013), [Online] Retrieved from <https://www.mext.go.jp/en/policy/education/elsec/title02/detail02/1373868.html> (accessed 10 July 2020).

โดยมีบทบัญญัติห้ามการกลั่นแกล้งกำหนดให้หน่วยงานราชการ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนใช้มาตรการเพื่อป้องกัน
การกลั่นแกล้ง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากเด็ก ๆ และ
ผู้ปกครอง รวมทั้งมาตรการป้องกันการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์
(Cyber Bullying) ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและกฎหมายข้างต้น
กระทรวงศึกษา ได้ออกประกาศเรื่อง “นโยบายพื้นฐานแห่งชาติ
เกี่ยวกับการป้องกันการกลั่นแกล้ง” (Basic Policies on
Bullying Prevention)⁷ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับ
ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องรายงานข้อมูล
การกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นให้ส่วนกลางทราบด้วย⁸ อย่างไรก็ตาม
แม้จะมีกฎหมายเป็นการเฉพาะในการคุ้มครองเด็กจาก
การกลั่นแกล้ง แต่ผลการสำรวจข้อมูลของโรงเรียนสังกัด
กระทรวงศึกษา พบว่าอัตราการกลั่นแกล้งมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น
และในบางกรณีผู้ถูกกลั่นแกล้งทนไม่ไหวจึงตัดสินใจฆ่าตัวตาย
เพื่อหนีปัญหาดังกล่าว⁹ โดยในปัจจุบันสังคมญี่ปุ่นยังคงเผชิญหน้า
กับปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียนซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและ
มีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ

⁷ Shinkichi Sugimori, Anatomy of Child Bullying in Japan 6: Bullying Prevention (3): How to Interpret the Anti-Bullying Act, 2015, p.1.

⁸ Ibid., p.3.

⁹ KYODO, & JIJI, “Bullying in Japan's schools surged nearly a third to record high in 2018” The Japantimes, Oct. 18, 2019 [Online] Retrieved from <https://www.japantimes.co.jp/news/2019/10/18/national/social-issues/bullying-cases-japan-schools-record-high-2018/#.Xuad0bzis2x> (accessed 1 August 2020).

ในหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนต้องการนำเสนอข้อมูลการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของญี่ปุ่น และการป้องกันปัญหาการกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และในโรงเรียน รวมถึงนโยบายซึ่งได้รับการผลักดันออกมาในรูปของกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ รวมถึงแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้เกี่ยวข้องทุกส่วน ประเด็นที่น่าสนใจคือ ในสังคมระหว่างประเทศ มีมาตรการทางกฎหมายเป็นกลไกสำคัญในการให้ความคุ้มครองเด็ก กล่าวคือ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 (Convention on the Rights of the Child)¹⁰ ตามกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ มีมาตรการที่กำหนดไว้ในข้อ 44 รัฐภาคีต้องเสนอรายงานต่อคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็ก (the Committee on the Rights of the Child) โดยผ่านเลขาธิการสหประชาชาติ (the Secretary-General of the United Nations) ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ ประเทศญี่ปุ่นในฐานะรัฐภาคีต้องเสนอรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานการณ์ปัญหา และมาตรการที่รัฐบาลนำมาใช้ในการแก้ไข

¹⁰ Adopted and opened for signature, ratification and accession by General Assembly resolution 44/25 of 20 November 1989 entry into force 2 September 1990, in accordance with article 49 ได้รับการยอมรับและเปิดให้ลงนามให้สัตยาบันและภาคยานุวัติโดยมติสมัชชาที่ 44/25 วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532 มีผลบังคับใช้ 2 กันยายน พ.ศ. 2533 ตามข้อ 49)

การกลั่นแกล้งในโรงเรียนซึ่งจะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์มาก ส่วนประเทศไทยข้อมูลจากสถิติของกรมสุขภาพจิตระบุว่า ในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนนักเรียนไทยโดนกลั่นแกล้งในโรงเรียน สูงถึง 600,000 คน หรือคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 40 มากที่สุด เป็นอันดับที่ 2 ของโลกรองจากญี่ปุ่น ปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญ และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งในยุคปัจจุบันได้แก่ สื่อ (Media) และเทคโนโลยี (Technology) โดยพบว่า กลุ่มเยาวชน มากกว่าร้อยละ 50 มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งผ่านโลกไซเบอร์และ คุกคามผู้อื่นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์¹¹ ปัจจุบันระดับความรุนแรงของ พฤติกรรมกรกลั่นแกล้งและปัญหาการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียน ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกปี แม้จะมีบริบททางสังคม และปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่ยังไม่รุนแรงเท่าประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีอัตราการฆ่าตัวตายในเด็กที่ถูกกลั่นแกล้งสูง แต่อาจศึกษา แนวทางบางประการเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับ ประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ซึ่งเริ่มมีมากขึ้นในปัจจุบันซึ่งผู้เขียนจะได้กล่าวถึงในท้ายเล่ม

¹¹ กรมสุขภาพจิต, Stop Bullying หยุดการกลั่นแกล้ง ยุติความรุนแรงในสังคม [ออนไลน์] เข้าถึงจาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30024> (เข้าถึงเมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2564).

1.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

1.2.1 นิยาม “การกลั่นแกล้ง” (Bullying)

องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ระบุว่า การกลั่นแกล้ง (Bullying) เป็นความรุนแรงประเภทหนึ่ง ที่ส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกลั่นแกล้ง ผู้กลั่นแกล้ง และผู้ที่อยู่ร่วมในเหตุการณ์ซึ่งไม่รู้อิโหนอิเหนดด้วยการกลั่นแกล้งมีลักษณะเป็นรูปแบบเชิงพฤติกรรมมากกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะเป็นครั้งคราวไป การกลั่นแกล้งถูกกำหนดให้เป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับความไม่สมดุลของการใช้อำนาจเหนือบุคคลอื่น โดยพฤติกรรมนี้จะเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีกเมื่อเวลาผ่านไป ความรุนแรงในโรงเรียนที่เป็นการกลั่นแกล้งอาจถูกกระทำโดยนักเรียน ครู และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน รวมถึงความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นระหว่างทางไปและกลับจากโรงเรียนซึ่งอาจถูกกระทำโดยสมาชิกของชุมชนได้อีกด้วย¹²

กระทรวงศึกษาฯ ของญี่ปุ่น ระบุว่า “รูปแบบการกลั่นแกล้งจะเป็นการละเมิดทางร่างกายหรือจิตใจต่อคนที่อ่อนแอกว่า

¹² UNESCO, “School Violence and Bullying: Global Status Report” Presented at the International Symposium on School Violence and Bullying: From Evidence to Action, Seoul, Republic of Korea, 17–19 January 2017, p.8.

ซึ่งผู้กระทำผิดได้กระทำโดยฝ่ายเดียวและมีการกระทำที่ต่อเนื่อง และเป็นภัยต่อผู้ถูกกระทำ (ผู้เสียหาย)¹³ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ โรงเรียนจะต้องยอมรับว่าเป็นพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง¹⁴

การกลั่นแกล้ง (Bullying) เป็นพฤติกรรมก้าวร้าว ชนิดหนึ่งที่มีผู้มีอิทธิพลในกลุ่มเป็นผู้กระทำ โดยมีเจตนาร่วมกันกระทำ ให้เกิดความทุกข์ทรมานทางร่างกายหรือจิตใจต่อผู้อื่นภายใน กลุ่มเดียวกัน¹⁵ การกลั่นแกล้งเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวประเภทหนึ่ง โดยบุคคลซึ่งมีตำแหน่งโดดเด่นในกระบวนการปฏิสัมพันธ์กลุ่ม ได้เจตนากระทำหรือร่วมกันกระทำกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้เกิด ความทุกข์ทรมานทางจิตใจและ/หรือทางร่างกายต่อบุคคลอื่นในกลุ่ม

¹³ Mino Tamaki, "Ijime (Bullying) in Japanese Schools: A Product of Japanese Education Based on Group Conformity" Paper presented at the second Annual Rhizomes: Re-Visioning Boundaries Conference of the School of Languages and Comparative Cultural Studies, The University of Queensland, (24-25 February 2006). Brisbane. [Online] Retrieved from <https://espace.library.uq.edu.au/view/UQ:7721> (accessed 15 July 2020).

¹⁴ Futoshi Kobayashi, Bullying in Japanese Schools, Education Resources Information Center: ERIC 1999, [Online] Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED434755.pdf> (accessed 1 August 2020). p.3.

¹⁵ Morita Yohji, "Bullying as a contemporary behaviour problem in the context of increasing 'societal privatization' in Japan" Prospects-Quarterly Review of Education, 26 No.2 (98) (1996), [Online] Retrieved from <http://collections.infocollections.org/ukedu/en/d/Jh1920e/3.5.html> (accessed 1 August 2020).

ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเป็นกุญแจสำคัญของความทุกข์ทรมานที่เกิดขึ้น และเป้าหมายของการกลั่นแกล้งจะอยู่ภายในกลุ่มมากกว่าภายนอกกลุ่ม การกลั่นแกล้งเป็นกระบวนการของการรวมและการกีดกันทางสังคม (social inclusion and exclusion) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญหนึ่งในการกำหนดกระบวนการรวมกลุ่มทางสังคม¹⁶

ในงานวิจัยของ นวียา นิยมธรรม ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมการรังแก (กลั่นแกล้ง) ของนักเรียน ได้อ้างถึงนิยาม การกลั่นแกล้งของ Jaana Juvonen และ Sandra Graham ว่า “เป็นการใช้ความรุนแรง คุกคาม บีบบังคับเพื่อข่มเหงหรือควบคุมผู้อื่นอย่างก้าวร้าวซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวมักเกิดขึ้นซ้ำ ๆ เป็นนิสัย หากเป็นพฤติกรรมที่ตอบโต้กันทั้ง 2 ฝ่ายจะเรียกว่า “การทะเลาะ” รวมถึง Ericson Nels ยังกล่าวไปในทำนองเดียวกันว่า “พฤติกรรมการรังแก (กลั่นแกล้ง) รวมไปถึงการคุกคามหรือการก่อกวนทางคำพูดนั้นเป็นการแสดงถึงการมีอำนาจที่เหนือกว่าซึ่งอำนาจนั้นสามารถใช้รังแกผู้อื่นทางร่างกายหรือด้วยการบีบบังคับ การกระทำดังกล่าวอาจนำมาซึ่งการถูกรังแกซ้ำ ๆ ไปยังเหยื่อรายเดิมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้สาเหตุที่นำมาสู่การเกิด

¹⁶ Robin May Schott, “The social concept of bullying: philosophical reflections on definitions” In D. M. Søndergaard & R. M. Schott (Eds.), School Bullying: New Theories in Context (Cambridge: Cambridge University Press, 2014) pp.35-36.

พฤติกรรมกรรมการรังแก (กลั่นแกล้ง) ยังรวมไปถึงความแตกต่างทางชนชั้นทางสังคม การแข่งขัน ศาสนา เพศ ความเชื่อทางเพศ รูปร่างหน้าตา พฤติกรรม ภาษากาย บุคลิก ชื่อเสียง เชื้อชาติ พลังกำลัง ขนาดตัว หรือความสามารถ” นอกจากนี้ Valerie E. Besag ยังกล่าวอีกว่า “การกลั่นแกล้งเป็นกิจกรรมที่เกิดซ้ำ ๆ หรือพฤติกรรมก้าวร้าวอันนำมาซึ่งการทำร้ายผู้อื่น ไม่ว่าจะทางร่างกาย จิตใจ หรืออารมณ์ความรู้สึกจะจัดว่าเป็นการรังแกต่อเมื่อพฤติกรรมส่วนของบุคคลหนึ่งนำมาซึ่งการมีอำนาจเหนือบุคคลอื่น”¹⁷ นอกจากนี้ยังมีนิกวิชาการอีกหลาย ๆ ท่านได้ให้นิยาม “การกลั่นแกล้ง” โดยในเอกสารภาษาไทยอาจใช้ชื่อเรียกที่แตกต่างกัน เช่น การรังแก การข่มเหงรังแก การกลั่นแกล้งรังแกกัน

การกำหนดนิยาม “การกลั่นแกล้ง” (Bullying) มีประเด็นที่น่าสนใจสามประเด็น ประเด็นแรก การกลั่นแกล้งเป็นส่วนหนึ่งของความก้าวร้าว แต่อย่างไรก็ตาม ความก้าวร้าวไม่ใช่การกลั่นแกล้งจะต้องเป็นพฤติกรรมที่จงใจ (เจตนา) ให้เกิดอันตราย ประเด็นที่สอง สถาบันไหนหรือใครจะเป็นผู้มีสิทธิกำหนดหรือมีอำนาจในการกำหนดนิยาม และประเด็นที่สาม มุมมองใดที่จะสามารถให้นิยามที่ชัดเจน เช่น นักเรียนมีความคิดในเรื่องการกลั่นแกล้ง

¹⁷ โปรดศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ นวียา นิยมธรรม, “ศึกษาพฤติกรรมกรรมการรังแกของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศญี่ปุ่น: กรณีศึกษาผู้ถูกรังแก” (ปริญญาานิพนธ์ สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่, 2558) หน้า 4.

มากกว่าครู เนื่องจากพวกเขา มองว่าการกลั่นแกล้งเป็นการใช้อำนาจอย่างเป็นระบบ ในขณะที่ครูก็มีความคิดเรื่องการกลั่นแกล้งอีกแบบหนึ่ง เป็นต้น ดังนั้น Robin May Schott จึงให้คำจำกัดความหรือนิยามของ “การกลั่นแกล้ง” ดังนี้

1) การกลั่นแกล้งเป็นรูปแบบหนึ่งของความก้าวร้าวของปัจเจกบุคคล (individual aggression)

2) การกลั่นแกล้งเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงทางสังคม (social violence) และ

3) การกลั่นแกล้งเป็นรูปแบบหนึ่งของพลวัตของกลุ่มที่ผิดปกติ (dysfunctional group dynamics)¹⁸

ในมุมมองของผู้เขียน “การกลั่นแกล้ง” หมายถึงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวส่งผลกระทบต่อจิตใจหรือร่างกายผู้อื่น โดยผู้กระทำเป็นบุคคลอื่นซึ่งเรียนที่เดียวกันหรืออาจมีความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวกับบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อ และบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อจะได้รับความทุกข์ทรมานทางด้านจิตใจหรือร่างกายซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำซ้ำดังกล่าว โดยในหนังสือเล่มนี้ “การกลั่นแกล้ง หมายถึง เฉพาะการกลั่นแกล้งในโรงเรียนเท่านั้น”

¹⁸ Robin May Schott, “The social concept of bullying: philosophical reflections on definitions” In D. M. Søndergaard & R. M. Schott (Eds.), *School Bullying: New Theories in Context* (Cambridge: Cambridge University Press, 2014) p.27.

1.2.2 Ijime และ Bullying: การกลั่นแกล้งในบริบทที่แตกต่างกัน

ช่วงต้นทศวรรษ 1980 ในประเทศญี่ปุ่น ศาสตราจารย์ Morita Yohji และ อาจารย์ Kiyonaga Kenji ซึ่งเป็นนักสังคมวิทยาได้เขียนงานวิชาการเรื่อง การกลั่นแกล้ง: อุบัติการณ์ในห้องเรียน “*Ijime: Kyoshitsu no yamai*” (*Bullying: Classroom Pathology*) ซึ่งสะท้อนสภาพปัญหาสังคมในขณะนั้น¹⁹ ต่อมา นักสังคมวิทยาท่านอื่นได้ทำงานตามแนวทางของศาสตราจารย์ Morita Yohji และ อาจารย์ Kiyonaga Kenji ดังเช่น Taki Mitsuru ก็ได้เขียนงานเรื่อง “ลักษณะเฉพาะของห้องเรียนซึ่งบ่มเพาะการกลั่นแกล้งรังแก” (*Classroom characteristics which cultivate Ijime*) ซึ่งมีมุมมองที่คล้ายกันกับทั้งสองท่าน²⁰ ทำให้เรื่องการกลั่นแกล้งในโรงเรียน (school bullying) ของประเทศญี่ปุ่นเริ่มมีการศึกษาอย่างจริงจังมากขึ้น

การกลั่นแกล้งในโรงเรียนของญี่ปุ่นแม้ว่าจะมีรูปแบบเหมือนในประเทศอื่น แต่มักเป็นการกลั่นแกล้งทางอ้อมมากขึ้น และส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นในห้องเรียนจากเพื่อนร่วมชั้นของ

¹⁹ Shoko Yoneyama, “Theorizing school bullying: insights from Japan” *Confero Essays on Education Philosophy and Politics—Essays on school bullying: Theoretical perspectives on a contemporary problem*, Volume 3, Number 2, September 2015 [Online] Retrieved from <http://www.confero.ep.liu.se> (accessed 17 July 2020), pp.124-125.

²⁰ Ibid.

ผู้ถูกกลั่นแกล้งเอง หรืออย่างน้อยที่สุดเป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นเดียวกันแต่ต่างห้องเรียน ซึ่งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำต่างรู้จักกันดี²¹ ในญี่ปุ่นมีศัพท์เฉพาะเรียก “การกลั่นแกล้ง” ว่า “Ijime” (อิ-จิ-เมะ) มีนักวิชาการหลายท่านอธิบายว่า “Ijime” มีความหมายที่ฟังดูน่ากลัวและรุนแรงกว่า คำว่า “Bullying” ในภาษาอังกฤษ²² การกลั่นแกล้งในญี่ปุ่นนั้นเกิดขึ้นในห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ เช่น อังกฤษ นอร์เวย์ พบการกลั่นแกล้งภายนอกบริเวณโรงเรียน โดยเฉพาะระหว่างทางกลับบ้าน การใช้ความรุนแรงเพื่อกลั่นแกล้งหรือกดขี่ผู้อื่นนั้นนำไปสู่ปัญหาทางด้านสังคม เช่น ภาวะเครียด การเก็บตัว (hikikomori) และผลกระทบที่เลวร้ายที่สุดคือ การฆ่าตัวตาย²³ ในภาษาอังกฤษ ประวัติความเป็นมาของคำว่า Bully มีรากศัพท์มาจากคำว่า “boele” ซึ่งเป็นภาษาดัตช์ยุคกลาง (Middle Dutch) แปลว่า “sweetheart” “ที่รัก” จะเห็นได้ว่า bully มีร่องรอยการเปลี่ยนจากความหมายเชิงบวกก่อนหน้าี้มาสู่ความหมาย

²¹ Tomoyuki Kanetsuna, “Comparisons between English bullying and Japanese Ijime” in K. Kwak, P. K. Smith, & Y. Toda (Eds.), *School Bullying in Different Cultures: Eastern and Western Perspectives* (Cambridge: Cambridge University Press, 2016), pp.153-169.

²² Kirsty Kwano, “Bullying in Japanese Schools” *Savvy Tokyo* (May 23, 2016), [Online] Retrieved from <https://savvytokyo.com/bullying-japanese-schools/> (accessed 13 July 2020).

²³ นวียา นิยมธรรม, “ศึกษาพฤติกรรมมารั้งแกของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศญี่ปุ่น: กรณีศึกษาผู้ถูกรั้งแก”, หน้า 1.

เชิงลบในปัจจุบัน²⁴ ในสแกนดิเนเวีย คำว่า “mobning/mobbing” ในภาษาศาสตร์ หมายถึง การใช้ความรุนแรงกับกลุ่มบุคคลที่มีความเปราะบางหรือผิดปกติซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นและหยุดกะทันหัน²⁵ และใช้เพื่อแสดงลักษณะการกระทำของชั้นเรียนหรือกลุ่มทหารที่ร่วมกันกระทำต่อบุคคลที่มีความเปราะบาง ขณะที่ในภาษาฝรั่งเศส ใช้คำว่า “fait de violence” การใช้ความรุนแรง หรือ “mallemances” แปลว่า การทำร้ายร่างกายกัน ส่วนภาษาญี่ปุ่นคำที่เทียบเคียง “bullying” คือ “ljime” ซึ่งแปลอย่างหลวม ๆ หมายถึง การปฏิบัติต่อใครบางคนอย่างไม่ดี การล้อเลียน โหดร้าย หรือทำให้รำคาญ ส่วนคำในภาษาญี่ปุ่นเน้นการจัดการทางสังคมและหมายถึงความทุกข์ทรมานทางจิตใจหรือร่างกายซึ่งเป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม²⁶

การกลั่นแกล้งในโรงเรียนของเด็กญี่ปุ่นมีลักษณะเฉพาะ 2 ข้อ ได้แก่ 1) เป็นความรุนแรงที่ชั่วร้าย โหดร้าย และ 2) การแสดงออกถึงความรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจนั้นกระทำในนามกลุ่ม โดยกระทำต่อผู้ถูกรังแกหรือเหยื่อหนึ่งรายหรือหลายรายด้วยกัน²⁷

²⁴ Robin May Schott, “The social concept of bullying: philosophical reflections on definitions” In D. M. Søndergaard & R. M. Schott (Eds.), *School Bullying: New Theories in Context* (Cambridge: Cambridge University Press, 2014), p.23.

²⁵ Ibid., pp.22-24.

²⁶ Ibid.

²⁷ Miya Omori, *Ijime (Bullying)*, (1999) [Online] Retrieved from http://www.childresearch.net/papers/school/1999_03.html (accessed 1 July 2020).

1.2.3 ประเภทรูปแบบและพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง

การกลั่นแกล้งโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) การกลั่นแกล้งทางร่างกายหรือทางกายภาพ (*Physical Bullying*) เป็นลักษณะของการใช้กำลังทางกายภาพกระทำต่อเหยื่อ เช่น ทำร้ายร่างกาย การชก การต่อย การผลัก การตบ การตี รวมถึงการทำให้ทรัพย์สินของเป้าหมายเสียหาย โดยปกติการกลั่นแกล้งประเภทนี้มักเริ่มต้นมาจากรูปแบบอื่น²⁸ 2) การกลั่นแกล้งทางสังคมหรืออารมณ์ (*Social or Emotional Bullying*) เป็นลักษณะของการใช้กลุ่มเพื่อนหรือสังคมกดดัน (*Peer Pressure*) และทำให้บุคคลแยกออกจากกลุ่มอันเป็นผลทำให้เกิดความรู้สึกเจ็บปวด หรือเสียใจจากการกระทำดังกล่าว ตัวอย่างการโน้มน้าวให้กลุ่มไม่สนใจบุคคลที่ถูกกลั่นแกล้ง การหลีกเลี่ยงไม่ให้มีส่วนร่วมกิจกรรมหรือการหลบไม่ให้คุณคนเข้ามาสัมพันธ์กับกลุ่มอันเป็นผลทำให้บุคคลที่ถูกกระทำรู้สึกไร้อัตน ไม่มีเพื่อน ไม่มีคนคุย และไม่มีวิธีที่จะหลบหนีสถานการณ์ดังกล่าว²⁹ โดยปกติการกลั่นแกล้งประเภทนี้มักจะเกิดขึ้นในกลุ่มเพื่อนเป็นการกีดกันไม่ให้รวมกลุ่ม และทำให้รู้สึกว่าไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่มเป็นการกลั่นแกล้งโดยใช้เรื่องความสัมพันธ์ในการกระทำต่อผู้อื่น³⁰ 3) การกลั่นแกล้ง

²⁸ ภัชชา อารังอาจริยกุล, “ความรับผิดชอบละเมิดและการเยียวยาความเสียหายกรณีการกลั่นแกล้งในเด็ก” (วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ, 2561), หน้า 23-24.

²⁹ สกล วรเจริญศรี, การข่มเหงรังแก, สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (*Encyclopedia of Education*) vol. 51, 2559. หน้า 15-16.

³⁰ ภัชชา อารังอาจริยกุล, “ความรับผิดชอบละเมิดและการเยียวยาความเสียหายกรณีการกลั่นแกล้งในเด็ก” หน้า 24-25.

ด้วยคำพูด/วาจา (*Verbal Bullying*) เป็นลักษณะการพูดใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกหรือทำให้เจ็บปวด จะเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มีการขู่ เย้าแหย่ เยาะเย้ย ข่มขู่ การพูดจาถูกเสียดสีกันในกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้อาจหมายถึงรวมถึงการวิจารณ์ด้วยคำพูดในลักษณะการประโคมข่าว ข่าวลือ คำนิินทา และการพูดจาโกหกบิดเบือนข้อมูลที่ไม่เป็นจริง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเจ็บปวดและมุ่งต่อสิ่งทีนอกเหนือการควบคุมของบุคคลที่ถูกกลั่นแกล้ง เช่น รูปร่างหน้าตา เชื้อชาติ ครอบครั้ว ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น นอกจากนี้ยังหมายถึงรวมถึงการพูดจาที่รุนแรง โหดร้าย ทำให้เจ็บปวด อับอาย และรู้สึกเงินประหม่า³¹ และ 4) *การกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ต (Cyber Bullying)* เกี่ยวข้องกับการโพสต์ หรือส่งข้อความอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอ ผ่านสื่อและแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายในการรังควาน หรือคุกคามบุคคลอื่น³² จากการศึกษาวิจัยรูปแบบพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของเด็กญี่ปุ่นโดย นวียา นิยมธรรม พบตัวอย่าง ดังนี้ *การกลั่นแกล้งทางร่างกายหรือทางกายภาพ (Physical Bullying)* ได้แก่ ถูกชกต่อย ถูกแย่งแว่นตา ถูกแย่งสมุดพกประจำตัว ถูกปาหินใส่ มีการใส่ซองแปลกปลอมในอาหารแล้วบังคับให้กิน ถูกเทน้ำใส่จากชั้นบนตอนเข้าห้องน้ำ เป็นต้น *การกลั่นแกล้ง*

³¹ สกล วรเจริญศรี, การข่มเหงรังแก, หน้า 15-16.

³² UNESCO, "School Violence and Bullying: Global Status Report", p.15.

ด้วยคำพูด/วาจา (*Verbal Bullying*) ได้แก่ ถูกพูดจาล้อเลียน เสียดสีเหน็บแนม (เช่น คำว่า สกปรก ขยะ ไปตายซะ เหม็น ปัสสาวะ ค्लीนไส้ ชี้อีฟอง ลูกแหง่ มีรสนิยมที่เซย) ถูกพูดนินทา ถูกพูดข่มขู่ ถูกขู่ฆ่าทางโทรศัพท์ ถูกขู่ทำร้าย ถูกใส่ร้าย ถูกขีดเขียนต่อว่า บนโต๊ะ (เช่น ไอ้โง่ เกลียด) ส่วนการกลั่นแกล้งทางสังคมหรืออารมณ์ (*Social or Emotional Bullying*) ได้แก่ ถูกเมินเฉยจากเพื่อนร่วมห้อง ถูกเพิกเฉยจากกลุ่ม ถูกเพื่อนร่วมห้อง เลี่ยงที่จะเดินผ่านโต๊ะ ถูกกีดกันออกจากสังคมโดยการห้ามลงสระน้ำ เดียวกัน หรือถูกหักหลังจากเพื่อนสนิทโดยเอาเรื่องส่วนตัวที่เคยปรึกษาส่วนตัวไปเล่าให้เพื่อนคนอื่นฟัง เป็นต้น³³

1.2.4. พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในมุมมองเชิงทฤษฎี

จากการศึกษาพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง นักวิจัยได้นำเสนอ ทฤษฎีเพื่ออธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งผ่าน 3 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีอำนาจ (*Power based theory*) กลไก การกลั่นแกล้งของนักคิดที่นำเสนอทฤษฎีอำนาจ คือ การมีอำนาจ และการควบคุม โดยผู้กลั่นแกล้งมีความต้องการที่จะอยู่เหนือ หรือควบคุมผู้อื่น ดังนั้น ตามทฤษฎีนี้จะมีการกลั่นแกล้งเพื่อ แสดงความรู้สึกเหนือกว่าผู้อื่นและรู้สึกเท่ต่อหน้าเพื่อน ๆ

³³ นียา นิยมธรรม, “ศึกษาพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ตอนปลายถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศญี่ปุ่น: กรณีศึกษาผู้ถูกรังแก”, หน้า 31-33.

2) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning theory) ผู้ที่นำเสนอแนวความคิดนี้มองว่า การกลั่นแกล้งเป็นพฤติกรรมเรียนรู้ทางสังคม การที่ผู้ปกครองใช้วิธีการลงโทษเพื่อเป็นการอบรมสั่งสอนบุตร มีการลงโทษที่ไม่เหมาะสม มีการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ล้วนส่งผลให้เกิดปฏิกิริยาต่อต้าน (negativism) และเป็นส่วนสำคัญที่เชื่อมโยงกับพฤติกรรม การกลั่นแกล้งผู้อื่นที่โรงเรียน โดยมีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า เด็กที่ถูกกระทำหรือตกเป็นเหยื่อที่บ้านมักกลั่นแกล้งผู้อื่นที่โรงเรียน โดยพฤติกรรมการกลั่นแกล้งมีโอกาสเกิดขึ้นมากในห้องเรียน การคบหาสมาคมกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ก็มีส่วนทำให้เกิดการกลั่นแกล้งที่เลวร้าย รวมถึงสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่น การที่ครูไม่สามารถรับมือกับปัญหาการกลั่นแกล้งได้อย่างเหมาะสม ประกอบกับนักเรียนก็มักจะไม่รายงานการกลั่นแกล้ง ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมมองว่าล้วนเป็นพฤติกรรมที่นำมาสู่การกลั่นแกล้งทั้งสิ้น นอกจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน และโรงเรียนแล้ว อิทธิพลจากชุมชนและวัฒนธรรมก็มีส่วนด้วยเช่นกัน และ 3) ทฤษฎีทักษะความคิด (Theory of mind skills) นักคิดกลุ่มนี้มองว่า ผู้กลั่นแกล้งใช้ทักษะทางความคิดจัดการและควบคุมผู้ถูกกลั่นแกล้งหรือเหยื่อโดยใช้วิธีการที่ฉลาดและกระทำอย่างต่อเนื่องซึ่งทำให้ผู้กลั่นแกล้งมีความตื่นตัวในการใช้และพัฒนาทักษะทางความคิด ผู้กลั่นแกล้งมักมีความรู้ความเข้าใจ

ในสังคมหรือที่อาจเรียกว่า มีความเฉลียวฉลาดทางสังคม (Social intelligence)³⁴

1.2.5 สาเหตุการกลับแก่งในโรงเรียนของญี่ปุ่น

คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็ก (the Committee on the Rights of the Child) ได้ยืนยันว่า สาเหตุของการกลับแก่งในโรงเรียนของญี่ปุ่นเกิดจากความเครียดเพราะระบบการศึกษาที่มีการแข่งขันสูง (highly competitive) ซึ่งคณะทำงานและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร CNACRC-Japan (Citizens and NGOs Association for the Convention on the Rights of the Child, Japan) ตั้งข้อสังเกตว่า ระบบการวัดผลการศึกษาระดับชาติ (the national standardized testing) ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการยกระดับคุณภาพการศึกษาทำให้ระบบการศึกษามีการแข่งขันสูงมาก ระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการวัดผล ก่อให้เกิด “ค่านิยมในการแข่งขัน” (pro-competition values) ซึ่งความจริงรัฐบาลก็ตระหนักถึงสาเหตุที่แท้จริง แต่ก็ไม่ได้ดำเนินมาตรการใด ๆ เพื่อปฏิรูประบบการศึกษาดังกล่าว³⁵ มีการแข่งขันที่สูงมากเพื่อเข้าเรียน

³⁴ สรุปลความจาก ภัชชา อารังอาจริยกุล, “ความรับผิดชอบละเมิดและการเยียวยาความเสียหายกรณีการกลับแก่งในเด็ก”, หน้า 20-23.

³⁵ CNACRC-Japan, “The Childhood Impoverishment in Japan under the NEO-LIBERAL and NEO-NATIONALISTIC Momentum Final Version”, November 2017, p.279 [Online] Retrieved from https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRC/Shared%20Documents/JPN/INT_CRC_NGO_JPN_29989_E.pdf (accessed 1 July 2020).

ในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงเพราะจะได้ประกอบอาชีพในอนาคตตามที่คาดหวัง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จึงส่งผลให้เด็ก ๆ มีความกดดัน มีความเครียด ไม่มีความสุข และรู้สึกสิ้นหวัง ศาสตราจารย์ Takashi Naito ได้สรุปว่า สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นำมาซึ่งพฤติกรรม การกลั่นแกล้ง (Bullying) โดยเป็นการระบายความรู้สึกต่าง ๆ ไปยังเพื่อนเพื่อให้รับความทุกข์ดังกล่าวไปแทน³⁶

1.3 สถานการณ์การกลั่นแกล้งในโรงเรียนของญี่ปุ่น

1.3.1 สถิติการกลั่นแกล้ง

กระทรวงศึกษา ฯ ได้เริ่มรวบรวมข้อมูลการกลั่นแกล้งในโรงเรียนช่วงต้นปี ค.ศ. 1985 ในโรงเรียนของรัฐ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสรุปมีการกลั่นแกล้งจำนวน 155,066 ครั้ง แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา 96,457 ราย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 52,891 ราย และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 5,718³⁷ ราย และพบว่า อัตราการกลั่นแกล้งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี ค.ศ. 2011 โดยในโรงเรียนประถมศึกษาทำสถิติสูงสุดเป็นประวัติการณ์ในแต่ละปี และในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษา

³⁶ นวียา นิยมธรรม, “ศึกษาพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศญี่ปุ่น: กรณีศึกษาผู้ถูกรังแก”, หน้า 12.

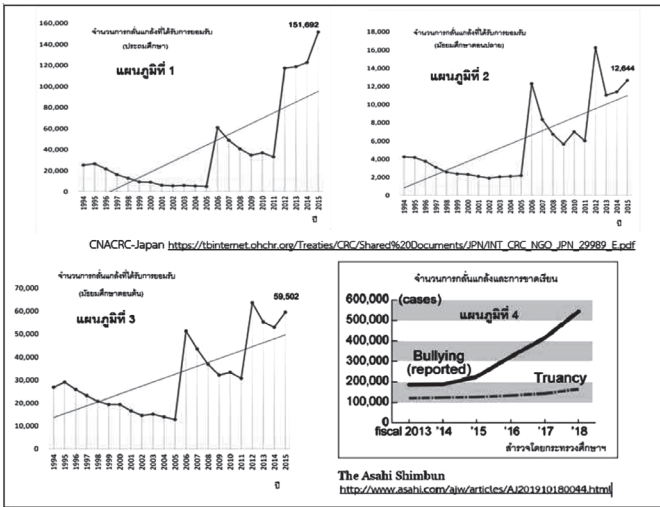
³⁷ Futoshi Kobayashi, Bullying in Japanese Schools, (Education Resources Information Center: ERIC 1999), [Online] Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED434755.pdf> (accessed 1 August 2020). pp.2-3.

ตอนปลายแต่ละปีมีสถิติสูงสุด (เกือบ) สูงเป็นประวัติการณ์ ในปี 2015 มีการกลั่นแกล้งในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 59,502 ราย และในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 12,664 ราย³⁸ ปีการศึกษา 2017 พบว่ามีการกลั่นแกล้งทั่วประเทศ 414,348 ราย เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 28 จากปีที่แล้ว โดยแบ่งเป็นระดับประถมศึกษา 317,121 ราย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 80,424 ราย และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 14,789 ราย ในโรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษ 2,044 ราย โดยมีสถานการณ์ร้ายแรงถึง 474 ราย³⁹ ในปี 2018 พบว่า มีการกลั่นแกล้งในโรงเรียนทั่วประเทศ จำนวน 543,933 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.3 จากปีก่อนและสูงสุดเป็นประวัติการณ์โดยโรงเรียนร้อยละ 80.8 ระบุว่ามีการกลั่นแกล้งอย่างน้อยหนึ่งรายซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 และมีกรณีร้ายแรง เช่น กระดุกหัก และขาดเรียนเป็นเวลา 30 วันหรือนานกว่านั้น เป็นจำนวน 602 ราย โดยเพิ่มขึ้นถึง 128 ราย สำหรับประเภทของการกลั่นแกล้ง พบว่า ร้อยละ 50 ถึง 70 ในแต่ละโรงเรียนเป็นการการเยาะเย้ย ถากถาง (ridicule) และการกล่าวหาว่าร้าย/ใส่ร้าย (slander) ซึ่งเป็นการรังแกด้วยคำพูด (verbal bullying) ส่วนการกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ต (cyber bullying) ผ่านคอมพิวเตอร์และ โทรศัพท์มือถือสูงถึง 16,334 ครั้ง

³⁸ CNACRC-Japan, “The Childhood Impoverishment in Japan under the NEO-LIBERAL and NEO-NATIONALISTIC Momentum Final Version”, pp.37-38.

³⁹ Reported Japanese School Bullying Cases Rise to New High, Society Nov 9, 2018 [Online] Retrieved from <https://www.nippon.com/en/features/h00324/> (accessed 1 August 2020).

โดยเพิ่มขึ้น 3,702 ครั้ง คิดเป็นประมาณร้อยละ 20 ของการรังแกในโรงเรียนแต่ละประเภท จากผลสำรวจข้างต้น พบว่า ผู้ถูกกลั่นแกล้งฆ่าตัวตาย 332 ราย โดยเพิ่มขึ้น 82 ราย จากปีก่อน ซึ่งมีเพียงเก้ารายเท่านั้นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้ง⁴⁰ จะเห็นได้ว่า การกลั่นแกล้งในโรงเรียนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และมีความรุนแรงมากขึ้นเช่นกัน ในสังคมญี่ปุ่น ดังรายละเอียดในแผนภูมิต่างต่อไปนี้

สถิติสถานการณ์การกลั่นแกล้งในโรงเรียนและแนวโน้มที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นที่มา: แผนภูมิที่ 1-3 https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRC/Shared%20Documents/JPN/INT_CRC_NGO_JPN_29989_E.pdf
แผนภูมิที่ 4 <http://www.asahi.com/ajw/articles/AJ201910180044.html>

⁴⁰ KYODO, & JUJI, “Bullying in Japan’s schools surged nearly a third to record high in 2018” The Japantimes, Oct. 18, 2019 [Online] Retrieved from <https://www.japantimes.co.jp/news/2019/10/18/national/social-issues/bullying-cases-japan-schools-record-high-2018/#.Xuad0bzis2x> (accessed 1 August 2020).

1.3.2 กรณีการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่สร้างความ ตื่นตระหนกให้กับสังคมญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นต้องเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียนมาอย่างยาวนาน สร้างความสูญเสียให้กับสังคมเป็นจำนวนมาก มีกรณีการกลั่นแกล้ง (เท่าที่ได้รับการบันทึก) ในแต่ละปีการศึกษา มีจำนวนหลายแสนราย โดยผู้เขียนขอหยิบยกเฉพาะกรณีตัวอย่างเพียง 2 ราย จากหลาย ๆ รายที่ต้องจบชีวิตตัวเองจากสาเหตุของการกลั่นแกล้ง ซึ่งสร้างความตื่นตระหนกให้กับสังคม รวมถึงมีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในสังคมญี่ปุ่น

1.3.2.1 Hirofumi Shikagawa ค.ศ. 1986

กรณี Hirofumi Shikagawa นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 2 ตัดสินใจฆ่าตัวตาย หลังจากถูกกลั่นแกล้งจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องและถูกปฏิบัติเหมือนไม่มีตัวตน (ในเดือนพฤศจิกายน 1985 มีการกลั่นแกล้งโดยการจัดพิธีศพแบบจำลองให้แก่ Shikagawa ซึ่งเพื่อน ๆ และคุณครูคิดว่าเป็นแค่เรื่องล้อเล่นสนุก) แต่หลังจากนั้นอีก 3 เดือน ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1986 มีผู้พบร่างของเขาแขวนอยู่ในห้องน้ำสาธารณะที่สถานีรถไฟ Morioka ในจังหวัด Iwate โดยจดหมายที่ทิ้งไว้ปรากฏชื่อเพื่อนร่วมชั้นเรียนหลายคน ซึ่งเคยกลั่นแกล้งและทรมาณเขา เขาเขียนว่า “ผมยังไม่อยากตาย แต่ชีวิตผมเหมือนตกอยู่ในนรก” “ผมกำลังจะฆ่าตัวตาย แต่ผม

ไม่อยากจะให้ใครต้องตกเป็นเหยื่ออีกหลังจากที่ผมตายแล้ว
มีฉะนั้น การตายของผมนั้นก็จะไร้ความหมาย” “กรุณาหยุดการกระทำ
บ้า ๆ นี้นี้” เรื่องราวที่น่าสลดใจทำให้สังคมตกตะลึงนำไปสู่
การเกิดหลักการ ห้ามกลั่นแกล้ง โดยมีมาตรการป้องกัน และ
มีการให้คำจำกัดความของการกลั่นแกล้งอย่างเป็นทางการ
ในปี ค.ศ. 1985⁴¹

1.3.2.2 การกลั่นแกล้งอันโด่งดังที่เมือง Otsu จังหวัด Shiga ค.ศ. 2011

ในเช้าวันที่ 11 ต.ค. 2011 เกิดเหตุการณ์
สะเทือนใจเมื่อเด็กชายอายุ 13 ปี นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นชั้นปีที่ 2 ในเมือง Otsu จังหวัด Shiga ตัดสินใจฆ่าตัวตาย
โดยกระโดดจากคอนโดมิเนียมที่เขาอาศัยอยู่เนื่องจากโดน
เพื่อนร่วมชั้นเรียนกลั่นแกล้ง โรงเรียนปฏิเสธความรับผิดชอบ
และพยายามปกปิดเรื่องราว โดยคณะกรรมการการศึกษาของ
ท้องถิ่นก็ไม่สามารถจัดการปัญหาได้อย่างเหมาะสม ทั้งที่มี
พยานหลักฐานว่า ผู้เสียหายถูกกลั่นแกล้ง จึงก่อให้เกิด
การวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรม
จากผู้เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองของผู้เสียหายจึงต้องนำคดีขึ้นสู่ศาล

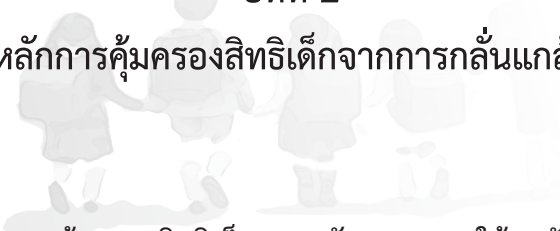
⁴¹ Shinkichi Sugimori, “Anatomy of Child Bullying in Japan 6: Bullying
Prevention (3): How to Interpret the Anti-Bullying Act, 2015” [Online]
Retrieved from [https://www.childresearch.net/papers/
school/2015_01.html](https://www.childresearch.net/papers/school/2015_01.html) (accessed 15 July 2020). p.1.

ศาลได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทในการพิสูจน์ไว้ 2 ข้อ ได้แก่ จำเลยในคดีซึ่งได้แก่เพื่อนร่วมชั้นเรียนทั้งสองคนได้กลั่นแกล้งผู้เสียหายหรือไม่ และการกลั่นแกล้งดังกล่าวส่งผลต่อสาเหตุการตายของผู้เสียหายหรือไม่ ต่อมาเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2019 ผู้พิพากษา Shigeyasu Nishioka กล่าวว่า “สาเหตุหลักของการฆ่าตัวตายของผู้เสียหายเกิดจากการกระทำของจำเลยทั้งสอง” ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยทั้งสองชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้เสียหาย ประมาณ 37.5 ล้านเยน⁴²

⁴¹ Kondo Yukari, “Court says bullying led to school boy's suicide” NHK WORLD-JAPAN Wednesday Feb. 20, 2019, [Online] Retrieved from <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/379/> (accessed 15 July 2020).

บทที่ 2

หลักการคุ้มครองสิทธิเด็กจากการกลั่นแกล้ง

2.1 การคุ้มครองสิทธิเด็กตามหลักสากลภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989

เด็กมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและการช่วยเหลือเป็นพิเศษด้วยเหตุที่เด็กยังไม่เติบโตเต็มที่ทั้งทางร่างกายและจิตใจ จึงต้องการการพิทักษ์และดูแลเป็นพิเศษ รวมถึงต้องการการคุ้มครองทางกฎหมายที่เหมาะสมทั้งก่อนและหลังเกิด⁴³ การคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 (Convention on the Rights of the Child)⁴⁴ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทหลักในการให้ความคุ้มครองสิทธิเด็กได้แบ่งการคุ้มครองสิทธิเด็กออกเป็น 4 ประเด็นหลัก ๆ ได้แก่

⁴³ ถอดความบางส่วนมาจากอารัมภบทของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 “... childhood is entitled to special care and assistance, ... the child, by reason of his physical and mental immaturity, needs special safeguards and care, including appropriate legal protection, before as well as after birth, ...”

⁴⁴ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน ค.ศ. 1989 ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติโดยข้อมติที่ 44/25 (General Assembly resolution 44/25 of 20 November 1989) ได้รับรองอนุสัญญา และเปิดให้มีการลงนาม โดยมีผลบังคับใช้วันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1990 ตามข้อ 49 (มีผลในวันที่สามสิบนับจากวันที่สัตยาบันสาร หรือภาคยานุวัติสารฉบับที่สี่สิบได้มอบไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติ) สำหรับผู้สนใจสามารถดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>

สิทธิในการอยู่รอด (Survival Rights) สิทธิในการพัฒนา (Development Rights) สิทธิในการมีส่วนร่วม (Participation Rights) และการคุ้มครองสิทธิ (Protection Rights) สำหรับกรณีการกลั่นแกล้งในโรงเรียน (School bullying) นั้นอาจเป็นการละเมิดต่อหลักการในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ข้อ 19 การคุ้มครองเด็กจากการกระทำที่ไม่เหมาะสม ทั้งปวง รัฐต้องคุ้มครองเด็กจากความรุนแรง การกระทำอันมิชอบ และการทอดทิ้งหรือการปฏิบัติโดยประมาท⁴⁵ และข้อ 28 สิทธิได้รับการศึกษาโดยเท่าเทียม รัฐต้องจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ให้พอเพียงและเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถ ของเด็กและระเบียบวินัยที่โรงเรียนกำหนดขึ้นสอดคล้องกับ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก เป็นต้น ในหัวข้อนี้ ผู้เขียน ขอแยกพิจารณาเป็น 4 ประเด็นหลักซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

⁴⁵ the Convention on the Rights of the Child of 1989, Article 19
1. States Parties shall take all appropriate legislative, administrative, social and educational measures to protect the child from all forms of physical or mental violence, injury or abuse, neglect or negligent treatment, maltreatment or exploitation, including sexual abuse, while in the care of parent(s), legal guardian(s) or any other person who has the care of the child.
2. Such protective measures should, as appropriate, include effective procedures for the establishment of social programmes to provide necessary support for the child and for those who have the care of the child, as well as for other forms of prevention and for identification, reporting, referral, investigation, treatment and follow-up of instances of child maltreatment described heretofore, and, as appropriate, for judicial involvement.

2.1.1 สิทธิในการอยู่รอด (Survival Rights)

ตามอนุสัญญาฯ ข้อ 6 เด็กมีสิทธิติดตัวที่จะมีชีวิตอยู่รอด และได้รับการพัฒนา⁴⁶ สำหรับสิทธิที่จะมีชีวิต (*the inherent right to life*) เป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งจะได้รับ การปกป้องและคุ้มครองจากการพรากชีวิต รัฐภาคีควรใช้ มาตรการที่เหมาะสมเพื่อจัดการกับสภาพทั่วไปในสังคมที่อาจ ก่อให้เกิดภัยคุกคามโดยตรงต่อชีวิตหรือคุ้มครองสิทธิใน การดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี⁴⁷ นักวิชาการจำนวนหนึ่งยืนยันว่า สิทธิที่จะมีชีวิต เป็นหลักกฎหมายบังคับเด็ดขาด (*Jus Cogens/ peremptory norms of general international law*) กล่าวคือ เป็นหลักบรรทัดฐานที่ไม่สามารถปฏิเสธได้ของ กฎหมายระหว่างประเทศทั่วไปซึ่งเป็นหลักสากลที่ใช้บังคับแก่นานาประเทศ⁴⁸ ในการตีความหลักการข้อนี้จะต้องตีความ อย่างกว้าง เช่น สิทธิในการมีชีวิต รวมถึงภาระหน้าที่ของรัฐ ในการเติมเต็มสิทธิในชีวิตของเด็กและสร้างเงื่อนไขที่จำเป็น

⁴⁶ the Convention on the Rights of the Child of 1989, Article 6

1. States Parties recognize that every child has the inherent right to life.
2. States Parties shall ensure to the maximum extent possible the survival and development of the child.

⁴⁷ Noam Peleg and John Tobin, “Article 6 The Rights to Life, Survival, and Development” in John Tobin (ed), *The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary* (United Kingdom: Oxford University Press, 2019) p.195.

⁴⁸ Sharon Detrick, *A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*, (The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 1999) p.125.

เพื่อประกันศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ด้วย และอาจรวมถึง การสร้างมาตรการที่เหมาะสมทั้งด้านบวกและด้านลบ ที่จะนำไปสู่การอยู่รอด (the survival) ของเด็กอีกด้วย⁴⁹ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ส่งผลต่อการอยู่รอดและพัฒนาอย่างมีสุขภาพที่ดี ดังนั้น จึงต้อง ได้รับการแก้ไขในลักษณะที่ตรงกับความต้องการของเด็กที่ได้รับ ผลกระทบและมีส่วนเกี่ยวข้อง โดยผู้ใหญ่ต้องมีความรับผิดชอบ ร่วมกันในการจัดการกับพฤติกรรมที่อาจเป็นอันตรายต่อพัฒนาการ (the development) ของเด็ก การสอนให้เด็กเห็นคุณค่าและ ส่งเสริมความรู้สึกเคารพต่อตนเองและผู้อื่นจะช่วยลดความเสี่ยง ของพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง⁵⁰

2.1.2 สิทธิในการพัฒนา (Development Rights)

สิทธิในการพัฒนา (Development Rights) ของเด็ก ตามบทบัญญัติที่ระบุในอนุสัญญาฯ ข้อ 6(2) ในมุมมองของ คณะกรรมการร่างอนุสัญญาฯ เป็นเรื่องสิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม⁵¹ ซึ่งสิทธิในการพัฒนาหมายความรวมถึง

⁴⁹ Noam Peleg and John Tobin, “Article 6 The Rights to Life, Survival, and Development”, p.221.

⁵⁰ Respectme.Bullying and the UNCRC, [Online] Retrieved from <https://respectme.org.uk/bullying/childrens-rights/1> (accessed 12 October 2020).

⁵¹ Sharon Detrick, A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child, p.132.

การพัฒนาทางร่างกาย (physical) จิตใจ (mental) จิตวิญญาณ (spiritual) ศีลธรรม (moral) จิตวิทยา (psychological) และพัฒนาการทางสังคม (social development) ของเด็กด้วย ซึ่งมีความหมายกว้างที่สุดตามแนวคิดแบบองค์รวม (holistic concept)⁵² นอกจากนี้ในการพัฒนายังรวมถึงสิทธิในการพักผ่อน การเล่น และกิจกรรมทางวัฒนธรรม โดยอนุสัญญาฯ ข้อ 31 บัญญัติรับรองสิทธิของเด็กที่จะมีเวลาพักผ่อน การเล่น นันทนาการที่เหมาะสมตามวัยโดยรัฐต้องเคารพและส่งเสริมสิทธิของเด็กที่จะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดและสนับสนุนการใช้โอกาสที่เหมาะสมเท่าเทียมกัน⁵³ รัฐภาคีจะต้องดำเนินมาตรการทั้งปวง ได้แก่ นิติบัญญัติ บริหาร และด้านอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธิที่อนุสัญญาฯ ให้การยอมรับ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่ตามที่ระบุไว้ในข้อ 4 ของอนุสัญญาฯ⁵⁴ ในพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง เด็กจะถูกกีดกัน

⁵² Noam Peleg and John Tobin, “Article 6 The Rights to Life, Survival, and Development”, p.223.

⁵³ the Convention on the Rights of the Child of 1989, Article 31

1. States Parties recognize the right of the child to rest and leisure, to engage in play and recreational activities appropriate to the age of the child and to participate freely in cultural life and the arts.
2. States Parties shall respect and promote the right of the child to participate fully in cultural and artistic life and shall encourage the provision of appropriate and equal opportunities for cultural, artistic, recreational and leisure activity.

⁵⁴ Sharon Detrick, A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child, p.132.

จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ และส่งผลกระทบต่อที่เป็นอันตราย ต่อการพัฒนา สุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี⁵⁵ นอกจากนี้ในกรณี เด็กปฏิเสธที่จะเข้าเรียน (ผู้ถูกลั่นแกล้ง/เหยื่อ/ผู้เสียหาย) หรือ ถูกให้ออกจากโรงเรียน (ผู้ถูกลั่นแกล้ง/ผู้กระทำผิด) เนื่องมาจาก พฤติกรรมกลั่นแกล้ง บุคลากรของโรงเรียนและผู้ปกครอง มีหน้าที่ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ทำให้เด็กรู้สึกไม่ปลอดภัย เมื่อเข้าเรียน เพื่อให้เด็กสามารถเข้าถึงสิทธิทางการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน⁵⁶

2.1.3 สิทธิในการมีส่วนร่วม (Participation Rights)

เด็กเป็นผู้ทรงสิทธิและเป็นผู้มีส่วนร่วม (The child as a subject of rights and an active participant) ที่จะแสดง ความคิดเห็นของตนเองโดยเสรีในทุกเรื่องที่มีผลกระทบต่อ เด็ก⁵⁷ อนุสัญญาฯ ข้อ 12 กำหนดให้รัฐภาคีต้องประกันสิทธิ

⁵⁵ Respectme.Bullying and the UNCRC, [Online] Retrieved from <https://respectme.org.uk/bullying/childrens-rights/1> (accessed 12 October 2020).

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ UNICEF, Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child, Fully Revised Third Edition 2007, [Online] Available from: https://www.unicef.org/publications/files/Implementation_Handbook_for_the_Convention_on_the_Rights_of_the_Child.pdf [accessed 26 November 2018]. p.150.

การแสดงความคิดเห็นโดยเสรีในทุกเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก⁵⁸ สิทธิตามข้อนี้เชื่อมโยงกับเสรีภาพในการแสดงออก การแสดงความคิดเห็นที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความมั่นคงปลอดภัยของสังคม (อนุสัญญาฯ ข้อ 13)⁵⁹ สิทธิการมีส่วนร่วมของเด็ก เป็นการเปลี่ยนแปลงการรับรู้และการปฏิบัติต่อเด็ก จากที่เด็กต้องการการปกป้องจากผู้ใหญ่ไปสู่การเป็นผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อพวกเขาในทุกระดับของสังคม นับเป็นหมุดหมายสำคัญของอนุสัญญาฯ ซึ่งเป็นการยอมรับเด็กในฐานะมนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อมด้วยคุณธรรม คุณลักษณะ และมีความสามารถในการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่⁶⁰ การแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับครอบครัว โรงเรียน การรักษาพยาบาล ความรุนแรง สถานการณ์ฉุกเฉิน⁶¹ ความคิดเห็นของเด็กในเรื่องต่าง ๆ จะได้รับการพิจารณาตามสมควรแก่อายุและวุฒิภาวะของเด็กนั้น อย่างไรก็ตาม “อายุ” โดยตัวของมันเองไม่ใช่เกณฑ์

⁵⁸ the Convention on the Rights of the Child of 1989, Article 12

1. States Parties shall assure to the child who is capable of forming his or her own views the right to express those views freely in all matters affecting the child, the views of the child being given due weight in accordance with the age and maturity of the child.

⁵⁹ Sharon Detrick, A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child, p.218.

⁶⁰ Laura Lundy et al., “Article 12 The Right to Respect for Views of the Child” in John Tobin (ed), The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary (United Kingdom: Oxford University Press, 2019) p.398.

⁶¹ Ibid., p.410.

ที่อนุสัญญาฯ ใช้กำหนดสิทธิการมีส่วนร่วม เด็กจะต้องได้รับข้อมูลที่เพียงพอเพื่อประกอบการตัดสินใจทำให้สามารถเข้าใจและประเมินผลกระทบในเรื่องที่เป็นปัญหาได้⁶² เมื่อมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในเด็ก ผู้ใหญ่ควรจะต้องรับฟังเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกลั่นแกล้งซึ่งเป็นการคุกคามความเป็นส่วนตัวและอาจเกิดอันตราย รวมถึงควรให้ความรู้และความเข้าใจแก่เด็ก ๆ ที่จะเคารพความเป็นส่วนตัวของตนเองและผู้อื่น⁶³

2.1.4 การคุ้มครองสิทธิ (Protection Rights)

ตามอนุสัญญาฯ ข้อ 19 การคุ้มครองเด็กจากการกระทำที่ไม่เหมาะสมทั้งปวง รัฐต้องคุ้มครองเด็กจากความรุนแรง⁶⁴ การกระทำอันมิชอบ และการทอดทิ้งหรือการปฏิบัติโดยประมาทเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติใน ข้อ 19 (1) รัฐภาคีจะต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ด้านนิติบัญญัติ บริหาร สังคม และการศึกษาในอันที่จะคุ้มครองเด็กจากรูปแบบทั้งปวงของความรุนแรง

⁶² UNICEF, Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child, p.155.

⁶³ Respectme.Bullying and the UNCRC, [Online] Retrieved from <https://respectme.org.uk/bullying/childrens-rights/1> (accessed 12 October 2020).

⁶⁴ องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ให้นิยาม “ความรุนแรง” หมายถึง การกระทำโดยเจตนาที่แสดงออกมาทางร่างกาย การชูบบังคับ การแสดงอำนาจต่อตนเอง บุคคลอื่น กลุ่มบุคคลหรือชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต ความสะเทือนใจ ความสูญเสียหรือการถูกทอดทิ้ง

ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การทำร้ายหรือการกระทำอันมิชอบ ...”⁶⁵
หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อ 19 นี้ เกี่ยวพันกับข้อ 28(2) ของ
อนุสัญญาฯ เรื่องระเบียบวินัยของโรงเรียน (school discipline)
และข้อ 37(ค) เด็กที่ถูกกลั่นแกล้งหรือทารุณกรรมต้องได้รับการปฏิบัติ
ด้วยมนุษยธรรมและเคารพในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดของมนุษย์ และ
ในลักษณะที่คำนึงถึงความต้องการของบุคคลในวัยนั้น⁶⁶

ในอดีตการคุ้มครองเด็กจากความรุนแรงปรากฏใน
กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศหลายฉบับ ได้แก่
ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1924 (ปฏิญญาเจนีวา)
(the Declarations of the Rights of the Child 1924)
ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1959 (the Declarations of
the Rights of the Child 1959) ปฏิญญาสากลว่าด้วย
สิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (the Universal Declaration of
Human Rights 1948) และกติการะหว่างประเทศ ต่างมี

⁶⁵ the Convention on the Rights of the Child of 1989, Article 19
1. States Parties shall take all appropriate legislative, administrative,
social and educational measures to protect the child from all forms
of physical or mental violence, injury or abuse, neglect or negligent
treatment, maltreatment or exploitation, including sexual abuse,
while in the care of parent(s), legal guardian(s) or any other person
who has the care of the child.

⁶⁶ Sharon Detrick, A Commentary on the United Nations Convention
on the Rights of the Child, p.321.

ข้อกำหนดให้รัฐต้องให้ความคุ้มครองเด็ก⁶⁷ ดังนั้น รัฐต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และมีองค์กรที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลเพื่อการป้องกันความรุนแรงและการล่วงละเมิดที่จะเกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้ง โดยเด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องจากพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง และการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพสำหรับเด็ก และได้รับความช่วยเหลือในการฟื้นกลับคืนจากกรณีถูกกลั่นแกล้ง⁶⁸ คำว่า “ความรุนแรง” (violence) ที่จะได้รับความคุ้มครองภายใต้อนุสัญญาฯ มีขอบเขตที่กว้างขวางมากซึ่งรวมถึงการกระทำโดยเจตนา (intentional acts) ไม่เจตนา (non-intentional acts) หรืองดเว้น (omissions) โดยพ่อแม่หรือผู้ดูแลที่ก่อให้เกิดอันตรายทางร่างกาย จิตใจ หรือเป็นอันตรายต่อพัฒนาการทางอารมณ์และความรู้สึกของเด็ก⁶⁹

สมัยก่อน “ระเบียบวินัยของโรงเรียน” (school discipline) มักจะมีลักษณะเป็นการลงโทษที่รุนแรง มีความโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม และย่ำยีศักดิ์ศรี ซึ่งข้อ 28(2) ของอนุสัญญา

⁶⁷ John Tobin and Judy Cashmore, “Article 19 The Right to Protection against All Form/s of Violence” in John Tobin (ed), *The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary* (United Kingdom: Oxford University Press, 2019) p.688.

⁶⁸ Respectme.Bullying and the UNCRC, [Online] Retrieved from <https://respectme.org.uk/bullying/childrens-rights/1> (accessed 12 October 2020).

⁶⁹ John Tobin and Judy Cashmore, “Article 19 The Right to Protection against All Form/s of Violence” in John Tobin (ed), *The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary* (United Kingdom: Oxford University Press, 2019), p.691.

ได้ถูกออกแบบมาเพื่อยุติระเบียบวินัยที่เคยปรากฏ และเพื่อให้สอดคล้องกับศักดิ์ศรีของเด็กและบทบัญญัติของอนุสัญญาข้ออื่น ๆ⁷⁰ ด้วยเหตุนี้ ระเบียบวินัยของโรงเรียนจะต้องสอดคล้องกับหลักผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก (the best interest of the child) หลักห้ามเลือกปฏิบัติ (non-discrimination) สิทธิในการอยู่รอดและการพัฒนา (the right to survival and development) หรือสิทธิในการมีส่วนร่วม (participatory right) และข้อห้ามจากการทรมานหรือถูกปฏิบัติ หรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม กล่าวโดยสรุปข้อ 28 ของอนุสัญญาฯ เรื่อง “ระเบียบวินัยของโรงเรียน” (school discipline) ที่กำหนดขึ้นนั้นต้องสอดคล้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก⁷¹ คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็ก (the Committee on the Rights of the Child) ได้ให้คำจำกัดความ “การลงโทษทางร่างกาย” (corporal punishment) หมายถึง การลงโทษใด ๆ ที่ใช้กำลังทางกายภาพและตั้งใจที่จะทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือไม่สบายในระดับหนึ่งซึ่งค่อนข้างเบา ส่วนใหญ่เป็นการตีด้วยมือ

⁷⁰ Christian Curtis and John Tobin, “Article 28 The Right to Education” in John Tobin (ed), *The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary* (United Kingdom: Oxford University Press, 2019), p.1105.

⁷¹ the Convention on the Rights of the Child of 1989, Article 28
“1. States Parties recognize the right of the child to education, and with a view to achieving this right progressively and on the basis of equal opportunity, they shall, in particular:
(a) Make primary education compulsory and available free to all; ...
2. States Parties shall take all appropriate measures to ensure that school discipline is administered in a manner consistent with the child's human dignity and in conformity with the present Convention. ...”

(ตีด้วยฝ่ามือ ตีกัน) หรือใช้อุปกรณ์ เช่น แส้ไม้ เข็มขัด รองเท้า ซ้อนไม้ ฯลฯ และอาจเป็นการเตะ เขย่า เกา กัด ดึงหู หรือบังคับ ให้เด็กอยู่ในท่าที่ไม่สะดวก การเผาไหม้ น้ำร้อนลวก หรือบังคับให้กลืนกิน (เช่น ล้างปากเด็กด้วยสบู่ หรือบังคับให้กลืน เครื่องเทศร้อน) การลงโทษดังที่กล่าวมานั้นเป็นการทำให้อับอาย และระเบียบวินัยในโรงเรียนที่มีการลงโทษทางร่างกายนั้นเป็น สิ่งต้องห้าม⁷²

กรณีการกลั่นแกล้งและกลายเป็นความผิดอาญา สำหรับเด็ก ที่กระทำความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมายซึ่งถูกสิทธิรอนเสรีภาพ จะได้รับความคุ้มครองภายใต้หลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สำหรับเด็กและเยาวชน (Juvenile Justice System) กล่าวคือ ต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความมีมนุษยธรรมและเคารพในศักดิ์ศรี แห่งความเป็นมนุษย์ ต้องแยกผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชน ออกจากผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ ขณะถูกควบคุมตัวเด็กและเยาวชน ควรได้รับความเอาใจใส่ได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือที่จำเป็น ในด้านสังคม การศึกษา การงาน จิตใจ ร่างกาย และยารักษาโรค หรืออาจมีมาตรการอื่นแทนการควบคุมตัว เช่น การสอดส่อง อย่างใกล้ชิด การดูแลเพิ่มเติมโดยครอบครัว ต้องมีการพิจารณา พิพากษาคดีให้เร็วที่สุด มุ่งเน้นที่การกลับตัว บำบัด และฟื้นฟู

⁷² Christian Curtis and John Tobin, “Article 28 The Right to Education” in John Tobin (ed), *The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary* (United Kingdom: Oxford University Press, 2019), p.1107.

ทางสังคม หลักการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ข้อ 37(ค) เด็กที่ถูกลิดรอนเสรีภาพต้องได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรมและเคารพในศักดิ์ศรีแต่กำเนิด (be treated with humanity and respect for the inherent dignity of the human person) และในลักษณะที่คำนึงถึงความต้องการของบุคคลในวัยนั้น (in a manner which take into account the needs of) หลักการในข้อนี้มาจาก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ข้อ 10 1, 2(ข) และ 3 กฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน (กฎแห่งกรุงปักกิ่ง) ค.ศ. 1985 (the United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice: The Beijing Rules) ข้อ 13 การควบคุมตัวไว้พิจารณาคดี และกฎสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกลิดรอนเสรีภาพ (กฎแห่งกรุงฮาวานา) (the United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of Their Liberty: The Havana Rules)⁷³

⁷³ Sharon Detrick, A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child, p.633.

2.2 การคุ้มครองสิทธิเด็กในระบบกฎหมายญี่ปุ่น

2.2.1 สถานะของเด็กตามกฎหมายญี่ปุ่น

การรับรองและคุ้มครองสิทธิในประเทศญี่ปุ่น เริ่มบัญญัติอย่างเป็นทางการและปรากฏชัดเป็นครั้งแรกใน รัฐธรรมนูญแห่งญี่ปุ่น ค.ศ. 1946 (*The Constitution of Japan 1946*) ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ ในมาตรา 97 ได้กำหนดหลักการสำคัญในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของพลเมืองญี่ปุ่นเอาไว้ จากหลักการสำคัญที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ ต่อมา มีการออกกฎหมายในลำดับรอง (กฎหมายลูก) ที่เกี่ยวข้องกับ “เด็ก” ฉบับสำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติสวัสดิการเด็ก ค.ศ. 1947 (*the Child Welfare Law of 1947*) ระบุให้มีการส่งเสริมสวัสดิการเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยกำหนดให้ทุกคนในฐานะสมาชิกของสังคมญี่ปุ่นมีบทบาทและหน้าที่ในการดูแลเด็กโดยต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก และห้ามเลือกปฏิบัติ โดยเด็กทุกคนจะได้รับการรับรอง และคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน ต่อมาในปี ค.ศ. 1951 ปรากฏ “ธรรมนูญเด็กของญี่ปุ่น ค.ศ. 1951” (*the Children's Charter of Japan*) ซึ่งระบุว่า “เด็กต้องได้รับการเคารพในฐานะมนุษย์ ได้รับการยกย่องในฐานะสมาชิกของสังคม และต้องได้รับการเลี้ยงดูในสภาพแวดล้อมที่ดี” จากหลักการดังกล่าว นับเป็นการรับรองและให้การยอมรับ “เด็ก” ว่ามีสถานภาพ

และได้รับการยอมรับในสังคม รวมถึงต้องได้รับการเลี้ยงดูในสภาพแวดล้อมที่ดีอีกด้วย โดยในเวลาต่อมา สภาไดเอทของญี่ปุ่น (National Diet of Japan) ยังผ่านกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กในด้านต่าง ๆ อีกหลายฉบับด้วยกัน⁷⁴

2.2.2 การคุ้มครองสิทธิเด็กตามหลักสากลภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ของประเทศญี่ปุ่น

2.2.2.1 ความเป็นมา

สำหรับท่าทีของประเทศญี่ปุ่นต่อการคุ้มครองสิทธิเด็กในระดับสากลนั้น ญี่ปุ่นได้แสดงความยินยอมเพื่อผูกพันตามอนุสัญญาโดยการลงนาม (Signature)⁷⁵ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก 1989 (the Convention on the Rights of the Child) เมื่อวันที่ 21 กันยายน ค.ศ. 1990 และเข้าเป็นภาคีโดยการให้สัตยาบัน (Ratification) เมื่อวันที่ 22 เมษายน ค.ศ. 1994 และให้ความผูกพันพิธีสารเลือกรับของ

⁷⁴ โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ อาริรัตน์ โกสิทธ์, ญี่ปุ่นอย่างไร้เป็น ลำดับที่ 8 การคุ้มครองสิทธิเด็กในสถานการณ์ภัยพิบัติตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ : กรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่น, (กรุงเทพฯ: โครงการสันติสตรีไทย-ญี่ปุ่น (Japan Watch) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2563) หน้า 84-90.

⁷⁵ การลงนาม (Signature) เพื่อเป็นการแสดงถึงความยินยอมของรัฐเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา/อนุสัญญา หมายความว่า การลงนามโดยผู้แทนของรัฐซึ่งมีอำนาจเต็ม โดยถือว่าการลงนามเช่นนั้นเป็นการให้ความยินยอมที่แน่นอน สำหรับผู้สนใจโปรดอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ จุมพต สายสุนทร, กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 2, พิมพ์ครั้งที่ 11 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2561) หน้า 120-123.

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กอีก 2 ฉบับ⁷⁶ เป็นการยืนยันว่า
รัฐบาลญี่ปุ่นมีพันธกรณีที่จะต้องเคารพ “สิทธิขั้นพื้นฐาน
ของเด็ก” และส่งเสริมหลักการต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในกฎหมาย
ดังกล่าวเพื่อให้เด็ก ๆ ได้รับความคุ้มครอง ได้รับสวัสดิการที่ดี
มีการตระหนักถึงสิทธิของเด็กเพิ่มขึ้น⁷⁷ โดยมีข้อสังเกตว่า
ประเทศญี่ปุ่นได้ตั้งข้อสงวน (Reservation) ที่จะไม่ผูกพัน
ตามข้อ 37 (ค) เฉพาะตัวบทที่ระบุว่า “เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอน
เสรีภาพจะต้องถูกแยกต่างหากจากผู้ใหญ่ เว้นแต่จะพิจารณา

⁷⁶ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก 1989 มีพิธีสารเลือกรับ 3 ฉบับ ได้แก่

- 1) พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กว่าด้วยความเกี่ยวพันของเด็ก
ในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ (Optional Protocol to the Convention on
the Rights of the Child on the Involvement of Children in Armed
Conflict 2002) ประเทศญี่ปุ่นลงนาม (Signature) ค.ศ. 2002 และ
ภาคยานุวัติ (Accession) เมื่อ ค.ศ. 2004
- 2) พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยการขายเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และ
สื่อลามกที่เกี่ยวข้องกับเด็ก (Optional Protocol to the Convention on the
Rights of the Child on the Sale of Children, Child Prostitution and
Child Pornography 2002) ประเทศญี่ปุ่นลงนาม (Signature) ค.ศ. 2002
และภาคยานุวัติ (Accession) เมื่อ ค.ศ. 2005
- 3) พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยกระบวนการติดต่อร้องเรียน (Optional
Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a
communications procedure 2014) ประเทศญี่ปุ่นยังไม่ได้ลงนามและ
ภาคยานุวัติ

⁷⁷ อารีรัตน์ โกลิทธิ, ญี่ปุ่นอย่างที่เป็น ลำดับที่ 8 การคุ้มครองสิทธิเด็กในสถานการณ์
ภัยพิบัติตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ: กรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่น, หน้า 91-92.

เห็นว่าจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็กที่จะไม่แยกเข้ช่นนั้น”⁷⁸ เนื่องจากภายใต้กฎหมายญี่ปุ่น บุคคลที่ถูกกีดรอนเสรีภาพซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีจะต้องถูกแยกออกจากคนที่มียอายุยี่สิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป จะเห็นได้ว่า ในอนุสัญญาฯ คุ่มครองเฉพาะบุคคลที่อายุต่ำกว่าสิบแปดปีและไม่รวมถึงบุคคลที่บรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นตามกฎหมายภายใน ซึ่งเป็นนิยามคำว่า “เด็ก” ตามข้อ 1 ของอนุสัญญาฯ แต่ในขณะที่กฎหมายภายในของญี่ปุ่นคุ้มครองทุกคนที่อายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์⁷⁹ “การถูกกีดรอนเสรีภาพ” (deprived of liberty) ในที่นี้ไม่ได้หมายรวมถึงเฉพาะกรณีบุคคลที่ถูกจำคุกเท่านั้น ยังรวมถึงบุคคลที่มีความเปราะบางเป็นพิเศษเนื่องจากสถานภาพของพวกเขาต้องถูกกีดรอนเสรีภาพ ซึ่งจะห้ามถูกทรมาน หรือได้รับการปฏิบัติ หรือการลงโทษอื่น ๆ ที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือ

⁷⁸ Convention on the Rights of the Child, Article 37 States Parties shall ensure that:

(c) Every child deprived of liberty shall be treated with humanity and respect for the inherent dignity of the human person, and in a manner, which takes into account the needs of persons of his or her age. In particular, every child deprived of liberty shall be separated from adults unless it is considered in the child's best interest not to do so and shall have the right to maintain contact with his or her family through correspondence and visits, save in exceptional circumstances;

⁷⁹ อาริรันดร์ โกลิทธิ, ญี่ปุ่นอย่างที่เป็น ลำดับที่ 8 การคุ้มครองสิทธิเด็กในสถานการณ์ภัยพิบัติตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ: กรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่น, หน้า 92-94.

ย้ายศักดิ์ศรี การปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะต้องปฏิบัติด้วยมนุษยธรรม และด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดของมนุษย์ และในลักษณะที่คำนึงถึงความต้องการของบุคคลวัยนั้น⁸⁰

2.2.2.2 การประกันสิทธิตามกลไกของอนุสัญญา

ประเทศญี่ปุ่นในฐานะรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก จะต้องจัดทำรายงานถึงมาตรการต่าง ๆ ที่จะทำให้การรับรองสิทธิตามอนุสัญญาฉบับนี้บรรลุผล และจะต้องรายงานถึงความคืบหน้าในการดำเนินการตามอนุสัญญา

⁸⁰ ข้อ 37 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก มาจากหลักการในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ข้อ 7 “บุคคลจะถูกทรมาน หรือได้รับการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือต่ำช้ามิได้ ...” (“No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. ...”) และ ข้อ 10(1) “บุคคลทั้งปวงที่ถูกลิดรอนเสรีภาพต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความมีมนุษยธรรม และความเคารพในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดแห่งความเป็นมนุษย์ (All persons deprived of their liberty shall be treated with humanity and with respect for the inherent dignity of the human person.) โดยส่วนที่เพิ่มเติมเข้ามาในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กคือ “และในลักษณะที่คำนึงถึงความต้องการของบุคคลในวัยนั้น” (and in a manner which takes into account the needs of persons of his or her age) สำหรับผู้สนใจสามารถอ่านเพิ่มเติมได้ที่ John Tobin and Harry Hobbs, “Article 37 Protection against Torture, Capital Punishment, and Arbitrary Deprivation of Liberty” in John Tobin (ed), *The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary* (United Kingdom: Oxford University Press, 2019), p.1482.

ซึ่งในการประกันสิทธิตามกลไกของอนุสัญญาฯ บัญญัติไว้ใน
ข้อ 44 ของอนุสัญญาฯ ดังนี้⁸¹

*“1. รัฐภาคีเสนอรายงานต่อคณะกรรมการโดย
ผ่านเลขาธิการสหประชาชาติในเรื่องมาตรการ
ต่าง ๆ ที่รัฐบาลรับเอา ซึ่งทำให้สิทธิที่ได้รับ
การรับรองในอนุสัญญานี้บังเกิดผล และในเรื่อง
ความคืบหน้าของการใช้สิทธิเหล่านั้น*

⁸¹ Article 44

1. States Parties undertake to submit to the Committee, through the Secretary-General of the United Nations, reports on the measures they have adopted which give effect to the rights recognized herein and, on the progress, made on the enjoyment of those rights

(a) Within two years of the entry into force of the Convention for the State Party concerned;

(b) Thereafter every five years.

2. Reports made under the present article shall indicate factors and difficulties, if any, affecting the degree of fulfilment of the obligations under the present Convention. Reports shall also contain sufficient information to provide the Committee with a comprehensive understanding of the implementation of the Convention in the country concerned.

3. A State Party which has submitted a comprehensive initial report to the Committee need not, in its subsequent reports submitted in accordance with paragraph 1 (b) of the present article, repeat basic information previously provided.

4. The Committee may request from States Parties further information relevant to the implementation of the Convention.

5. The Committee shall submit to the General Assembly, through the Economic and Social Council, every two years, reports on its activities.

6. States Parties shall make their reports widely available to the public in their own countries.

(ก) ภายในสองปี นับจากวันที่อนุสัญญาฉบับนี้มีผลใช้บังคับต่อรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง

(ข) ทุก ๆ ห้าปี หลังจากนั้น

2. รายงานที่สร้างขึ้นตามข้อนี้ จะระบุถึงปัจจัยและปัญหาต่าง ๆ ถ้ามีที่ส่งผลกระทบต่อระดับของการปฏิบัติตามพันธกรณีตามอนุสัญญานี้ ให้รายงานเหล่านั้นมีข้อมูลข่าวสารเพียงพอสำหรับให้คณะกรรมการมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงการดำเนินการตามอนุสัญญาในประเทศที่เกี่ยวข้องด้วย

3. รัฐภาคีที่ได้เสนอรายงานฉบับเริ่มแรกที่สมบูรณ์ให้แก่คณะกรรมการแล้วไม่จำเป็นต้องให้ข้อมูลข่าวสารที่ได้ให้ไว้แต่ต้นอีกในรายงานฉบับต่อ ๆ ไป ที่เสนอตามนัยแห่งวรรค 1 (ข) ของข้อนี้

4. คณะกรรมการอาจขอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามอนุสัญญานี้เพิ่มเติมจากรัฐภาคี

5. คณะกรรมการจะรายงานกิจกรรมของตนต่อสมัชชาใหญ่สหประชาชาติโดยผ่านคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมทุก ๆ สองปี

6. รัฐภาคีจะทำให้รายงานดังกล่าวเป็นที่ทราบกันอย่างกว้างขวางในประเทศของตน”

การคุ้มครองสิทธิเด็กจากการถูกลั่นแกล้งในโรงเรียนนั้น สามารถตรวจสอบได้จากรายงานที่รัฐบาลญี่ปุ่นเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิเด็กโดยผ่านเลขาธิการสหประชาชาติตามข้อ 44 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยผู้เขียนขอแยกพิจารณาเป็นประเด็นตามหัวข้อที่จะกล่าวต่อไปนี้

2.2.2.2.1 ข้อมูลเพิ่มเติมที่คณะกรรมการสิทธิเด็ก (Committee on the Rights of the Child) กำหนดให้บรรจุในรายงานประจำงวดที่สี่และห้าของญี่ปุ่น (the fourth and fifth periodic reports of Japan)

คณะกรรมการสิทธิเด็กเรียกร้องให้ประเทศญี่ปุ่นส่งข้อมูลในปัจจุบันเกี่ยวกับสถานะของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่สามารถตรวจสอบการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ และการรับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิเด็กเพิ่มเติม ซึ่งประกอบด้วยมาตรการที่ใช้ในการห้ามการลงโทษทางร่างกายอย่างชัดเจนไม่ว่าจะเป็นการกระทำตามกฎหมายซึ่งค่อนข้างเบาและเพื่อกำจัดมาตรการดังกล่าว ในทางปฏิบัติในทุกสถานการณ์ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันความรุนแรงและการล่วงละเมิดเด็ก มาตรการ

ในการปกป้องเด็กจากการกลั่นแกล้ง (information on measures to protect children from bullying) และมาตรการที่ดำเนินการเพื่อบรรเทาผลกระทบด้านลบของสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง เป็นต้น⁸²

2.2.2.2 สรุปข้อสังเกตเกี่ยวกับรายงานประจำงวดที่สี่และห้าของประเทศญี่ปุ่นโดย คณะกรรมการสิทธิเด็ก (Committee on the Rights of the Child)⁸³

ในการประชุมครั้งที่ 2346 และ 2347 (ดู CRC / C / SR.2346 และ 2347) ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 16 และ 17 มกราคม ค.ศ. 2019 และนำข้อสังเกตสรุปในปัจจุบันมาใช้ในการประชุมครั้งที่ 2370 ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2019 ทำให้เข้าใจสถานการณ์สิทธิเด็กในประเทศญี่ปุ่นมากขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดและเนื้อหาที่น่าสนใจดังนี้

⁸² United Nations, CRC/C/JPN/Q/4-5 Convention on the Rights of the Child Distr.: General 3 July 2018, Committee on the Rights of the Child “List of issues in relation to the combined fourth and fifth periodic reports of Japan” Adopted by the Committee at its eightieth session (14 January-1 February 2019) Item 4 of the provisional agenda Consideration of reports of States parties

⁸³ United Nations, CRC/C/JPN/Q/4-5 Convention on the Rights of the Child Distr.: General 5 March 2019, Committee on the Rights of the Child “Concluding observations on the combined fourth and fifth periodic reports of Japan” Adopted by the Committee at its eightieth session (14 January-1 February 2019)

2.2.2.2.1 มาตรการติดตาม

และความคืบหน้าในการดำเนินงาน

สำหรับประเด็นที่คณะกรรมการฯ ได้รับทราบความคืบหน้าของญี่ปุ่นในการดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการในอนุสัญญาฯ ในเรื่องต่อไปนี้ได้แก่ การแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่ง (the Civil Code) ในปี 2018 ที่กำหนดอายุขั้นต่ำของการแต่งงานไว้ที่ 18 ปีสำหรับทั้งหญิงและชาย การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา (the Penal Code) ในปี 2018 การแก้ไขพระราชบัญญัติสวัสดิภาพเด็ก (the Child Welfare Act) ในปี 2016 และการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมและการลงโทษการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีเด็ก และภาพอนาจารเด็กและการคุ้มครองเด็ก (the Act on Regulation and Punishment of Acts Relating to Child Prostitution and Child Pornography, and the Protection of Children) ในปี 2014 ซึ่งปัจจุบันมีการกำหนดโทษทางอาญากรณีการครอบครองภาพลามกอนาจารของเด็ก นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ เห็นด้วยในการนำมาตรการเชิงสถาบัน และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของเด็กมาใช้ตั้งแต่การทบทวนครั้งล่าสุด เช่น โครงร่างการส่งเสริมการพัฒนาและการสนับสนุนเด็กและเยาวชน (the Outline for the Promotion of Development and Support for Children and Young People) ในปี 2016, แผนขั้นพื้นฐานฉบับที่ 4 เกี่ยวกับมาตรการ

ในการใช้อินเทอร์เน็ตที่ปลอดภัยสำหรับเยาวชน (the Fourth Basic Plan on Measures for Providing Safe and Secure Internet Use for Young People) ปี 2018 และหลักการทั่วไปของนโยบายเกี่ยวกับความยากจนในเด็ก (the General Principles of Policy on Poverty among Children) ปี 2014

2.2.2.2.2 ข้อเสนอแนะ

กรณีการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

คณะกรรมการฯ ได้แสดงความกังวลต่ออุปสรรคในการคุ้มครองสิทธิเด็กในหลายประการ⁸⁴ โดยประเด็นเรื่องการให้ความคุ้มครองเด็กจากการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ผู้เขียนขอแยกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ก) กิจกรรมทางด้านการศึกษา เวลาพักผ่อน และวัฒนธรรม (Education, leisure and cultural activities) (ข้อ 28-31)

คณะกรรมการฯ เสนอแนะให้มีการบันทึกข้อมูลนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้ง และให้ประเทศญี่ปุ่น

⁸⁴ คณะกรรมการฯ เสนอแนะว่าญี่ปุ่นจะต้องให้ความสำคัญและดำเนินมาตรการเร่งด่วนในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การไม่เลือกปฏิบัติ (non-discrimination) การเคารพความคิดเห็นของเด็ก (respect for the views of the child) การลงโทษทางร่างกาย (corporal punishment) เด็กที่ขาดสภาพแวดล้อมในครอบครัว (children deprived of a family environment) สุขภาพการเจริญพันธุ์และสุขภาพจิต (reproductive and mental health) และกระบวนการยุติธรรมของเด็กและเยาวชน (juvenile justice) เป็นต้น

ดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิผลในการต่อต้านการกลั่นแกล้ง ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรการป้องกันการกลั่นแกล้ง (the Act for the Promotion of Measures to Prevent Bullying) ตลอดจนโครงการและการรณรงค์ต่อต้านการกลั่นแกล้ง เพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนและเสริมสร้างมาตรการ เพื่อบรรเทาเด็กจากสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ตึงเครียด รวมถึงระบบการแข่งขันที่สูงเกินไป⁸⁵

ข) ความรุนแรงต่อเด็ก (Violence against children) (ข้อ 19, 24 (3), 28 (2), 34, 37 (เอ) และ 39) คณะกรรมการฯ มีความกังวลต่อการใช้ความรุนแรงต่อเด็กในทุกรูปแบบ เช่น การละเมิด การทอดทิ้ง และการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก (Abuse, neglect and sexual exploitation) การลงโทษทางร่างกาย (Corporal punishment) ให้ญี่ปุ่นจัดลำดับความสำคัญในการขจัดความรุนแรงต่อเด็กทุกรูปแบบ สำหรับกรณีการลงโทษทางร่างกายนั้น คณะกรรมการฯ ตั้งข้อสังเกตว่าการลงโทษทางร่างกายในโรงเรียนเป็นสิ่งต้องห้ามตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามมีความกังวลว่า:

(1) ไม่มีการนำข้อห้ามในโรงเรียนมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

⁸⁵ United Nations, CRC/C/JPN/Q/4-5 Convention on the Rights of the Child Distr.: General 5 March 2019, Committee on the Rights of the Child “Concluding observations on the combined fourth and fifth periodic reports of Japan” Adopted by the Committee at its eightieth session (14 January-1 February 2019) p.11.

(2) การลงโทษทางร่างกาย
ในบ้านไม่เป็นสิ่งต้องห้ามอย่างเต็มที่ตามกฎหมาย

(3) ประมวลกฎหมายแพ่ง
(The Civil Code) และพระราชบัญญัติป้องกันการล่วงละเมิดเด็ก
(the Child Abuse Prevention Act) อนุญาตให้ใช้ระเบียบวินัย
ที่เหมาะสมและไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับการอนุญาตให้ลงโทษ
ทางร่างกาย

ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครอง
สิทธิเด็กจากการลงโทษทางร่างกาย และการลงโทษในรูปแบบ
อื่น ๆ ที่โหดร้าย คณะกรรมการฯ ขอให้ญี่ปุ่นดูข้อเสนอแนะ
ตามเอกสาร (CRC/C/JPN/CO/3, ย่อหน้า 48) ก่อนหน้านี้
โดยญี่ปุ่นต้องปฏิบัติตามนี้

(1) ห้ามมิให้มีการลงโทษ
ทางร่างกายอย่างชัดเจนและเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นในทางกฎหมาย
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพระราชบัญญัติป้องกันการล่วงละเมิดเด็ก
และประมวลกฎหมายแพ่งในทุกสภาพแวดล้อม

(2) เพิ่มความเข้มแข็งของ
มาตรการเพื่อจัดการลงโทษทางร่างกายในทางปฏิบัติในทุก
สถานการณ์ รวมถึงการเพิ่มความเข้มข้นในการรณรงค์สร้าง
ความตระหนัก และส่งเสริมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและ
ระเบียบวินัยในเชิงบวกโดยไม่ใช้ความรุนแรง⁸⁶

⁸⁶ Ibid., p.6.

ค) สิทธิที่จะมีชีวิตอยู่รอด

และได้รับการพัฒนา (Right to life, survival and development)

คณะกรรมการฯ ขอให้ญี่ปุ่นดูข้อเสนอแนะตามเอกสาร (CRC/C/JPN/CO/3, ย่อหน้า 42) ก่อนหน้านี้ และเรียกร้องดังนี้

(1) ดำเนินมาตรการเพื่อให้แน่ใจว่า เด็กมีความสุขในวัยเด็ก โดยการแข่งขันของสังคมจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อวัยเด็กและพัฒนาการของเด็ก

(2) ค้นคว้าหาสาเหตุของการฆ่าตัวตายในเด็ก ใช้มาตรการป้องกันและจัดให้มีนักสังคมสงเคราะห์ และบริการปรึกษาทางจิตวิทยาแก่โรงเรียน

คณะกรรมการฯ เรียกร้องให้ญี่ปุ่นรับรองสิทธิให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นโดยเสรีไม่จำกัด อายุ ในทุกเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก และควรให้น้ำหนักที่เหมาะสมกับมุมมองของเด็ก ในขณะเดียวกันก็ให้การป้องกันจากการข่มขู่และการลงโทษเด็ก โดยต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้เด็กสามารถใช้สิทธิในการรับฟัง และส่งเสริมการมีส่วนร่วม⁸⁷

⁸⁶ Ibid., p.6.

⁸⁷ Ibid., p.5.

2.2.2.2.3 การนำเสนอรายงานของ รัฐภาคี (State party's report)

ในการดำเนินงานตามข้อ 44 ของ
อนุสัญญาฯ ซึ่งเป็นการนำเสนอรายงานของรัฐภาคี (ตามที่ระบุไว้
ในหัวข้อ 2.2.2.2 การประกันสิทธิตามกลไกอนุสัญญาฯ) ปรากฏ
ข้อมูลดังนี้ ญี่ปุ่นได้นำเสนอรายงานฉบับแรก สมัยประชุม
ที่ 18 ค.ศ. 1998, รายงานฉบับที่สอง สมัยประชุมที่ 35 ค.ศ. 2004,
รายงานฉบับที่สาม สมัยประชุมที่ 54 ค.ศ. 2010 และรายงาน
ฉบับที่สี่และห้า สมัยประชุมที่ 80 ค.ศ. 2019 ส่วนรายงาน
ประจำงวดที่หกและเจ็ด (sixth and seventh periodic
reports) มีกำหนดส่งภายในวันที่ 21 พฤศจิกายน ค.ศ. 2024
ซึ่งจะประกอบด้วยข้อมูลสรุปผลเกี่ยวกับการติดตามผลการ
สังเกตการณ์ในปัจจุบัน ในเรื่องมาตรการต่าง ๆ ในการคุ้มครอง
สิทธิของเด็ก และความคืบหน้าของการใช้สิทธิเหล่านั้นตามที่
ระบุไว้ในข้อ 44 ของอนุสัญญาฯ และสอดคล้องกับข้อมติ
ของสมัชชาใหญ่ที่ 68/268⁸⁸

⁸⁸ United Nations, United Nations Human Rights Treaty Bodies, UN Treaty Body Database: Japan, [Online] Retrieved from https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=JPN&Lang=EN (accessed 20 December 2020).

2.2.3 ถ้อยแถลงของหัวหน้าคณะผู้แทนรัฐบาลญี่ปุ่น ในการประชุมเพื่อนำเสนอรายงานประจำงวดที่สี่และห้า ภายใต้ข้อ 44 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก: คำยืนยัน ต่อการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเด็ก

าพณฯ Masato OHTAKA เอกอัครราชทูตประจำ
สหประชาชาติ กระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นได้กล่าว
ในที่ประชุมเมื่อวันที่ 16 มกราคม ค.ศ. 2019 เพื่อนำเสนอ
รายงานประจำงวดที่สี่และห้า ภายใต้ข้อ 44 ของอนุสัญญา
ว่าด้วยสิทธิเด็ก มีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้ คนญี่ปุ่นมีความผูกพัน
เป็นพิเศษกับองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูนิเซฟ
(UNICEF) ซึ่งให้การสนับสนุนเด็ก ๆ ในช่วงเวลาที่ยากลำบาก
หลังสงครามรัฐบาลญี่ปุ่นเองยังทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดกับ
ยูนิเซฟ โดยให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการพัฒนา
แก่เด็ก ๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือทั่วโลกตลอดจนปกป้องสิทธิ
ของเด็ก ๆ ยิ่งไปกว่านั้นการที่จำนวนเงินบริจาคของชาวญี่ปุ่น
ที่มีต่อยูนิเซฟอยู่ในอันดับสูงมาหลายปีแสดงให้เห็นถึงเจตจำนง
อันแน่วแน่ที่จะสนับสนุนเด็ก ๆ ทั่วโลกเช่นกัน⁸⁹ โดย
ในปีงบประมาณ 2018 รัฐบาลญี่ปุ่นได้บริจาคเงินให้กับยูนิเซฟ

⁸⁹ United Nations, Consideration of reports submitted by states parties under article 44 of the Convention Combined fourth and fifth periodic reports of Japan Opening statement by H.E. Masato OHTAKA, Ambassador in Charge of UN Affairs, Ministry of Foreign Affairs of Japan 16 January, 2019 [Online] Retrieved from <https://www.mofa.go.jp/files/000438850.pdf> (accessed 20 December 2020).

เป็นจำนวน 80.38 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (แบ่งเป็นงบประมาณหลักจำนวน 19.02 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และงบประมาณเสริม 61.36 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพื่อช่วยเหลือเด็กกลุ่มเปราะบางและครอบครัวทั่วโลกผ่านโครงการต่าง ๆ หลายโครงการ⁹⁰

ในยุคปัจจุบันญี่ปุ่นกำลังเผชิญกับความท้าทายที่หลากหลายและซับซ้อน เช่น การกลั่นแกล้ง การล่วงละเมิดเด็ก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ความยากจนในหมู่เด็ก นโยบายสำคัญของฝ่ายบริหารในยุค นายกรัฐมนตรี ชินโซะ อาเบะ (Prime Minister Abe Shinzo) ให้ความสำคัญกับเด็กเป็นอย่างมากเพราะเด็กจะมีบทบาทสำคัญในอนาคตของญี่ปุ่น สำหรับประเด็นปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียน สภาของญี่ปุ่นได้ออกกฎหมายเพื่อส่งเสริมมาตรการในการป้องกันและจัดการการกลั่นแกล้งในระยะเริ่มแรกอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรการเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง (Act for the Promotion of Measures to Prevent Bullying) และในปีเดียวกัน กระทรวงศึกษาฯ (MEXT) ได้กำหนดนโยบายพื้นฐานสำหรับการป้องกันการกลั่นแกล้ง (the Basic Policy for Bullying Prevention) นอกจากนี้รัฐบาลญี่ปุ่นมีส่วนร่วม

⁹⁰ United Nations, Additional Information from Japan to The Committee on the Rights of the Child in relation to the consideration of Japan's combined fourth and fifth periodic report at the 80TH session of the committee, [Online] Retrieved from <https://www.mofa.go.jp/files/000443921.pdf> (accessed 20 December 2020).

ในมาตรการต่าง ๆ รวมถึงการกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับการสืบสวนเกี่ยวกับกรณีต่าง ๆ เช่น การฆ่าตัวตายเนื่องจากการกลั่นแกล้ง และการไม่เข้าเรียน ตลอดจนการส่งเสริมการศึกษาด้านศีลธรรมและการมอบหมายงานที่ปรึกษาโรงเรียนและนักสังคมสงเคราะห์ในโรงเรียนให้มากขึ้น⁹¹

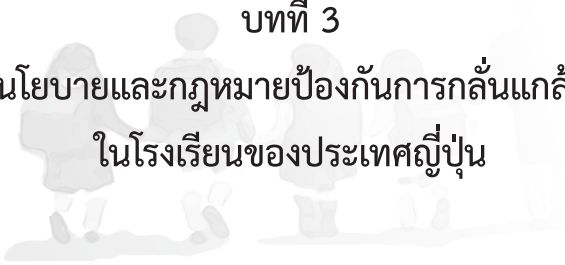
ส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อยุติความรุนแรงต่อเด็ก (the Global Partnership to End Violence Against Children: GPeVAC) เปิดตัวเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ 16.2 ของ SDGs (ยุติการข่มเหง การใช้หาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ และความรุนแรงและการทรมานทุกรูปแบบที่มีต่อเด็ก) ญี่ปุ่นได้ประกาศในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2018 ว่ามีความตั้งใจที่จะเป็นประเทศซึ่งจะดำเนินตามความคิดริเริ่มนี้ นอกจากนี้รัฐบาลญี่ปุ่นยังให้การสนับสนุนเป็นจำนวนเงินประมาณหกล้านดอลลาร์สหรัฐให้กับ “กองทุนเพื่อยุติความรุนแรงต่อเด็ก” (Fund to End Violence Against Children) ซึ่งเป็นผู้บริจาครายแรกในกรอบด้านมนุษยธรรม การบริจาคนี้ใช้เพื่อปกป้องเด็ก ๆ ที่ต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากความรุนแรงในประเทศต่าง ๆ เช่น ไนจีเรีย และยูกันดา⁹²

⁹¹ United Nations, Consideration of reports submitted by states parties under article 44 of the Convention Combined fourth and fifth periodic reports of Japan Opening statement by H.E. Masato OHTAKA, Ambassador in Charge of UN Affairs, Ministry of Foreign Affairs of Japan 16 January, 2019 [Online] Retrieved from <https://www.mofa.go.jp/files/000438850.pdf> (accessed 20 December 2020).

⁹² Ibid.

บทที่ 3

นโยบายและกฎหมายป้องกันการกลั่นแกล้ง ในโรงเรียนของประเทศญี่ปุ่น

3.1 นโยบายสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

นายกรัฐมนตรีชินโซ อาเบะ (Prime Minister Abe Shinzo) ในฐานะผู้นำรัฐบาลญี่ปุ่นในสมัยนั้น ยอมรับว่า การกลั่นแกล้งในเด็กเป็นปัญหาสำคัญ ในการแถลงข่าว ต่อสื่อมวลชน (Press Conference by Prime Minister Shinzo Abe) เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2012 เขากล่าวว่า “ชีวิตและอนาคตลูกหลานของเรากำลังตกอยู่ในสถานการณ์วิกฤติ อันเป็นผลมาจากการกลั่นแกล้ง ... ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาล” เขาต้องการแก้ไขให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยจะ ปลุกฝังความสามารถทางวิชาการ และศีลธรรมทางสังคมชั้นนำ ของโลกให้กับเด็ก รวมถึงทัศนคติของการเคารพประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม⁹³ นับเป็นครั้งแรกที่ผู้นำประเทศยอมรับกับ สังคมถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

⁹³ The lives and the futures of our children are currently in a critical situation. As a result of bullying, ... which is at the point of crisis, is an area of governmental responsibility.” Press Conference by Prime Minister Shinzo Abe, Wednesday, December 26, 2012 [Online] Retrieved from https://japan.kantei.go.jp/96_abe/statement/201212/26kaiken_e.html (accessed 3 August 2020).

ส่วนการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในเชิงนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันการกลั่นแกล้งปรากฏในการกล่าวสุนทรพจน์เชิงนโยบายของนายกรัฐมนตรีฯ ในคราวประชุมสภาไดเอทสมัยที่ 183 (Policy Speech by Prime Minister Shinzo Abe to the 183rd Session of the Diet) เขาระบุในตอนหนึ่งว่า “มีการกลั่นแกล้งที่รุนแรงกรณีหนึ่งเกิดขึ้นกับเด็กซึ่งจะกลายเป็นกำลังสำคัญของประเทศ นับเป็นวิกฤตในแวดวงการศึกษา ...”⁹⁴ ผลจากการผลักดันนโยบายดังกล่าว ในที่สภัฐบาลได้ออกกฎหมายชื่อ “พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรการเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013” (*The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying*) Act No. 71 of 2013⁹⁵ เรียกโดยย่อว่า “กฎหมายต่อต้านการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013” (*the Anti-Bullying Act of 2013*)

⁹⁴ “And, there is the crisis of education, in which insidious bullying occurs in one case after another among the children who will shoulder the future of Japan, while pride in this nation’s history and traditions wanes and there are concerns regarding declining academic achievement, which should rank among the world’s best.” Policy Speech by Prime Minister Shinzo Abe to the 183rd Session of the Diet, Monday, January 28, 2013 [Online] Retrieved from https://japan.kantei.go.jp/96_abe/statement/201301/28syosin_e.html (accessed 3 August 2020).

⁹⁵ Act for the Promotion of Measures to Prevent Bullying (September 28, 2013), [Online] Retrieved from <https://www.mext.go.jp/en/policy/education/elsec/title02/detail02/1373868.html> (accessed 10 July 2020).

อย่างไรก็ดี นับตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติต่อต้านการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013 สถิติการกลั่นแกล้งในเด็กยังคงมีและเพิ่มขึ้นในทุกปี เมื่อพิจารณานโยบายผ่านสุนทรพจน์ของผู้นำรัฐบาล นายกรัฐมนตรีชินโซ อาเบะ ในหลายสมัยการประชุม มักจะปรากฏนโยบายต่อต้านการกลั่นแกล้งในโรงเรียนและเน้นย้ำการให้ความสำคัญกับเด็ก เช่น ในคราวประชุมสภาไดเอตสมัยที่ 190 (Policy Speech by Prime Minister Shinzo Abe to the 190th Session of the Diet) “เด็กคืออนาคตของประเทศ ที่ผ่านมามีเด็กไม่ยอมไปโรงเรียนเนื่องจากสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การกลั่นแกล้ง ดังนั้นเราจะเตรียมสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัย เราจะช่วยกันสร้างสังคมซึ่งเด็ก ๆ จะสามารถมีความฝันอันยิ่งใหญ่ได้”⁹⁶ และในการประชุมฯ

⁹⁶ “We will prepare an environment in which children who refuse to go to school because of various circumstances such as bullying or developmental disorders can also have confidence in themselves as they learn. We will for the first time take steps towards providing assistance to children attending free schools. We will move forward in a rebuilding of education that values each child’s individuality. Children are Japan’s future. Let us all work together to build a society in which all children are able to dream big dreams if they work hard, shall we not?” Policy Speech by Prime Minister Shinzo Abe to the 190th Session of the Diet, January 22, 2016 [Online] Retrieved from https://japan.kantei.go.jp/97_abe/statement/201601/1215627_10999.html (accessed 3 August 2020).

สมัยที่ 196 (Policy Speech by Prime Minister Shinzo Abe to the 196th Session of the Diet) “เราจะสร้างสภาพแวดล้อมที่เด็ก ๆ ซึ่งไม่สามารถมาโรงเรียนได้ด้วยเหตุผลจากการถูกรังแกให้กลับมามีความมั่นใจและสามารถมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้”⁹⁷ ส่วนการกล่าวในการประชุมฯ สมัยที่ 198 (Policy Speech by Prime Minister Shinzo Abe to the 198th Session of the Diet) ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของยุคเฮเซ “เด็กคืออนาคตของประเทศนี้ จากบันทึกที่ทิ้งไว้โดยเด็กหญิงอายุเพียงห้าขวบก่อนที่เธอจะเสียชีวิตทำให้ประชาชนทั้งประเทศตกใจ ความจริงเราสูญเสียเด็กอีกหลายคนเนื่องจากการถูกล่วงละเมิด/ทารุณกรรม ผู้ใหญ่ทุกคนมีหน้าที่ปกป้องเด็ก เราจะไม่ปล่อยให้เรื่องเศร้าแบบนี้เกิดขึ้นอีก สิ่งสำคัญอันดับแรกและสำคัญที่สุดของเราคือ การปกป้องชีวิตของเด็ก ๆ ด้วยเหตุนี้เราจะใช้ความพยายามทุกวิถีทางเพื่อขจัด

⁹⁷ “We will continue to provide support to children attending free schools. Moreover, we will build an environment in which children who are not able to go to school due to various reasons such as bullying or developmental disabilities, can regain their confidence and engage in learning.” Policy Speech by Prime Minister Shinzo Abe to the 196th Session of the Diet, January 22, 2018 [Online] Retrieved from https://japan.kantei.go.jp/98_abe/statement/201801/_00002.html (accessed 3 August 2020).

การละเมิด/ทารุณกรรมเด็ก”⁹⁸ และในการประชุมฯ สมัยที่ 201 (Policy Speech by the Prime Minister to the 201st Session of the Diet) นายกรัฐมนตรีชินโซ อาเบะ ได้เน้นย้ำเรื่อง ลงทุนเพื่ออนาคตของเด็ก เช่น การศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่าย หรือให้ความช่วยเหลือในการเลี้ยงเด็ก⁹⁹

3.2 งบประมาณ

เมื่อพิจารณางบประมาณประจำปี 2018 กระทรวงศึกษาได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณจำนวน 8,967,107,000 เยน โดยแบ่งเป็นงบประมาณที่ใช้ในโครงการสำหรับมาตรการต่อการก่อกวนแก๊งและให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน

⁹⁸ “Children are the future of this country. Even now, there exists the reality that many young lives are lost due to child abuse. The note left by a girl merely five years old, just before her death, shocked the whole country. It is the responsibility of all of us adults to protect the lives of children. We must never let such a tragedy happen again. Our first and foremost priority is to protect the lives of children. To this end, we will exert every effort to eliminate child abuse by fundamentally expanding the system of child guidance offices and making police fully back up municipalities’ efforts.” Policy Speech by Prime Minister Shinzo Abe to the 198th Session of the Diet, January 28, 2019 [Online] Retrieved from https://japan.kantei.go.jp/98_abe/statement/201801/_00003.html (accessed 3 August 2020).

⁹⁹ “We will continue to invest boldly in the future of children.” Policy Speech by the Prime Minister to the 201st Session of the Diet, January 20, 2020 [Online] Retrieved from https://japan.kantei.go.jp/98_abe/statement/202001/_00004.html (accessed 3 August 2020).

ในโรงเรียนที่ไม่มีผู้ดูแล (Program for comprehensive promoting measures to counter bullying and support non-attendant students at school) จำนวน 6,360,446,000 เยน ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 70 ของจำนวนงบประมาณทั้งหมดที่กระทรวงได้รับการจัดสรร¹⁰⁰ ปีงบประมาณ 2019 จำนวน 5,306.2 พันล้านบาท และปีงบประมาณ 2020 จำนวน 5,306.0 พันล้านบาท ในการปฏิรูปประเทศญี่ปุ่นในยุค 5.0 กระทรวงศึกษาฯ จะปฏิวัติการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านการส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การส่งเสริมการกีฬา และศิลปวัฒนธรรม เป็นสังคม “the 100-Year Life Society and Society 5.0” มีการปรับปรุงระบบการให้คำปรึกษาด้านการส่งเสริมการโต้ตอบต่อการล่วงละเมิด (abuse) การกลั่นแกล้ง (bullying) และการหนีโรงเรียน (truancy) ได้แก่ เพิ่มที่ปรึกษาและนักสังคมสงเคราะห์ในโรงเรียน 6.7 พันล้านบาท (เพิ่มขึ้น 0.2 พันล้านบาท) สร้างระบบให้คำปรึกษาโดยใช้ SNS 0.2 พันล้านบาท (เช่นเดียวกับปีงบประมาณ ค.ศ. 2019) เป็นต้น¹⁰¹

¹⁰⁰ Additional Information from Japan to The Committee on the Rights of the Child in relation to the consideration of Japan’s combined fourth and fifth periodic report at the 80th session of the committee, [Online] Retrieved from <https://www.mofa.go.jp/files/000443921.pdf>

¹⁰¹ Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology FY2020 Budget Highlights, PG1 FY2020 MEXT General Budget Highlights [Online] Retrieved from https://www.mext.go.jp/en/unesco/mext_00002.html (accessed 20 December 2020).

3.3 มาตรการป้องกันการกลั่นแกล้งทางด้านกฎหมาย

3.3.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรการเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013 (The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying) Act No. 71 of 2013 หรือที่เรียกโดยย่อว่า “พระราชบัญญัติต่อต้านการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013” (the Anti-Bullying Act of 2013) ถูกตราขึ้นเมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 2013 ประกอบด้วย 6 หมวด 35 มาตรา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

หมวด 1 บทบัญญัติทั่วไป (มาตรา 1-10)

หมวด 2 นโยบายพื้นฐานเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง (มาตรา 11-14)

หมวด 3 การริเริ่มเบื้องต้น (มาตรา 15-21)

หมวด 4 การดำเนินการเพื่อการป้องกันการกลั่นแกล้ง (มาตรา 22-27)

หมวด 5 การตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ร้ายแรง (มาตรา 28-33)

หมวด 6 ข้อกำหนดอื่น ๆ (มาตรา 34-35)

บทบัญญัติเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดนโยบายพื้นฐานในการต่อต้านการกลั่นแกล้ง ซึ่งระบุให้โรงเรียนต้องใช้ความพยายามในการป้องกันการกลั่นแกล้งโดยการร่วมมือกับผู้ปกครอง และ

ผู้เชี่ยวชาญภายนอก ตลอดจนการระบุและรายงานเหตุการณ์ การกลั่นแกล้งที่ร้ายแรงต่อองค์กรที่มีเขตอำนาจโดยตรงและหาแนวทางแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ พระราชบัญญัติยังกำหนดให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นรัฐบาลแห่งชาติ และเทศบาล ซึ่งเป็นองค์กรทางปกครองในระดับท้องถิ่นต้องส่งเสริม การวิจัยและการศึกษามาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบัญญัติของมาตรา 11 หมวด 2 “นโยบาย พื้นฐานเกี่ยวกับการป้องกันการกลั่นแกล้ง” รวมถึงข้อความ ที่ว่าบัญญัติว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะต้องกำหนดนโยบายพื้นฐาน เพื่อให้สามารถใช้มาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้งได้อย่าง ครบคลุมและมีประสิทธิภาพ ฯลฯ ผ่านความร่วมมือกับผู้อำนวยการ หน่วยงานบริหารที่เกี่ยวข้อง (ต่อไปนี้เป็น ‘นโยบายพื้นฐานเกี่ยวกับการ ป้องกันการกลั่นแกล้ง’) เพื่อตอบสนองต่อสิ่งนี้” MEXT จึงประกาศ “นโยบายพื้นฐานเกี่ยวกับการป้องกันการกลั่นแกล้ง” เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม ค.ศ. 2013

3.3.1.1 บทนิยามศัพท์

มาตรา 2 บทนิยามศัพท์

(1) ในพระราชบัญญัตินี้ “การกลั่นแกล้ง”

หมายความว่า การกระทำรวมถึงการกระทำผ่านทางอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจหรือร่างกายเด็ก โดยผู้กระทำเป็นเด็กคนอื่น

ซึ่งเรียนที่เดียวกันหรือเป็นเด็กที่มีความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวกับเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ และเด็กที่ตกเป็นเหยื่อได้รับความทุกข์ทรมานทางด้านจิตใจหรือร่างกายซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำดังกล่าว¹⁰²

(2) ในพระราชบัญญัตินี้ “โรงเรียน” หมายความว่า โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสำหรับการศึกษาภาคบังคับ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (ไม่รวมหลักสูตรอนุบาล) ที่กำหนดไว้ในมาตรา 1 ของพระราชบัญญัติการศึกษาของโรงเรียน (พระราชบัญญัติฉบับที่ 26 ปี ค.ศ. 1947)¹⁰³

¹⁰² The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 2 (1) The term “bullying” as used in this Act means acts exerting a psychological or physical influence on a child, etc. that are committed by another child, etc. who attends the same school or otherwise has a certain personal relationship with the victimized child, etc. (including acts committed via the internet) and due to which the victimized child, etc. suffers mental or physical pain.

¹⁰³ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 2 (2) The term “school” as used in this Act means an elementary school, lower secondary school, compulsory education school, upper secondary school, secondary education school and school for special needs education (excluding kindergarten courses) prescribed in Article 1 of the School Education Act (Act No. 26 of 1947).

(3) ในพระราชบัญญัตินี้ “เด็ก” หมายความว่า เด็ก/นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าโรงเรียน¹⁰⁴

(4) ในพระราชบัญญัตินี้ “ผู้ปกครอง” หมายความว่า บุคคลที่ใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์ (ผู้ปกครองผู้เยาว์ในกรณีที่ไม่มีผู้ปกครอง)¹⁰⁵

3.3.1.2 ขอบเขตของการใช้บังคับกฎหมาย

สำหรับขอบเขตการใช้บังคับกฎหมายนั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามเดือน นับแต่วันประกาศ¹⁰⁶ และจะมีการทบทวนเมื่อผ่านไปแล้วสามปี ซึ่งจะต้องทบทวนวิธีการให้ความช่วยเหลือทางด้านการเรียนแก่เด็กที่ถูกบังคับให้ขาดเรียนเป็นระยะเวลาอันเนื่องมาจาก ความวิตกกังวลหรือความเครียดที่เกิดจากกลุ่มในโรงเรียน เพราะการกลั่นแกล้ง เพื่อให้เด็กที่เกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วม

¹⁰⁴ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 2 (3) The term “child/children, etc.” as used in this Act means a child/children or student/students enrolled in a school.

¹⁰⁵ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 2 (4) The term “guardian” as used in this Act means a person who exercises parental authority (when there is no one who exercises parental authority, a guardian of a minor).

¹⁰⁶ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Supplementary Provisions (Effective Date) Article 1 This Act comes into effect as of the day on which three months have elapsed from the date of promulgation.

ในการเรียนรู้พร้อมทั้งได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม¹⁰⁷ ซึ่งจะครอบคลุมถึงการกระทำที่ถือว่าเป็นการกลั่นแกล้งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 2 ซึ่งความมุ่งประสงค์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ต้องการจรรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีเฉพาะตัวของเด็ก (the personal dignity of children) จากการถูกกลั่นแกล้ง ดังนั้นจึงมุ่งส่งเสริมมาตรการป้องกันการกลั่นแกล้งต่าง ๆ อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ¹⁰⁸ เมื่อการกลั่นแกล้งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้อง

¹⁰⁷ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Supplementary Provisions (Review) Article 2

(1) Regarding measures for the prevention, etc. of bullying, a review should be made in consideration of the status of the enforcement of this Act in around three years after the enforcement of this Act, and necessary actions should be taken based on the results thereof if it is found necessary.

(2) The national government should review means for offering learning support to a child, etc. who has been forced to be absent from school for a considerable period of time due to anxiety or stress in group life at school caused by bullying so that the relevant child, etc. can engage in learning while receiving appropriate support.

¹⁰⁸ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 1 In light of the fact that bullying may cause serious risks to the life and person of victimized children, etc., not limited to significantly infringing their right to receive education and exerting a serious influence on their sound mental and physical growth and development of personality, this Act establishes the basic principles concerning measures for the prevention, etc. of bullying (meaning prevention of bullying, early detection of bullying and responses to bullying; the same applies hereinafter), clarifies the responsibilities of the national and local governments, and provides for the formulation of basic policies on measures for the prevention, etc. of bullying and the matters to be the basis for measures for the prevention, etc. of bullying for the purpose of maintaining the personal dignity of children, etc., thereby aiming to promote measures for the prevention, etc. of bullying comprehensively and effectively.

กับเด็กทุกคน มาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้งควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดการกลั่นแกล้งโดยไม่คำนึงว่าจะเกิดขึ้นในหรือนอกโรงเรียนเพื่อให้เด็ก ๆ ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้ในการเรียนรู้และกิจกรรมอื่น ๆ โดยไม่ต้องกังวล¹⁰⁹ มาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้งควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อความเข้าใจเด็กให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้ง รวมถึงการสร้างอิทธิพลต่อจิตใจและร่างกายในการกลั่นแกล้งเด็กเป็นต้น เพื่อให้แน่ใจว่าจะไม่มีเด็กคนใดกระทำการกลั่นแกล้งหรือมองข้ามการกลั่นแกล้งที่มีเป้าหมายไปยังเด็กคนอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่รู้อยู่แก่ใจ เพื่อเป็นการปกป้องชีวิต จิตใจ และร่างกายของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ มาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง จึงควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อเอาชนะปัญหาทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งโดยความร่วมมือกัน

¹⁰⁹ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 3 (1) In light of the fact that bullying is an issue relating to all children, etc., measures for the prevention, etc. of bullying should aim to eliminate bullying irrespective of whether it happens in or outside school so that all children, etc. can engage in learning and other activities without worries.

¹¹⁰ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 3 (2) Measures for the prevention, etc. of bullying should aim to deepen understanding of children, etc. concerning bullying-related problems, including mental and physical influence of bullying on children, etc., in order to ensure that no children, etc. will commit bullying or overlook bullying targeting other children, etc. in spite of being aware of it.

ระหว่างรัฐบาลส่วนกลางและระดับท้องถิ่น โรงเรียน ผู้อยู่อาศัย
ในท้องที่ ครอบครัว และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ¹¹¹

3.3.1.3 หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบ

พระราชบัญญัติต่อต้านการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013
แบ่งระดับความรับผิดชอบออกเป็น ระดับรัฐบาลแห่งชาติ
รัฐบาลท้องถิ่น ผู้ก่อตั้งโรงเรียน โรงเรียน ครูและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ
ของโรงเรียน และผู้ปกครอง โดยรัฐบาลแห่งชาติเป็นผู้กำหนด
และดำเนินมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้งตามหลักการ
พื้นฐาน¹¹² อย่างครอบคลุม¹¹³ โดยรัฐบาลท้องถิ่นมีหน้าที่ให้
ความร่วมมือกับรัฐบาลแห่งชาติในการดำเนินมาตรการป้องกันการ
การกลั่นแกล้งและกำหนดมาตรการให้สอดคล้องกับสถานการณ์

¹¹¹ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 3
(3) Based on the recognition that it is especially important to protect lives,
minds and bodies of victimized children, etc., measures for the prevention,
etc. of bullying should aim to overcome all problems concerning bullying
in collaboration among the national and local governments, schools,
local residents, families and other related parties.

¹¹² Ibid.

¹¹³ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 5
In line with the basic principles prescribed in Article 3 (hereinafter
referred to as the “basic principles”), the national government
assumes the responsibility to comprehensively establish and
implement measures for the prevention, etc. of bullying.

ของชุมชนนั้น ๆ¹¹⁴ ส่วนผู้ก่อตั้งโรงเรียนจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการที่จำเป็นสำหรับการป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้น¹¹⁵ ซึ่งโรงเรียนและครูและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียนมีความรับผิดชอบโดยต้องพยายามอย่างเต็มที่เพื่อป้องกันและสืบเสาะการกลั่นแกล้งในระยะเริ่มต้น ในขณะที่แสวงหาความร่วมมือกับผู้ปกครองของเด็กที่ลงทะเบียนเรียน ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น ศูนย์แนะแนวเด็กและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการตอบสนองอย่างเหมาะสมและทันท่วงทีเมื่อสงสัยว่ามีเด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนถูกกลั่นแกล้ง¹¹⁶

¹¹⁴ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 6 In line with the basic principles, local governments assume the responsibility to cooperate with the national government in taking measures for the prevention, etc. of bullying and also formulate and implement initiatives in accordance with the circumstances of respective communities.

¹¹⁵ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 7 In line with the basic principles, a school establisher assumes the responsibility to take actions necessary for the prevention, etc. of bullying at the school established thereby.

¹¹⁶ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 8 In line with the basic principles, a school and its teachers and other staff assume the responsibility to make all-out efforts to prevent and detect bullying at an early stage, while seeking collaboration with guardians of the enrolled children, etc., local residents, a child guidance center and other related parties, and to make responses appropriately and promptly when any of the enrolled children, etc. is suspected to be bullied.

ส่วนผู้ปกครองเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการอบรมสั่งสอนไม่ให้บุตรของตนเองกลั่นแกล้งผู้อื่น และในขณะเดียวกันต้องคุ้มครองบุตรจากการถูกกลั่นแกล้งด้วย ผู้ปกครองควรพยายามเสนอความร่วมมือสำหรับการดำเนินการเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งที่ดำเนินการโดยรัฐบาลระดับชาติ และระดับท้องถิ่น และโรงเรียน¹¹⁷ ส่วนตัวเด็กเองนั้นมีบทบัญญัติห้ามกลั่นแกล้งกัน¹¹⁸

3.3.1.4 การกำหนดนโยบายพื้นฐานเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง

ตามหมวด 2 แห่งพระราชบัญญัติต่อต้านการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013 กล่าวถึงหน่วยงาน 3 ระดับซึ่งจะต้อง

¹¹⁷ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 9
(1) A guardian assumes the primary responsibility for education of his/her child and should endeavor to provide guidance for developing normative consciousness and other necessary guidance so that the child, etc. under his/her protection would not commit bullying.
(2) A guardian, who has found that the child, etc. under his/her protection was bullied, should protect the child, etc. from the bullying in an appropriate manner.
(3) A guardian should endeavor to offer cooperation for actions for the prevention, etc. of bullying taken by the national and local governments, the school establisher, and the school established thereby.
(4) The provisions of paragraph (1) must not be interpreted as changing the principle that the autonomy of home education should be respected, and the provisions of paragraph (3) must not be interpreted as mitigating the responsibility assumed by school establishers and schools established thereby with regard to the prevention, etc. of bullying.

¹¹⁸ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 4
Children, etc. must not commit bullying.

จัดทำนโยบายพื้นฐานเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง โดยแบ่งเป็นระดับรัฐบาลแห่งชาติ (รัฐบาลกลาง) ส่วนท้องถิ่น (จังหวัด, เทศบาล) และโรงเรียน โดยในระดับรัฐบาลแห่งชาตินั้นให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาฯ กำหนดนโยบายพื้นฐานเพื่อส่งเสริมมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้งอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิผล โดยเรียกว่า “นโยบายพื้นฐานแห่งชาติเพื่อการป้องกันการกลั่นแกล้ง” ซึ่งจะประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน ได้แก่

- 1) เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพื้นฐานสำหรับมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง
- 2) เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดของมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง
- 3) เนื้อหาสาระที่สำคัญอื่น ๆ เกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง¹¹⁹

¹¹⁹ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 11 (1) The Minister of Education, Culture, Sports, Science and Technology should formulate basic policies for promoting measures for the prevention, etc. of bullying comprehensively and effectively (hereinafter referred to as the "National Basic Policies for Preventing Bullying"), in collaboration and cooperation with the heads of relevant administrative agencies.

(2) The National Basic Policies for Preventing Bullying should provide for the following:

- (i) matters concerning basic directions for measures for the prevention, etc. of bullying;
- (ii) matters concerning the details of measures for the prevention, etc. of bullying;
- (iii) other important matters concerning measures for the prevention, etc. of bullying.

ในระดับส่วนท้องถิ่นต้องกำหนดนโยบายพื้นฐานในการส่งเสริมมาตรการป้องกันการกลั่นแกล้งในเขตอำนาจของตนอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพตามสถานการณ์ในภูมิภาค ซึ่งนโยบายพื้นฐานของท้องถิ่นเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งจะต้องสอดคล้องกับนโยบายพื้นฐานแห่งชาติเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง¹²⁰ และโรงเรียนต้องกำหนดนโยบายพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็คำนึงถึงนโยบายพื้นฐานแห่งชาติหรือนโยบายพื้นฐานของท้องถิ่นเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง¹²¹ ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกลั่นแกล้ง ท้องถิ่นอาจจัดตั้งสภาประสานงานเกี่ยวกับมาตรการต่อต้านการกลั่นแกล้งซึ่งประกอบด้วย โรงเรียน คณะกรรมการการศึกษา

¹²⁰ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 12

Local governments should endeavor to formulate basic policies for promoting measures for the prevention, etc. of bullying in their jurisdictions comprehensively and effectively in accordance with regional circumstances (hereinafter referred to as the “Local Basic Policies for Preventing Bullying”), while taking into account the National Basic Policies for Preventing Bullying.

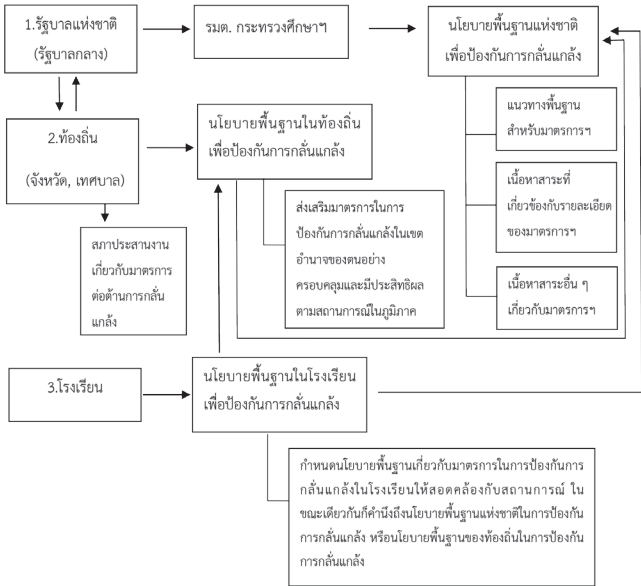
¹²¹ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 13

A school should formulate basic policies on measures for the prevention, etc. of bullying at the school in accordance with its circumstances, while taking into account the National Basic Policies for Preventing Bullying or the Local Basic Policies for Preventing Bullying.

และศูนย์แนะแนวเด็กที่เกี่ยวข้อง สำนักกฎหมายหรือ
สำนักนิติการ อำเภอ ตำรวจ จังหวัด และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ
ตามที่กำหนดโดยเทศบัญญัติจังหวัด และจังหวัดอาจจัดตั้ง
องค์กรที่จำเป็นเป็นองค์กรพันธมิตรภายใต้คณะกรรมการ
การศึกษาที่เกี่ยวข้องเมื่อพบว่าจำเป็นสำหรับการดำเนินมาตรการ
ในระดับภูมิภาค¹²² เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น ผู้เขียนได้วาดแผนผัง

¹²² The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 14
(1) In order to facilitate collaboration among organizations and
bodies related to the prevention, etc. of bullying, a local government
may establish a liaison council on measures against bullying that
consists of schools, the relevant boards of education and child
guidance centers, the Legal Affairs Bureau or District Legal Affairs
Bureau, prefectural police and other related parties, as prescribed
by Prefectural Ordinance.
(2) When having established a liaison council on measures against
bullying referred to in the preceding paragraph, a prefecture should
take necessary actions to facilitate collaboration between the liaison
council and the board of education of the relevant municipality so
that collaboration among related organizations and bodies at the
liaison council is fully utilized for the prevention, etc. of bullying at
municipal schools in that municipality.
(3) Based on the provisions of the preceding two paragraphs, a prefecture
may establish a necessary organization as an affiliate organization
under the relevant board of education when it is found necessary
for carrying out regional measures for the prevention, etc. of bullying
effectively based on the Local Basic Policies for Preventing Bullying
through smooth collaboration between the board of education and
the liaison council.

แสดงรายละเอียดเรื่องการกำหนดนโยบายพื้นฐานเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งในระดับรัฐบาลแห่งชาติ (รัฐบาลกลาง) ส่วนท้องถิ่น และโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดและความเชื่อมโยงกันดังต่อไปนี้

3.3.1.5 แผนการหรือการดำเนินงานเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง

มีการจัดตั้งหน่วยงานป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยครูและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียน บุคลากรที่มีความรู้เฉพาะทางด้านจิตวิทยา และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อให้การป้องกันการกลั่นแกล้งที่โรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ¹²³ โรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือและให้คำแนะนำทั้งเด็กที่ตกเป็นเหยื่อและเด็กที่กลั่นแกล้งรวมทั้งผู้ปกครองของเด็กที่เกี่ยวข้องทั้งสองฝ่ายด้วย และเมื่อได้รับข้อมูลการกลั่นแกล้งหรือมีข้อสงสัยโรงเรียนจะต้องรายงานโดยทันทีหรือดำเนินการอื่น ๆ อย่างเหมาะสม และโรงเรียนต้องดำเนินการเพื่อยืนยันการกลั่นแกล้งโดยทันทีและรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวไปยังผู้ก่อตั้งโรงเรียน ในกรณีที่การกลั่นแกล้งอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อชีวิตหรือทรัพย์สินของเด็ก

¹²³ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 22 A school should put in place an organization for measures for the prevention, etc. of bullying that consists of multiple teachers and other staff of the school, personnel with specialized knowledge on psychology and welfare, etc. and other related parties in order to take actions for the prevention, etc. of bullying effectively at the school.

โรงเรียนต้องรายงานต่อสถานีตำรวจเพื่อขอความช่วยเหลือ¹²⁴

- ¹²⁴ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 23
- (1) In a case where any of the school teachers and other staff, local government officials, or other persons who provide consultations to children, etc., and guardians of children, etc. have received a consultation concerning bullying from a child, etc. and when bullying is suspected, they should report the case to the school where the child, etc. suspected to have been bullied is enrolled or take other appropriate actions.
 - (2) When a school has received a report under the provisions of the preceding paragraph or otherwise suspects that a child, etc. enrolled in the school is subject to bullying, the school should promptly take actions to confirm the existence or non-existence of the bullying with regard to the relevant child, etc. and report the results thereof to the school establisher.
 - (3) When the existence of bullying has been confirmed under the provisions of the preceding paragraph, a school is to have multiple teachers or other staff of the school continuously provide support for a victimized child, etc. or his/her guardians, and guidance for a child, etc. who bullies or advice to his/her guardians, while obtaining cooperation from personnel with specialized knowledge on psychology and welfare, etc., in order to stop the bullying and prevent the recurrence of bullying.
 - (4) In the case referred to in the preceding paragraph and when a school finds it necessary, the school should take necessary actions so that a victimized child, etc. and other children, etc. can receive education with peace of mind, such as having a bullying child, etc. study at a place other than a classroom that the victimized child, etc. uses.
 - (5) When a school has its teachers or other staff provide support, guidance or advice under the provisions of paragraph (3), the school should take actions for sharing information on the bullying with guardians of both a victimized child, etc. and a bullying child, etc. or take other necessary actions so that no disputes will occur between these guardians.
 - (6) When a school finds that a bullying case should be processed as a criminal act, the school should make responses in collaboration with the competent police station, and when there is a risk that the life, person or property of any child, etc. enrolled in the school may be seriously damaged, the school must make a report to the competent police station immediately to seek assistance appropriately.

เมื่อได้รับรายงานภายใต้บทบัญญัติของมาตรา 23 (2) ผู้ก่อตั้งโรงเรียนควรให้การสนับสนุนที่จำเป็นแก่โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยสั่งให้โรงเรียนดำเนินการที่จำเป็นหรือดำเนินการตรวจสอบที่จำเป็นในกรณีที่ได้รับรายงานด้วยตนเองตามความจำเป็น¹²⁵ โรงเรียนอาจมีการลงโทษทางวินัยแก่เด็กที่กระทำผิดหากมีความจำเป็น¹²⁶ หรือมีคำสั่งพักการเรียนเด็กที่กลั่นแกล้งผู้อื่น¹²⁷ โดยท้องถิ่นควรพัฒนาระบบสำหรับการประสานงานและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเพื่อให้

¹²⁵ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 24

When having received a report under the provisions of paragraph (2) of the preceding Article, a school establisher should offer required support to the school established thereby, direct the school to take necessary actions, or conduct necessary investigations into the reported case on its own, as needed.

¹²⁶ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 25

When a child, etc. enrolled in a school is committing bullying, and the principal and teachers of the school find it educationally necessary, they should take disciplinary action against the relevant child, etc. appropriately based on the provisions of Article 11 of the School Education Act.

¹²⁷ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 26

A municipal board of education should issue an order of suspension from school of a bullying child, etc. to his/her guardians under the provisions of Article 35, paragraph (1) of the School Education Act (including cases applied mutatis mutandis pursuant to Article 49 of the same Act) or otherwise take necessary actions promptly so as to ensure that a victimized child, etc. and other children, etc. can receive education with peace of mind.

สามารถช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อหรือผู้ปกครอง และ
คำแนะนำสำหรับเด็กที่กลั่นแกล้งหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง
ของเขาอย่างเหมาะสม แม้ในกรณีเด็กที่ตกเป็นเหยื่อและเด็กที่
กลั่นแกล้งไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนเดียวกัน¹²⁸

3.3.1.6 การตอบสนองต่อสถานการณ์ร้ายแรง (Serious Situations)

ในกรณีเมื่อพบข้อสงสัยว่า การกลั่นแกล้งก่อให้เกิด
ความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต จิตใจ ร่างกาย หรือทรัพย์สิน
ของเด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียน หรือ เมื่อพบข้อสงสัยว่าเด็ก
ที่เข้าเรียนในโรงเรียนถูกบังคับให้ขาดเรียนเป็นระยะเวลานาน
เนื่องจากการกลั่นแกล้ง ทางโรงเรียนจะต้องมีการสอบสวน
ในทันทีเพราะถือว่าเป็น “สถานการณ์ร้ายแรง” (Serious Situations)
ซึ่งอาจใช้แบบสอบถามหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสมเพื่อชี้แจง
ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์ร้ายแรง และเมื่อได้ดำเนินการ
สอบสวนแล้ว ทางโรงเรียนต้องให้ข้อเท็จจริงที่พบผ่านการสอบสวน
เกี่ยวกับสถานการณ์ร้ายแรงและข้อมูลที่จำเป็นอื่น ๆ แก่เด็ก

¹²⁸ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 27

A local government should develop systems for collaboration and cooperation among schools so that a school can provide support for a victimized child, etc. or his/her guardians, and guidance for a child, etc. who bullies or advice to his/her guardians appropriately even in a case where the victimized child, etc. and the bullying child, etc. are not enrolled in the same school.

ที่ตกเป็นเหยื่อที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครองอย่างเหมาะสม และเมื่อโรงเรียนดำเนินการสอบสวนภายใต้บทบัญญัติของ (1) สถานศึกษาควรให้คำแนะนำและช่วยเหลือที่จำเป็นเกี่ยวกับการสอบสวนภายใต้บทบัญญัติของอนุมาตราเดียวกันและการให้ข้อมูลภายใต้บทบัญญัติของอนุมาตรา¹²⁹ ก่อน หากเกิดสถานการณ์ร้ายแรงขึ้นในโรงเรียนซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดของมหาวิทยาลัยแห่งชาติ

¹²⁹ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 28

(1) In the following cases, a school establisher or the school established thereby should develop an organization under the school establisher or the school established thereby promptly and conduct investigations by using questionnaires or by other appropriate methods to clarify facts concerning the relevant situations (hereinafter referred to as “serious situations”) with the aim of making responses thereto and helping with the prevention of any situations similar to the relevant serious situations:

(i) when it is found that there is a suspicion that bullying has caused serious damage to the life, mind and body or property of a child, etc. enrolled in the school;

(ii) when it is found that there is a suspicion that a child, etc. enrolled in the school has been forced to be absent from school for a considerable period of time due to bullying.

(2) When having conducted investigations under the provisions of the preceding paragraph, a school establisher or the school established thereby should provide the facts found through the investigations with regard to the serious situations and other necessary information to the relevant victimized child, etc. and his/her guardians appropriately.

(3) When a school conducts investigation under the provisions of paragraph (1), the school establisher should provide necessary guidance and support with regard to the investigations under the provisions of the same paragraph and the provision of information under the provisions of the preceding paragraph.

โรงเรียนฯ ต้องรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาฯ และอาจมีการสอบสวนได้ หรือหากมีเหตุการณ์ในทำนองเดียวกันนี้เกิดขึ้นในโรงเรียนที่จัดตั้งโดยท้องถิ่นจะต้องรายงานสถานการณ์ร้ายแรงในกรณีที่ระบุไว้ในมาตรา 28 (1) ต่อหัวหน้าท้องถิ่นผ่านคณะกรรมการการศึกษาของรัฐบาลท้องถิ่นนั้น¹³⁰ บทบัญญัติของมาตรา 29 ให้ใช้บังคับโดยอนุโลม

¹³⁰ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 29 (1) A school affiliated with a national university established by a national university corporation (meaning a national university corporation prescribed in Article 2, paragraph (1) of the National University Corporation Act (Act No. 112 of 2003); hereinafter the same applies in this Article) must report the occurrence of serious situations, in cases listed in the items of paragraph (1) of the preceding Article, to the Minister of Education, Culture, Sports, Science and Technology via the president of the relevant national university corporation.

(2) When having received a report under the provisions of the preceding paragraph, the Minister of Education, Culture, Sports, Science and Technology may conduct investigations on the results of the investigations under the provisions of paragraph (1) of the preceding Article when the Minister finds it necessary for making responses to the serious situations pertaining to the report or preventing the occurrence of any situations similar to the relevant serious situations.

(3) Based on the results of the investigations under the provisions of the preceding paragraph, the Minister of Education, Culture, Sports, Science and Technology should properly exercise his/her authority as prescribed in Article 64, paragraph (1) of the Act on General Rules for Incorporated Administrative Agencies (Act No 103 of 1999) as applied mutatis mutandis pursuant to Article 35 of the National University Corporation Act or otherwise take necessary actions so that the national university corporation or its affiliated school pertaining to the investigations can respond to the relevant serious situations or take necessary actions for preventing the occurrence of any situations similar to the relevant serious situations.

กับโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นและอยู่ในเครือมหาวิทยาลัยของรัฐ¹³¹

¹³¹ The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 30-2

The provisions of Article 29 apply mutatis mutandis to a school affiliated with a public university established by a public university corporation (meaning a public university corporation prescribed in Article 68, paragraph (1) of the Local Incorporated Administrative Agency Act (Act No.118 of 2003)). In this case, the term “the Minister of Education, Culture, Sports, Science and Technology” in Article 29, paragraph (1) is deemed to be replaced with “the head of the local government that established the relevant public university corporation (hereinafter simply referred to as the ‘head of the local government’ in this Article”); the term “the Minister of Education, Culture, Sports, Science and Technology” in paragraph (2) and paragraph (3) of the same Article is deemed to be replaced with “the head of the local government”; and the term “Article 64, paragraph (1) of the Act on General Rules for Incorporated Administrative Agencies (Act No 103 of 1999) as applied mutatis mutandis pursuant to Article 35 of the National University Corporation Act” in paragraph (3) of the same Article is deemed to be replaced with “Article 121, paragraph (1) of the Local Incorporated Administrative Agency Act”.

3.3.1.7 ตารางแสดงสาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรการเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013 (The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying) Act No. 71 of 2013 (แบบเรียงมาตรา)

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
หมวด 1 บทบัญญัติทั่วไป				
	1	วัตถุประสงค์	กำหนดหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง และความรับผิดชอบของรัฐบาลกลางและระดับท้องถิ่น โดยมุ่งส่งเสริมมาตรการป้องกันการกลั่นแกล้งต่าง ๆ อย่างครอบคลุม และมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิเด็ก	มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงและการตอบสนองต่อการกลั่นแกล้งในระยะแรก
	2	บทนิยามศัพท์	“การกลั่นแกล้ง” หมายความว่า การกระทำที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจหรือร่างกายเด็ก โดยผู้กระทำเป็นเด็กคนอื่นซึ่งเรียนที่เดียวกันหรือเป็นเด็กที่มีความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวกับเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ และเด็กที่ตกเป็นเหยื่อได้รับความทุกข์ทรมานทางด้านจิตใจหรือร่างกายซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำดังกล่าว	รวมถึงการกลั่นแกล้งที่กระทำผ่านอินเทอร์เน็ตด้วย

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
			“โรงเรียน” หมายความว่า โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	ไม่รวมถึงหลักสูตรออนไลน์
			“เด็ก” หมายความว่า เด็ก/นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าโรงเรียน	ไม่ได้รับบุณกษัตริย์
			“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บุคคลที่ใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์ (ผู้ปกครองของผู้เยาว์ในกรณีที่ไม่เป็นผู้ปกครอง)	
	3	หลักการพื้นฐาน	(1) ขจัดกำลัณแกล้งโดยไม่ว่าจะเกิดขึ้นในหรือนอกโรงเรียน (2) ทำความเข้าใจให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกำลัณแกล้งในเด็ก รวมถึงการสร้างอิทธิพลต่อจิตใจและร่างกาย (3) อาศัยความร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลกลางและระดับท้องถิ่น โรงเรียน ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น ครอบครัวและผู้เกี่ยวข้องทุกส่วน	มุ่งคุ้มครองเด็กทุกคน มุ่งแก้ไขสาเหตุของปัญหา เน้นความร่วมมือกันในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
	4	ข้อห้าม	ห้ามเด็กกำลัณแกล้งกัน	มีเฉพาะข้อห้าม ไม่มีการกำหนดโทษ

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	5	ความรับผิดชอบของรัฐบาลแห่งชาติ (รัฐบาลกลาง)	ความรับผิดชอบของรัฐบาลแห่งชาติในการกำหนดและดำเนินมาตรการในการป้องกันการค้ามนุษย์ตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในมาตรา 3	
	6	ความรับผิดชอบของท้องถิ่น	ความรับผิดชอบของท้องถิ่นในการร่วมมือกับรัฐบาลแห่งชาติเพื่อดำเนินมาตรการในการป้องกันการค้ามนุษย์ โดยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละท้องถิ่น	เน้นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลแห่งชาติและท้องถิ่น
	7	ความรับผิดชอบของผู้ก่อตั้งโรงเรียน	ความรับผิดชอบของผู้ก่อตั้งโรงเรียนเพื่อดำเนินการที่จำเป็นสำหรับการป้องกัน การกลับแก่งในโรงเรียน	
	8	ความรับผิดชอบของโรงเรียนและครูและบุคลากรอื่น ๆ ของโรงเรียน	ความรับผิดชอบของโรงเรียน ครู และบุคลากรอื่น ๆ ของโรงเรียนมีหน้าที่ในการพยายามอย่างเต็มที่เพื่อป้องกันและสืบเสาะการกลับแก่งในระยะเวลาเริ่มต้น	สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองของเด็กนักเรียน ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น ศูนย์แนะแนวเด็ก และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและดำเนินการตอบสนองอย่างเหมาะสมและทันที่เมื่อสงสัยว่ามีเด็กที่เข้าเรียนถูกรังแก

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	9	ความรับผิดชอบของผู้ปกครอง	<p>(1) ผู้ปกครองมีความรับผิดชอบหลักในการอบรมสั่งสอนไม่ให้บุตรของตนเองกลั่นแกล้งผู้อื่น และในขณะเดียวกันต้องคุ้มครองบุตรจากการถูกลั่นแกล้งด้วย</p> <p>(2) หากเด็กที่อยู่ภายใต้การปกครองถูกกลั่นแกล้ง ผู้ปกครองต้องปกป้องเด็กในลักษณะที่เหมาะสม</p> <p>(3) ผู้ปกครองควรพยายามเสนอความร่วมมือสำหรับการดำเนินการเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งที่ดำเนินการโดยรัฐบาละระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และโรงเรียน</p> <p>(4) ห้ามมิให้ตีความบทบัญญัติของ (1) ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการที่ว่าควรเคารพความเป็นอิสระของการศึกษาโดยครอบครัว (home school) และห้ามตีความบทบัญญัติของ (3) ว่าเป็นการแบ่งเบาความรับผิดชอบของผู้ก่อตั้งโรงเรียนและโรงเรียนเกี่ยวกับการป้องกันการกลั่นแกล้ง</p>	เน้นการพัฒนาจิตใจสำนึกที่จะไม่กลั่นแกล้งผู้อื่น
	10	การดำเนินการทางการเงิน	<p>รัฐบาละระดับชาติและระดับท้องถิ่นควรพยายามดำเนินการทางการเงินและการดำเนินการอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง</p>	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
หมวด 2 นโยบายพื้นฐาน เพื่อป้องกันการ การกลั่นแกล้ง	11	นโยบายพื้นฐานเพื่อ ป้องกันการกลั่นแกล้ง	(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา ต้องกำหนด นโยบายพื้นฐานเพื่อส่งเสริมมาตรการในการป้องกันกรก ลั่นแกล้งอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ (2) นโยบายพื้นฐานแห่งชาติเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง ควรมีเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้ (i) เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการ สำหรับมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง (ii) เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดของ มาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง (iii) เนื้อหาสาระที่สำคัญอื่น ๆ เกี่ยวกับมาตรการ ในการป้องกันการกลั่นแกล้ง	ต้องประสานงานและ ร่วมมือกันกับหัวหน้า ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	12	นโยบายพื้นฐานใน ท้องถิ่นเพื่อป้องกัน การก่อกวน	รัฐบาลท้องถิ่นกำหนดนโยบายพื้นฐานในการส่งเสริม มาตรการในการป้องกันก่อกวนในเขตอำนาจ ของตนอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ตาม สถานการณ์ในภูมิภาค	“นโยบายพื้นฐานของ ท้องถิ่นเพื่อป้องกัน การก่อกวน” จะต้อง สอดคล้องกับ “นโยบาย พื้นฐานแห่งชาติเพื่อ ป้องกันก่อกวน
	13	นโยบายพื้นฐานของ โรงเรียนในการป้องกัน การก่อกวน	โรงเรียนกำหนดนโยบายพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรการใน การป้องกันการก่อกวนในโรงเรียนให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็คำนึงถึงนโยบายพื้นฐาน แห่งชาติในการป้องกันการก่อกวน หรือนโยบาย พื้นฐานของท้องถิ่นในการป้องกันการก่อกวน	
	14	สภาพระสางาน เกี่ยวกับมาตรการต่อ ต้านการก่อกวน	(1) รัฐบาลท้องถิ่นอาจจัดตั้งสภาพระสางานเกี่ยวกับ มาตรการต่อต้านการก่อกวน	ประกอบด้วยโรงเรียน คณะกรรมการ การศึกษา และศูนย์ แนะแนวเด็กที่เกี่ยวข้อง สำนักกฎหมาย หรือ สำนักนิติการ อำเภอ ตำรวจ จังหวัด และ ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
			(2) เมื่อจัดตั้งสภาพระสาณานาฯ แล้ว จังหวัดควรดำเนินการที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกันระหว่างสภาพระสาณานและคณะกรรมการการศึกษาของเทศบาลที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ/ข้อสังเกต เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานงาน
			(3) จังหวัดอาจจัดตั้งองค์กรที่จำเป็น เพื่อเป็นองค์กรพันธมิตรภายใต้คณะกรรมการการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เมื่อพบว่าจำเป็นสำหรับการดำเนินมาตรการระดับภูมิภาค	
หมวด 3 การริเริ่มเบื้องต้น				
	15	การป้องกัน การกลั่นแกล้ง ในโรงเรียน	(1) ผู้ก่อตั้งโรงเรียนและโรงเรียนต้องพยายามเสริมสร้างการศึกษาด้านศีลธรรมผ่านกิจกรรมการศึกษาและกิจกรรมเสริมประสบการณ์ทั้งหมด (2) ผู้ก่อตั้งโรงเรียนและโรงเรียนควรให้การสนับสนุนกิจกรรมที่เอื้อต่อการป้องกันการกลั่นแกล้งที่เกิดจากเด็ก	เน้นกิจกรรมเสริมสร้างศีลธรรม

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	16	การดำเนินการเพื่อ สืบหาการก่อกวน ในระยะเริ่มต้น	(1) ผู้ก่อตั้งโรงเรียนและโรงเรียนควรดำเนินการสำรวจ เพื่อสืบหาการก่อกวนในโรงเรียนในระยะเริ่มต้น (2) รัฐบาลระดับชาติและระดับท้องถิ่นควรพัฒนาระบบ เพื่อรับรายงานและการบริการหรือเกี่ยวกับกรก่อกวน (3) ผู้ก่อตั้งโรงเรียนและโรงเรียนควรพัฒนาระบบให้ คำปรึกษาเพื่อให้เด็กที่เข้าเรียน ผู้ปกครอง ครูและเจ้า หน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียนสามารถปรึกษาหารือเกี่ยวกับ การก่อกวนได้ (4) ผู้ก่อตั้งโรงเรียนและโรงเรียนควรพัฒนาระบบให้ คำปรึกษาโดยร่วมมือกับครอบครัวและท้องถิ่นที่ เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองสิทธิ และผลประโยชน์ของเด็กที่ ตกเป็นเหยื่อ	สืบเสาะหาการก่อกวน ในระยะเริ่มต้น

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	17	ความร่วมมือขององค์กรที่เกี่ยวข้อง	รัฐบาลระดับชาติและระดับท้องถิ่นควรพยายามเสริมสร้างความเข้มแข็งในการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน เพื่อให้ความช่วยเหลือหรือผู้ปกครอง และให้คำแนะนำสำหรับเด็กที่กลั่นแกล้ง หรือให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองของพวกเขาหรือมาตรการอื่น ๆ ในการป้องกันการกลั่นแกล้ง	ความร่วมมือกันของผู้มีส่วนได้เสียในทุกภาคส่วน
	18	การรักษาความปลอดภัยของบุคลากรที่มีส่วนรวมในมาตรการป้องกัน การกลั่นแกล้งและการเพิ่มคุณภาพของบุคลากร	(1) รัฐบาลระดับชาติและระดับท้องถิ่นควรเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปลูกฝังและฝึกอบรมครู ครูพยาบาล และบุคลากรการสอนอื่น ๆ อย่างเหมาะสมเพื่อปรับปรุงระบบให้คำแนะนำ บุคลากรที่มีความรู้ทางวิชาชีพด้านจิตวิทยาและสวัสดิการที่ได้เข้ารับการศึกษารวมถึงผู้ที่ป้องกันการกลั่นแกล้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่จะถูกส่งไปโรงเรียนตามคำร้องขอ เพื่อให้คำแนะนำในการตอบสนองต่อการกลั่นแกล้งหรือดำเนินการอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้การช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ หรือผู้ปกครองและคำแนะนำสำหรับเด็ก ผู้กลั่นแกล้ง หรือให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองหรือมาตรการอื่น ๆ ในการป้องกันการกลั่นแกล้งจะดำเนินการอย่างเหมาะสมโดยอาศัยความรู้เฉพาะด้าน	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
			<p>(2) ผู้ก่อตั้งโรงเรียนและโรงเรียนต้องจัดให้ครูและเจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานในการป้องกันการค้ามนุษย์หรือดำเนินการอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อเพิ่มคุณภาพของพวกเขาเกี่ยวกับมาตรฐานในการป้องกันการค้ามนุษย์</p>	
	19	<p>การส่งเสริมการค้ามนุษย์ทางอินเทอร์เน็ต</p>	<p>(1) ด้วยลักษณะของข้อมูลที่ส่งผ่านอินเทอร์เน็ตมีความคล่องตัวสูงและไม่เปิดเผยตัวตนผู้ส่ง โรงเรียนจึงควรดำเนินการสร้างความตระหนักรู้ที่จำเป็นโดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กที่ลงทะเบียนในโรงเรียน และผู้ปกครอง เพื่อป้องกันการค้ามนุษย์ทางอินเทอร์เน็ตและให้มีตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>มีกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้เพื่อป้องกันการกีดกันแก่เด็ก อินเทอร์เน็ต</p>
			<p>(2) รัฐบาลระดับชาติและระดับท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งตรวจสอบว่ามีเด็กที่เกี่ยวข้องกับการกีดกันแก่เด็กทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่ และพยายามพัฒนาระบบเพื่อตอบสนองต่อกรณีที่เกี่ยวข้องกับการกีดกันแก่เด็กทางอินเทอร์เน็ต</p>	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
			<p>(3) ในกรณีที่มีการกลั่นแกล้งผ่านอินเทอร์เน็ต และเมื่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อหรือผู้ปกครองตั้งใจที่จะเรียกร้องให้ลบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งหรือขอให้เปิดเผยข้อมูลประจำตัวของผู้ส่ง จะต้องได้รับความร่วมมือจากสำนักงานกฎหมายหรือสำนักกฎหมายเขตตามความจำเป็น</p>	<p>ข้อมูลประจำตัวของผู้ส่งที่กำหนดไว้ในมาตรา 4(1) ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการจำกัดความรับผิดชอบต่อความเสียหายของผู้ให้บริการโทรคมนาคมที่ระบุและสิทธิในการเรียกร้องการเปิดเผยข้อมูลประจำตัวของผู้ส่ง (พระราชบัญญัติฉบับที่ 137 ของปี ค.ศ. 2001)</p>
	20	สนับสนุนให้มีการสำรวจและศึกษาเกี่ยวกับมาตรการในการป้องกัน การกลั่นแกล้ง	รัฐบาลระดับชาติและระดับท้องถิ่นควรดำเนินการสำรวจและศึกษาตลอดจนการตรวจสอบเกี่ยวกับวิธีการป้องกัน และสืบหาการกลั่นแกล้งในระยะเวลาเริ่มต้น	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	21	กิจกรรมสร้างความตระหนักรู้	รัฐบาลระดับชาติและระดับท้องถิ่นควรเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญซึ่งส่งผลต่อจิตใจและร่างกายของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ ความสำคัญของ การป้องกันการค้ามนุษย์ และระบบการให้คำปรึกษา หรือระบบการแก้ไขเกี่ยวกับกรณีค้ามนุษย์หรือดำเนินกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้	การเผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญเพื่อสร้างความตระหนักรู้
หมวด 4				
การดำเนินการเพื่อป้องกันการกักขังการค้ามนุษย์				
	22	หน่วยงานในการป้องกันการค้ามนุษย์ในโรงเรียน	โรงเรียนควรจัดให้มีหน่วยงานในการป้องกันการค้ามนุษย์ซึ่งประกอบด้วยครูและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียน บุคลากรที่มีความรู้เฉพาะทางด้านจิตวิทยา และสวัสดิการ และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อให้การป้องกันการค้ามนุษย์ที่โรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	23	การดำเนินการต่อต้านการกลั่นแกล้ง	<p>(1) ในกรณีที่ครูในโรงเรียนและเจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ เจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่หรือบุคคลอื่น ๆ ที่ให้คำปรึกษาแก่เด็ก และผู้ปกครองของเด็กได้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้ง บุคคลเหล่านั้นควรรายงานกรณีดังกล่าวไปยังโรงเรียนที่เด็กซึ่งต้องสงสัยว่าถูกกลั่นแกล้งหรือดำเนินการอื่น ๆ อย่างเหมาะสม</p> <p>(2) เมื่อโรงเรียนได้รับรายงานภายใต้บทบัญญัติของวรรคก่อนหน้าหรือสงสัยว่าเด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนอาจถูกกลั่นแกล้ง โรงเรียนควรดำเนินการทันทีเพื่อยืนยันว่าการกลั่นแกล้งมีอยู่หรือไม่ และรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวไปยังผู้ก่อตั้งโรงเรียน</p> <p>(3) เมื่อการกลั่นแกล้งได้รับการยืนยันภายใต้บทบัญญัติของอนุมาตรา ก่อน โรงเรียนจะต้องมีครูหรือเจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ ของโรงเรียนให้การช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อหรือผู้ปกครองของเด็กเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง และให้คำแนะนำแก่เด็กผู้กลั่นแกล้งหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในขณะเดียวกันต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะทางด้านจิตวิทยาและสวัสดิการเพื่อหยุดการกลั่นแกล้งและป้องกันการกลั่นแกล้งซ้ำอีก</p>	<p>เมื่อได้รับข้อมูลการกลั่นแกล้ง หรือมีข้อสงสัยโรงเรียนจะต้องรายงานโดยทันทีหรือดำเนินการอื่น ๆ อย่างเหมาะสม</p> <p>โรงเรียนต้องดำเนินการเพื่อยืนยันการกลั่นแกล้งโดยทันทีและรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวไปยังผู้ก่อตั้งโรงเรียน</p> <p>โรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อ และเด็กที่กลั่นแกล้งรวมทั้งผู้ปกครองของเด็กที่เกี่ยวข้องทั้งหมด</p>

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
			<p>(4) ในกรณีกล่าวถึงข้างต้น เมื่อโรงเรียนเห็นว่ามีความจำเป็น ควรมีมาตรการที่จำเป็นเพื่อให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อ และเด็กคนอื่น ๆ ได้เรียนอย่างสบายใจ</p> <p>(5) เมื่อโรงเรียนมีครูหรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ให้การช่วยเหลือให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาภายใต้บทบัญญัติของ</p> <p>(3) โรงเรียนควรดำเนินการเพื่อแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับ การกลั่นแกล้งกับผู้ปกครองของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ และเด็กที่กลั่นแกล้งหรือดำเนินการอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อไม่ให้เกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ปกครองเหล่านี้</p>	
			<p>(6) เมื่อโรงเรียนพบว่าการกลั่นแกล้งต้องดำเนินการ ทางอาญา โรงเรียนควรประสานงานกับสถานีตำรวจ และเมื่อมีความเสี่ยงต่อชีวิตหรือทรัพย์สินของเด็กที่เข้าเรียนซึ่งอาจได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง โรงเรียนต้องรายงานไปยังสถานีตำรวจที่มีอำนาจหน้าที่ เพื่อขอความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม</p>	<p>การกลั่นแกล้งที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อชีวิตหรือทรัพย์สินของเด็ก โรงเรียนต้องรายงานต่อสถานีตำรวจ และดำเนินการทางอาญา</p>

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	24	การดำเนินการโดยผู้ ก่อตั้งโรงเรียน	เมื่อได้รับรายงานภายใต้บทบัญญัติของมาตรา 23 (2) ผู้ก่อตั้งโรงเรียนควรให้การสนับสนุนที่จำเป็นแก่โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยสั่งให้โรงเรียนดำเนินการที่จำเป็นหรือดำเนินการตรวจสอบที่จำเป็นในกรณีที่ได้รับรายงานด้วยตนเองตามความจำเป็น	
	25	การดำเนินการทาง วินัยโดยครูใหญ่และ ครูของโรงเรียน	เมื่อเด็กนักเรียนกระทำการกลั่นแกล้ง ครูใหญ่และครูของโรงเรียนเห็นว่าจำเป็นต้องดำเนินการทางวินัยกับเด็กที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมตามบทบัญญัติของมาตรา 11 ของโรงเรียน พระราชบัญญัติการศึกษา	การลงโทษทางวินัย แก่เด็กที่กระทำความผิด
	26	การดำเนินการที่ เหมาะสมของระบบ พักการเรียน	คณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียนควรออกคำสั่งพักการเรียนของเด็กที่กลั่นแกล้งให้กับปกครองของเขาภายใต้มาตรา 35 (1) ของพระราชบัญญัติการศึกษาของโรงเรียน (รวมถึงกรณีที่ใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 49 ของพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน) หรือดำเนินการที่จำเป็นในทันทีเพื่อให้แน่ใจว่าเด็กที่ตกเป็นเหยื่อและเด็กคนอื่น ๆ จะได้รับการศึกษาอย่างสบายใจ	คำสั่งพักการเรียนเด็กที่ กลั่นแกล้งผู้อื่น

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	27	ระบบการประสานงานและความร่วมมือระหว่างโรงเรียน	รัฐบาลต้องถึนครพัฒนาาระบบสำหรับการประสานงานและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเพื่อให้สามารถช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อหรือผู้ปกครอง และคำแนะนำสำหรับเด็กที่กลับแก๊งหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองของเขาอย่างเหมาะสม แม้ในกรณีที่เกิดที่ตกเป็นเหยื่อและเด็กที่ถูกกักต้งไม่เข้าเรียนในโรงเรียนเดียวกัน	
หมวด 5				
การตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ร้ายแรง				
	28	การตอบสนองโดยผู้ก่อตั้งโรงเรียนหรือโรงเรียน	(1) ผู้ก่อตั้งโรงเรียนหรือโรงเรียนต้องดำเนินการสอบสวนโดยทันทีโดยใช้แบบสอบถามหรือโดยวิธีการอื่นที่เหมาะสมเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์ร้ายแรง ในกรณีต่อไปนี้ (ก) เมื่อพบข้อสงสัยว่า การกลั่นแกล้งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต จิตใจ ร่างกาย หรือทรัพย์สินของเด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียน	การสอบสวนในกรณีที่มี “สถานการณ์ร้ายแรง”

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
			<p>(ข) เมื่อพบข้อสงสัยว่า เด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียน ถูกบังคับให้ขาดเรียนเป็นระยะเวลาสั้นเนื่องจากการกลั่นแกล้ง</p>	
			<p>(2) เมื่อได้ดำเนินการสอบสวนภายใต้บทบัญญัติของอนุมาตราก่อนแล้ว ผู้ก่อตั้งโรงเรียนหรือโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นต้องให้ข้อเท็จจริงที่พบผ่านการสอบสวนเกี่ยวกับสถานการณ์ร้ายแรงและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นอื่น ๆ แก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครองอย่างเหมาะสม</p>	<p>ให้ข้อเท็จจริงแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อและผู้ปกครอง</p>
			<p>(3) เมื่อโรงเรียนดำเนินการสอบสวนภายใต้บทบัญญัติของ (1) สถานศึกษาควรให้คำแนะนำและช่วยเหลือที่จำเป็นเกี่ยวกับการสอบสวนภายใต้บทบัญญัติของวรรคเดียวกันและการให้ข้อมูลภายใต้บทบัญญัติของวรรคก่อน</p>	
	29	<p>การตอบสนองของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยแห่งชาติ</p>	<p>(1) โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดของมหาวิทยาลัยแห่งชาติต้องรายงานการเกิดสถานการณ์ร้ายแรงในกรณีทุเรษปไว้ในรายการของมาตรา 28(1) ต่ อ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีผ่านอธิการบดีของมหาวิทยาลัยแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง</p>	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
			<p>(2) เมื่อได้รับรายงานตามความในอนุมาตราก่อนแล้ว รัฐมนตรีฯ อาจดำเนินการสอบสวนผลการสืบสวนตาม มาตรา 28 (1)</p> <p>(3) จากผลการสอบสวนภายใต้บทบัญญัติของ อนุมาตรา ก่อน รัฐมนตรีฯ ควรใช้อำนาจตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 64(1) ของพระราชบัญญัติว่าด้วยกฎหมายไป สำหรับหน่วยงานบริหารที่จัดตั้งขึ้น (พระราชบัญญัติ หมายเลข 103 ของปี ค.ศ. 1999) ที่นำมาใช้โดยอนุเล่ม ตามมาตรา 35 ของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแห่งชาติ หรือดำเนินการอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อใหม่หรือเปลี่ยนแปลง หรือโรงเรียนในเครือที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ร้ายแรง หรือดำเนินการ ที่จำเป็นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์ใด ๆ ที่ คล้ายคลึงกับสถานการณ์ร้ายแรงที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>เมื่อเห็นว่าจำเป็น สำหรับการสอบสวน ต่อสถานการณ์ร้ายแรง ที่เกี่ยวข้องกับรายงาน หรือเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์ใด ๆ ที่ คล้ายคลึงกับสถานการณ์ ร้ายแรงที่เกี่ยวข้อง</p>

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	30	การตอบสนองที่ เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ของรัฐ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ (1) โรงเรียนที่จัดตั้งโดยท้องถิ่นจะตั้งรายงาน สถานการณ์ร้ายแรงในกรณีทุกระดับในมาตรา 28(1) ต่อหัวหน้าท้องถิ่นผ่านคณะกรรมการการศึกษาของ รัฐบาลท้องถิ่นนั้น (2) เมื่อได้รับรายงานภายใต้บทบัญญัติของวรรคก่อน หัวหน้าหน่วยงานราชการในท้องถิ่นอาจดำเนินการ สอบสวนผลการสืบสวนภายใต้มาตรา 28 (1) โดยวิธี การตั้งกล่าวเช่นการจัดตั้งหน่วยงานในสังกัดสำหรับ การสอบสวน เมื่อพบว่าจำเป็นสำหรับการตอบสนอง ต่อสถานการณ์ร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับรายงานหรือ การป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์ใด ๆ ที่คล้ายคลึงกับ สถานการณ์ร้ายแรงที่เกี่ยวข้อง	
			(3) เมื่อได้ดำเนินการสอบสวนตามความใน (2) แล้วหัวหน้าส่วนราชการท้องถิ่นต้องรายงานผล การสอบสวนดังกล่าวต่อที่ประชุม	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
			<p>(4) บทบัญญัติของ (2) จะต้องไม่ตีความว่า เป็นการให้หัวหน้าส่วนราชการท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดการหรือดำเนินกิจการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 21 ของพระราชบัญญัติองค์การและการทำงานการบริหารการศึกษาท้องถิ่น (พระราชบัญญัติฉบับที่ 162 ค.ศ. 1956)</p>	
			<p>(5) จากผลการสอบสวนภายใต้ (2) หัวหน้ารัฐบาลท้องถิ่นและคณะกรรมการการศึกษาที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการที่จำเป็นภายใต้อำนาจและความรับผิดชอบของตนเองเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ร้ายแรงโดยรายงานหรือป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์ใด ๆ ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ร้ายแรง</p>	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	30-2	มาตรา 29 ให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมกับโรงเรียนที่อยู่ในเครือมหาวิทยาลัยของรัฐ	<p>บทบัญญัติของมาตรา 29 ให้ใช้บังคับโดยอนุโลมกับโรงเรียนที่อยู่ในเครือมหาวิทยาลัยของรัฐที่จัดตั้งโดยองค์กรมหาวิทยาลัยของรัฐ (หมายถึงมหาวิทยาลัยของรัฐที่กำหนดไว้ในมาตรา 68(1) ของพระราชบัญญัติหน่วยงานบริหารท้องถิ่น (พระราชบัญญัติหมายเลข 118 ของ ค.ศ. 2003)) ในกรณีนี้คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา” ในมาตรา 29 (1) จะถูกแทนที่ด้วย “หัวหน้าหน่วยงานในท้องถิ่นที่จัดตั้งมหาวิทยาลัยของรัฐที่เกี่ยวข้อง (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “หัวหน้ารัฐบาลท้องถิ่น” ในข้อนี้ “คำว่า” รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา” ใน (2) และ (3) ของข้อเดียวกันนี้ให้อ้างแทนที่ด้วย “หัวหน้ารัฐบาลท้องถิ่น” และคำว่า “มาตรา 64 (1) ของพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์ทั่วไปสำหรับหน่วยงานบริหารที่จัดตั้งขึ้น (พระราชบัญญัติ ฉบับที่ 103 ปี ค.ศ. 1999)</p>	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
			<p>มาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 35 พระราชบัญญัติบรรษัทมหาวិทยาลัยแห่งชาติ “ใน (3) ของข้อเดียวกันนี้ให้แทนที่ด้วย” มาตรา 121 (1) ของพระราชบัญญัติสำนักงานบริหารองค์ท้องถิ่น”</p>	
	31	<p>การตอบสนองที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชน</p>	<p>(1) โรงเรียนที่จัดตั้งโดยสถาบันการศึกษา (หมายถึงสถาบันการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (พระราชบัญญัติฉบับที่ 270 ปี ค.ศ. 1949) ซึ่งต่อไปนี้จะใช้บังคับในข้อนี้) ต้องรายงานสถานการณ์ที่ร้ายแรง ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 28 (1) หมายถึงผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือโรงเรียน</p>	
			<p>(2) เมื่อได้รับรายงานภายใต้บทบัญญัติของ (1) ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจดำเนินการสอบสวน ผลการสืบสวนภายใต้บทบัญญัติของมาตรา 28 (1) โดยวิธีการดังกล่าว เช่น การจัดตั้งหน่วยงานในสังกัดสำหรับการสอบสวน เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่า</p>	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
			<p>จำเป็นสำหรับการตอบสนองต่อสถานการณ์ร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับรายงานหรือข้อร้องเรียนที่ไม่ให้เกิดสถานการณ์ใด ๆ ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ร้ายแรงที่เกี่ยวข้อง</p>	
			<p>(3) จากผลการสอบสวนภายใต้บทบัญญัติของ (2) ผู้ว่าราชการจังหวัดควรใช้อำนาจอย่างเหมาะสมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนหรือดำเนินการที่จำเป็นเพื่อให้สถาบันการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นหรือโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้น ดำเนินการสอบสวนสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ร้ายแรงที่เกี่ยวข้องหรือดำเนินการที่จำเป็นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์ใด ๆ ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ร้ายแรงที่เกี่ยวข้อง</p>	
			<p>(4) บทบัญญัติใน (2) และ (3) จะต้องไม่ตีความว่า เป็นอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดที่ใช้อำนาจกับโรงเรียนที่จัดตั้งโดยสถาบันการศึกษาที่จัดตั้งขึ้น</p>	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	32		<p>(1) โรงเรียนที่จัดตั้งโดยบริษัท (เอกชน) ต้องรายงานกรณีเกิดสถานการณ์ร้ายแรงตามที่ระบุไว้ในมาตรา 28 (1) ต่อหัวหน้ารัฐบาลท้องถิ่นซึ่งได้รับการอนุมัติภายใต้บทบัญญัติของมาตรา 12 (1) ของ พระราชบัญญัติเดียวกัน ผ่านทางผู้อำนวยการตัวแทนหรือเจ้าหน้าที่บริหารตัวแทนของบริษัท ที่จัดตั้งโรงเรียน</p>	<p>บริษัท หมายถึง บริษัท (เอกชน) ที่จัดตั้งโรงเรียนตามมาตรา 12 (2) ของพระราชบัญญัติว่าด้วยเขตพิเศษ เพื่อการปฏิรูปโครงสร้าง (พระราชบัญญัติฉบับที่ 189 ปี ค.ศ. 2002)</p>
			<p>(2) เมื่อได้รับรายงานตามความใน (1) หัวหน้ารัฐบาลท้องถิ่นที่ได้รับความเห็นชอบจากดำเนินการสอบสวนผลการสืบสวนภายใต้มาตรา 28 (1) โดยวิธีการดังกล่าวเช่นการจัดตั้งหน่วยงานในสังกัด สำหรับการสอบสวนเมื่อพบว่าจำเป็นสำหรับการตอบสนองต่อสถานการณ์ร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับรายงานหรือการป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์ใด ๆ ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ร้ายแรงที่เกี่ยวข้อง</p>	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
			<p>(3) จากผลการสอบสวนภายใต้บทบัญญัติของ (2) หัวหน้ารัฐบาลท้องถิ่นที่ได้รับการอนุมัติควรรีใช้อำนาจอย่างเหมาะสมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 12 (10) ของพระราชบัญญัติพิเศษเพื่อการปฏิรูปโครงสร้างหรือดำเนินการที่จำเป็นเพื่อให้บริษัทที่จัดตั้งโรงเรียนหรือโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยเกี่ยวข้องกับ การสอบสวนสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ร้ายแรงหรือดำเนินการที่จำเป็นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์ใด ๆ ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ร้ายแรง</p>	
			<p>(4) บทบัญญัติของ (3) และ (4) จะต้องไม่ตีความว่าเป็นการให้หัวหน้ารัฐบาลท้องถิ่นอำนาจต่อโรงเรียนที่จัดตั้งโดยบริษัท</p>	
			<p>(5) บทบัญญัติของวรรค (1) ถึง (4) ใช้บังคับโดยอนุโลมกับโรงเรียนที่จัดตั้งโดยองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่จัดตั้งโรงเรียน</p>	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	33	แนวทาง คำแนะนำ และความช่วยเหลือ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือ คณะกรรมการการศึกษาประจำจังหวัด	นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในมาตรา 245-4 (1) ของพระราชบัญญัติการปกครองตนเองของท้องถิ่น (พระราชบัญญัติฉบับที่ 67 ปี ค.ศ. 1947) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาฯ อาจให้แนวทาง คำแนะนำ และความช่วยเหลือแก่จังหวัดหรือเทศบาล และคณะกรรมการการศึกษาประจำจังหวัดอาจให้แนวทาง คำแนะนำ และความช่วยเหลือแก่เทศบาล เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินการของจังหวัดหรือเทศบาล เหมาะสมเกี่ยวกับ การตอบสนองต่อสถานการณ์ร้ายแรง	
หมวด 6				
ข้อกำหนดอื่น ๆ				
	34	เรื่องที่ควรทราบในการประเมินโรงเรียน	ในการประเมินโรงเรียนเรื่องมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้งควรรคานึงถึงการสังเกตการกลั่นแกล้งในระยะเริ่มต้น และป้องกันไม่ให้เกิดการกลั่นแกล้งซ้ำอีก ซึ่งควรได้รับการประเมินอย่างเหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงไม่มีการปฏิบัติการณ์กลั่นแกล้ง และการตรวจสอบสถานะของการกลั่นแกล้ง และการกระทำต่อการกลั่นแกล้งควรดำเนินการอย่างเหมาะสม	

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
	35	การดำเนินการศึกษาสำหรับวิทยาลัยเทคโนโลยี (วิทยาลัยเทคนิค)	ผู้ก่อตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยี (วิทยาลัยเทคนิค) และวิทยาลัยเทคโนโลยีที่จัดตั้งขึ้นต้องดำเนินการที่จำเป็นเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการกระทำใด ๆ ที่เทียบเท่ากับกับการกลั่นแกล้งต่อนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิทยาลัยเทคโนโลยีและเพื่อตรวจสอบการกระทำดังกล่าวในระยะเริ่มต้นและตอบสนองต่อการกระทำดังกล่าวตามสถานการณ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยี	หมายถึงวิทยาลัยเทคโนโลยีที่กำหนดไว้ในมาตรา 1 ของพระราชบัญญัติการศึกษาของโรงเรียน
บทบัญญัติเพิ่มเติม				
	1	วันที่มีผลบังคับใช้	พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามเดือนนับแต่วันประกาศเป็นต้นไป	
	2	การทบทวน	(1) เกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้งและอื่น ๆ ต้องมีการทบทวนเพื่อพิจารณาสถานะของการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ในเวลาประมาณสามปีหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและควรดำเนินการตามความจำเป็น ในผลลัพธ์ดังกล่าวหากพบว่าจำเป็น	มีการทบทวนเมื่อผ่านไปสามปี

หมวด	มาตรา	หัวข้อ	เนื้อหา/ประเด็นสำคัญ	หมายเหตุ/ข้อสังเกต
			<p>(2) รัฐบาลแห่งชาติต้องทบทวนวิธีการให้การช่วยเหลือทางด้านการศึกษาแก่เด็กที่ถูกละเมิดให้ขาดเรียนเป็นระยะเวลาอันเนื่องมาจากความวิตกกังวลหรือความเครียดที่เกิดจากกลุ่มโรงเรียนเพราะการกลั่นแกล้ง เพื่อให้เด็กที่เกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมในการเรียนรู้พร้อมทั้งได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม</p>	<p>ทบทวนวิธีให้ความช่วยเหลือเด็กที่ถูกละเมิดให้ขาดเรียน</p>

3.3.2 นโยบายพื้นฐานแห่งชาติเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง (National Basic Policies for Preventing Bullying)

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติต่อต้านการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013 มาตรา 11 (1) กำหนดให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาฯ ต้องกำหนดนโยบายพื้นฐานในการส่งเสริมมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้งอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ โดยร่วมมือกับหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง¹³² ดังนั้น กระทรวงศึกษาฯ จึงได้มีการออกประกาศ นโยบายพื้นฐานแห่งชาติเพื่อการป้องกันการกลั่นแกล้ง (National Basic Policies for Preventing Bullying) เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม ค.ศ. 2013 ระบุวิธีการสอบสวนและประเด็นที่ควรทราบโดยโรงเรียน รวมถึง “การตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ร้ายแรง” ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้¹³³

¹³² The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying of 2013, Article 11 (1) The Minister of Education, Culture, Sports, Science and Technology should formulate basic policies for promoting measures for the prevention, etc. of bullying comprehensively and effectively (hereinafter referred to as the “National Basic Policies for Preventing Bullying”), in collaboration and cooperation with the heads of relevant administrative agencies.

¹³³ MEXT, “Basic Policies for Preventing Bullying” [Online] Retrieved from https://www.mext.go.jp/en/policy/education/elsec/title02/detail02/_icsFiles/afieldfile/2020/06/22/20200622-mxt_kouhou02-01.pdf (accessed 25 December 2020).

3.3.2.1 สารระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางพื้นฐาน สำหรับมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

สารระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางพื้นฐานสำหรับ
มาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้งประกอบด้วยเนื้อหา
สามส่วน ได้แก่ 1) ความสำคัญของการตราพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมมาตรการป้องกันการกลั่นแกล้ง หลักการพื้นฐานและ
มาตรการที่จัดขึ้น 2) ความหมายของการกลั่นแกล้งและความรู้
ความเข้าใจเรื่องการกลั่นแกล้ง และ 3) แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับ
การป้องกันการกลั่นแกล้ง

3.3.2.2 สารระสำคัญเกี่ยวกับรายละเอียดของ มาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

3.3.2.2.1 การริเริ่มของรัฐบาลแห่งชาติ (รัฐบาลกลาง) ในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

*การกำหนดนโยบายพื้นฐานแห่งชาติ
เพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งและการจัดตั้งองค์กร*

- กำหนดนโยบายพื้นฐานแห่งชาติ
เพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งและแนวทางที่ละเอียดมากขึ้น

¹³³ MEXT, “Basic Policies for Preventing Bullying” [Online] Retrieved from https://www.mext.go.jp/en/policy/education/elsec/title02/detail02/_icsFiles/afieldfile/2020/06/22/20200622-mxt_kouhou02-01.pdf (accessed 25 December 2020).

- สืบสวนและตรวจสอบสถานะของความพยายามที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติ (การจัดตั้งสภาต่อต้านการกลั่นแกล้ง)

- สร้างระบบการติดต่อประสานงานกับสมาคมวิชาชีพ ฯลฯ เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรสำหรับการสืบสวนสถานการณ์ร้ายแรง

การริเริ่มที่จะดำเนินการโดยรัฐบาลแห่งชาติเพื่อการป้องกันการกลั่นแกล้ง

- การป้องกันการกลั่นแกล้ง (หล่อเลี้ยงจิตวิญญาณอันสมบูรณ์ ส่งเสริมกิจกรรมที่มีใจอิสระของเด็ก ๆ มีความปลอดภัยบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการป้องกัน ฯลฯ ของการกลั่นแกล้งและเพิ่มคุณภาพ การสำรวจและการศึกษาสร้างความตระหนักรู้ของประชาชนและเผยแพร่ข้อมูล)

- การตรวจหาล่วงหน้า (ปรับปรุงระบบการให้คำปรึกษาด้านการศึกษาและส่งเสริมการทำงานร่วมกันกับท้องถิ่น ชุมชน และครอบครัว)

- การตอบสนองต่อการกลั่นแกล้ง
- การพัฒนาระบบเพื่อให้ครูมีเวลาเพียงพอที่จะเผชิญหน้ากับเด็ก ๆ

3.3.2.2 การริเริ่มของท้องถิ่นใน

การป้องกันการกลั่นแกล้ง

การกำหนดนโยบายพื้นฐานของท้องถิ่น
เพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง

- ควรกำหนดนโยบายพื้นฐานของท้องถิ่น เพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งในขณะที่คำนึงถึงนโยบายพื้นฐานแห่งชาติ เพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง

การจัดตั้งสภาประสานงานเกี่ยวกับ
มาตรการต่อต้านการกลั่นแกล้ง

- ควรจัดตั้งสภาประสานงานเกี่ยวกับมาตรการต่อต้านการกลั่นแกล้งซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ในภูมิภาค

การจัดตั้งองค์กรในเครือข่ายใต้คณะกรรมการการศึกษาที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 14 (3)

- ควรจัดตั้งองค์กรพันธมิตรตามสถานการณ์ในภูมิภาค

- จำเป็นต้องใช้ความพยายามเพื่อให้เกิดความยุติธรรมและความเป็นกลางขององค์กรพันธมิตรดังกล่าวโดยการแสวงหาการมีส่วนร่วมของบุคคลภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์เฉพาะทาง

การริเริ่มที่จะดำเนินการโดยรัฐบาลท้องถิ่น

- ความคิดริเริ่มที่จะดำเนินการในฐานะรัฐบาลท้องถิ่นและความคิดริเริ่มที่จะดำเนินการในฐานะผู้จัดตั้งโรงเรียน
- ควรคำนึงถึงความพยายามในการป้องกันและการตรวจจับการกลั่นแกล้งแต่เนิ่น ๆ เมื่อประเมินครูและโรงเรียน

3.3.2.2.3 การริเริ่มของโรงเรียนในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

การกำหนดนโยบายพื้นฐานของโรงเรียนเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง

- กำหนดนโยบายพื้นฐานและรายละเอียดเกี่ยวกับความพยายามในการเป็นโรงเรียนเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง ในขณะที่คำนึงถึงนโยบายพื้นฐานแห่งชาติในการป้องกันการกลั่นแกล้งหรือนโยบายพื้นฐานของท้องถิ่นสำหรับการป้องกันการกลั่นแกล้ง

หน่วยงานสำหรับมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้งที่โรงเรียน

- หน่วยงานถาวรที่มีบทบาทสำคัญในความพยายามของโรงเรียนในการป้องกันตรวจจับในระยะเริ่มต้นและควรจัดให้มีการตอบสนองต่อการกลั่นแกล้งอย่างมีระเบียบและหน่วยงานดังกล่าวควรจัดการกับการกลั่นแกล้งกรณีที่มีส่วนร่วมของผู้เชี่ยวชาญภายนอก (ทนายความ แพทย์ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกษียณอายุแล้ว ฯลฯ) ตามความจำเป็น

- ข้อเสนอหรือคำปรึกษาจากเด็กหรือนักเรียนเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งไม่ควรจัดการโดยครูและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนเท่านั้น แต่ควรแบ่งปันกับหน่วยงานนี้และควรตอบสนองในลักษณะการจัดระเบียบโดยให้หน่วยงานนี้มีบทบาทสำคัญ

*การดำเนินการต่อต้านการกลั่นแกล้ง
ที่โรงเรียน*

- การป้องกันการกลั่นแกล้ง
- การตรวจพบล่วงหน้า
- การดำเนินการกับการกลั่นแกล้ง

3.3.2.2.4. การตอบสนองต่อสถานการณ์

ที่ร้ายแรง

*การสอบสวนโดยผู้ก่อตั้งโรงเรียนหรือ
โรงเรียน*

- การตรวจจับและการสืบสวน
กรณีสถานการณ์ร้ายแรง

- เมื่อพบข้อสงสัยว่า การกลั่นแกล้งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อชีวิตจิตใจ และร่างกายหรือทรัพย์สินของเด็กหรือนักเรียน ซึ่งกรณีดังกล่าวทำให้เด็กหรือนักเรียนพยายามฆ่าตัวตาย

- เมื่อพบข้อสงสัยว่า เด็กหรือนักเรียนถูกบังคับให้ขาดเรียนเป็นเวลานาน เนื่องจากการ

กลั่นแกล้ง (ไม่เข้าร่วมหรือขาดเรียนเป็นเวลา 30 วันต่อปี) ต้องเริ่มการสืบสวนโดยทันทีในกรณีที่เด็กหรือนักเรียนขาดเรียนอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาหนึ่ง

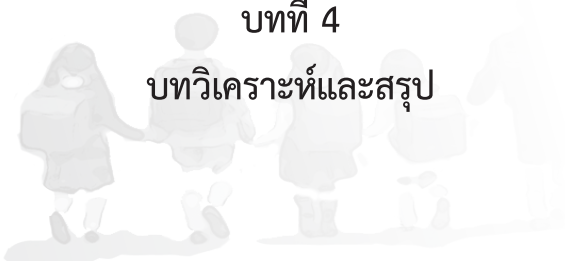
เมื่อมีการกล่าวหาว่า การกลั่นแกล้งได้พัฒนาไปสู่สถานการณ์ร้ายแรงจากเด็กหรือนักเรียนหรือผู้ปกครอง ผู้ก่อตั้งโรงเรียนหรือโรงเรียนต้องพิจารณาว่ามีสถานการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้นและควรรายงานข้อเท็จจริงนั้นและเริ่มการสืบสวน/สอบสวน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการกำหนดนโยบายพื้นฐานและแนวทางการสอบสวนเหล่านี้แล้ว ยังมีหลายกรณีที่ผู้บริหารหรือโรงเรียนให้การตอบสนองที่ไม่เหมาะสม เช่น การไม่ตอบสนองนโยบายพื้นฐานและแนวทางการสืบสวน/สอบสวน แม้ว่าจะเกิดสถานการณ์การกลั่นแกล้งที่ร้ายแรงซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อเด็กหรือนักเรียนที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครองของเขา¹³⁴

กล่าวโดยสรุป ประเด็นสำคัญในการป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของญี่ปุ่น คือ การตรวจพบในระยะแรก (Early Detection) และ จัดการกับการกลั่นแกล้ง (Actions against Bullying)

¹³⁴ Guidelines for Investigation on Serious Situations of Bullying, March 2017, Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology. p.1. [Online] Retrieved from https://www.mext.go.jp/en/policy/education/elsec/title02/detail02/___icsFiles/afieldfile/2020/06/05/20200605-mxt_kouhou02-02.pdf (accessed 8 September 2020).

บทที่ 4

บทวิเคราะห์และสรุป

การกลั่นแกล้งในโรงเรียน (School bullying) ของญี่ปุ่น เกิดจากความเครียดเพราะระบบการศึกษาที่มีการแข่งขันสูง (highly competitive) ระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการวัดผล ก่อให้เกิด “ค่านิยมในการแข่งขัน” (pro-competition values) ส่งผลให้เด็กมีความกดดัน มีความเครียด ไม่มีความสุข และ รู้สึกสิ้นหวัง สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง (Bullying) โดยเป็นการระบายความรู้สึกต่าง ๆ ไปยังเพื่อนเพื่อให้ได้รับความทุกข์ ดังกล่าวไปแทน “การกลั่นแกล้ง ขาดโรงเรียน ความรุนแรง ในโรงเรียน และการฆ่าตัวตาย” เป็นปรากฏการณ์ที่มีความเกี่ยวพันและสอดคล้องกัน โดยการกลั่นแกล้งเป็นการถ่ายโอน ความกดดันหรือความเครียดที่ตนเองมีไปยังผู้อื่น การไม่เข้าเรียน เป็นการหลีกเลี่ยงความกดดันที่จะได้รับ ส่วนความรุนแรงใน โรงเรียนเป็นการโจมตีแรงกดดัน และการฆ่าตัวตายเป็นการทำลายตัวเองเพราะไม่สามารถทนต่อความกดดันได้

มาตรการหรือกลไกที่ใช้แก้ปัญหาคารก่ล่นแกล้งในโรงเรียนในระดับชาติมีกฎหมายหลักในการต่อต้านการก่ล่นแกล้งคือ พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรการเพื่อป้องกันการก่ล่นแกล้ง ค.ศ. 2013 (The Act for Promotion of Measures to Prevent Bullying) Act No.71 of 2013 และ “นโยบายพื้นฐานแห่งชาติเกี่ยวกับการป้องกันการก่ล่นแกล้ง” (Basic Policies on Bullying Prevention) และในระดับกระทรวงศึกษาฯ ออกประกาศให้มีการใช้แนวทางลงโทษหากมีการก่ล่นแกล้งซึ่งเป็นการกำหนดวินัยที่เข้มงวดต่อเด็กที่กระทำผิดโดยอาจมีคำสั่งพักการเรียนได้ นอกจากนี้มีการบรรจุ “วิชาศีลธรรม” ไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน ในกฎหมายหลักกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของโรงเรียนและครอบครัวในการป้องกันการก่ล่นแกล้งและการตอบสนองต่อการก่ล่นแกล้ง บังคับให้รัฐบาลแห่งชาติ (รัฐบาลกลาง) ท้องถิ่น และโรงเรียนต้องนำโครงการป้องกันการก่ล่นแกล้งมาใช้ โดยโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนจัดตั้งหน่วยงานพิเศษที่รับผิดชอบในการกำหนดมาตรการป้องกันอย่างละเอียด นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดให้โรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนสอบสวนทุกกรณีที่สงสัยว่า การก่ล่นแกล้งก่อให้เกิดสถานการณ์ร้ายแรง (Serious Situations) ซึ่งจะก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สินของนักเรียน ซึ่งนับเป็นจุดเด่นของกฎหมายฉบับดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม องค์กร CNACRC-Japan ตั้งข้อสังเกตว่า การมองว่า ปัญหาการกลั่นแกล้งเกิดจากการขาดศีลธรรม ผู้ที่ขาดศีลธรรมจะกลั่นแกล้งบุคคลอื่น ดังนั้นเมื่อใช้มาตรการลงโทษผู้กลั่นแกล้งและกำหนดให้โรงเรียนต้องเสริมสร้างคุณธรรม และกิจกรรมอาสาสมัครให้นักเรียน โดยไม่ได้พิจารณาว่าผู้กลั่นแกล้งเป็นเหยื่อของความเครียดจากระบบการศึกษาที่มีการแข่งขันสูง ดังนั้น หากไม่มีการแก้ไขที่สาเหตุของปัญหาคือ “ค่านิยมในการแข่งขัน” แนวทางที่ใช้อยู่จึงไม่ได้ผล จำนวนการฆ่าตัวตายเนื่องจากการกลั่นแกล้งในโรงเรียนจึงไม่ได้ลดลง นับตั้งแต่มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรการเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง ค.ศ. 2013 และควรใช้มาตรการเยียวยาจิตใจของผู้กลั่นแกล้งที่ได้รับผลกระทบจากระบบการศึกษาที่มีการแข่งขันสูง

สำหรับประเทศไทย ผลการสำรวจทัศนคติต่อมาตรการวินัยและพฤติกรรมของครูที่มีต่อนักเรียนและการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของประเทศไทย ซึ่งจัดทำขึ้นในช่วงปี 2548-2549 พบว่าครูส่วนใหญ่ร้อยละ 60 เห็นว่าการลงโทษทางร่างกาย เป็นสิ่งที่จำเป็นและยังคงใช้มาตรการทางวินัยที่เข้มข้นอื่น ๆ รวมถึงทางกายภาพ และการล่วงละเมิดทางวาจาหรือเพิกเฉยโดยเจตนา การกลั่นแกล้งอาละวาดทั้งต่อหน้าครูและ

นอกสายตา เป็นการยากที่จะแก้ไขปัญหานี้เนื่องจากเด็ก ๆ มักจะไม่รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและผู้ปกครองไม่รู้ตัว¹³⁵

นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ หัวหน้ากลุ่มที่ปรึกษา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า การกลั่นแกล้งกัน เป็นสาเหตุของการฆ่าตัวตายในวัยรุ่นลำดับต้น ๆ มักเป็นข่าว บ่อยครั้งในประเทศญี่ปุ่น แต่ไม่ค่อยเป็นข่าวในประเทศไทย เพราะอัตราการฆ่าตัวตายในภาพรวมของประเทศไทยและ โดยเฉพาะในวัยรุ่นอยู่ในระดับต่ำ¹³⁶ จากข้อมูลของ PISA ในปี 2561 พบว่าในประเทศไทย มีนักเรียนร้อยละ 27 ที่รายงานว่า ถูกกลั่นแกล้งอย่างน้อยสองถึงสามครั้งต่อเดือน และมีนักเรียน ร้อยละ 13 ที่ถูกกลั่นแกล้งเป็นประจำ¹³⁷

¹³⁵ United Nations, CRC/C/THA/Q/3-4 Convention on the Rights of the Child Distr.: General 14 September 2011, Committee on the Rights of the Child “Consideration of the reports submitted by States parties under article 44 of the Convention: Combined third and fourth periodic reports of States parties due in 2009 Thailand” Adopted by the Committee at its eightieth session (14 January-1 February 2019) p.14. [Online] Retrieved from https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=THA&Lang=EN (accessed 22 January 2021).

¹³⁶ สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต, “การกลั่นแกล้ง สาเหตุการฆ่าตัวตายในวัยรุ่น” [ออนไลน์] เข้าถึงจาก <https://new.smartteen.net/infographic/70> (เข้าถึงเมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2564).

¹³⁷ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, “การกลั่นแกล้งในโรงเรียน จากมุมมองของ PISA” [ออนไลน์] เข้าถึงจาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2020-54> (เข้าถึงเมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2564).

ในงานวิจัยเรื่อง “การกลั่นแกล้งของเด็กนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ของศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมและการทดลอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้สำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,606 คน ระบุว่า นักเรียนกว่าร้อยละ 91 เคยถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน ร้อยละ 88 เคยถูกกลั่นแกล้งทางวาจา ร้อยละ 64 ถูกกลั่นแกล้งทางร่างกาย และ ร้อยละ 30 ถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ซึ่งพฤติกรรมการกลั่นแกล้งเหล่านี้ สามารถส่งต่อแลกเปลี่ยนกันได้ เช่น การกลั่นแกล้งทางกาย สัมพันธ์กับการกลั่นแกล้งทางวาจา เป็นต้น¹³⁸

อริวัฒน์ เนียมมีศรี เครือข่ายนักกฎหมายเพื่อเด็กและเยาวชน กล่าวว่า สังคมไทยต้องให้ความสำคัญและสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้อง เร่งปลูกฝังเด็กเรื่องการเคารพสิทธิเนื้อตัวร่างกาย การให้เกียรติกันทั้งในระดับครอบครัวและสถานศึกษา ส่วนกระทรวงศึกษาธิการก็ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ ควรกำหนดให้สถานศึกษามีช่องทางสำหรับเด็ก ๆ สามารถบอกเล่าปัญหาเพื่อขอความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการและเป็นมิตรและลับ และใช้กลไกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เพื่อเข้าสู่กระบวนการช่วยเหลือแก้ไข และกระทรวงการพัฒนาสังคม

¹³⁸ School of Changemakers, การกลั่นแกล้งในเด็กและเยาวชน, 29 กันยายน 2562, [ออนไลน์] เข้าถึงจาก <https://www.schoolofchangemakers.com/knowledge/22482/> (เข้าถึงเมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2564).

และความมั่นคงของมนุษย์ต้องออกแบบกระบวนการช่วยเหลือให้เป็นระบบโดยอาจตั้งองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรด้านเด็ก เข้ามามีส่วนร่วม¹³⁹

ในงานของ วิมลวรรณ ปัญญาว่อง พบว่า ในประเทศไทย มีการพัฒนากิจกรรม โครงการและสื่อเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง รังแกกันในโรงเรียน โดยพบหลักสูตรการป้องกันการรังแกกัน และวินัยเชิงบวกที่มีการวิจัยและต่อเนื่อง และมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น โรงเรียนปลอดความรุนแรงของกระทรวงศึกษาธิการ และ กิจกรรมสร้างสรรค์จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน แต่อย่างไรก็ตาม โรงเรียนไม่มีนโยบายที่ชัดเจน หรือมีแต่ไม่ใช่ นโยบายหลักของโรงเรียน หรือมีแต่ไม่ถูกนำมาใช้อย่างสม่ำเสมอ หรือไม่ได้สื่อสารให้รับรู้และเข้าใจตรงกันทั้งโรงเรียนไม่มีนโยบาย ต่อต้านการรังแกในระดับประเทศ ขาดแนวทางหรือกลยุทธ์ ในการต่อต้านการรังแกและความรุนแรงในโรงเรียนที่ตกลง ร่วมกันในระดับชาติ¹⁴⁰

จากข้อมูลข้างต้น ผู้เขียนมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ สำหรับประเทศไทยดังนี้

¹³⁹ กรมสุขภาพจิต, ห่วง!! พฤติกรรม "บูลลี่" เด็กไทยติดอันดับ 2 ของโลก เกือบครึ่ง คิดตอบโต้เอาคืน" [ออนไลน์] เข้าถึงจาก (<https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30148> (เข้าถึงเมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2564).

¹⁴⁰ วิมลวรรณ ปัญญาว่อง, การป้องกันและจัดการการรังแกกันในโรงเรียน, วารสาร สุขภาพจิตแห่งประเทศไทย 2562; 27(2), หน้า 141-142.

1) ประเทศไทยไม่มีมาตรการทางด้านกฎหมายในการคุ้มครองเด็กจากการถูกกลั่นแกล้งเป็นการเฉพาะและชัดเจนดังเช่นประเทศญี่ปุ่น ซึ่งโดยปกติหากมีการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียนของประเทศไทย เด็กจะได้รับความคุ้มครองภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ส่วนกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในกรณีที่เด็กเป็นผู้กระทำผิดจะได้รับความคุ้มครองภายใต้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีครอบครัว พ.ศ. 2553 รวมถึงประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมาตรการด้านอื่น ๆ ซึ่งจะไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพเพราะไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาในเชิงป้องกันแต่มุ่งเน้นในเชิงปราบปราม

2) ประเทศไทยไม่ปรากฏนโยบายที่ชัดเจนในการป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีในด้านนี้ เมื่อพิจารณานโยบาย งบประมาณ ของญี่ปุ่น จะมีทิศทางที่ชัดเจนในการป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนนโยบายตั้งแต่ระดับรัฐบาล และระดับท้องถิ่น รวมถึงโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกัน ส่วนประเทศไทยยังประสบปัญหาการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นเรื่องงบประมาณและบุคลากรรวมถึงองค์ความรู้ทำให้ท้องถิ่นไม่มีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต้องรอความช่วยเหลือจากส่วนกลาง

3) ประเทศไทยมีคู่มือปฏิบัติสำหรับการดำเนินการป้องกันและจัดการการรังแกกันในโรงเรียน ซึ่งจัดทำโดยสถาบัน

สุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นนราชนครินทร์ เป็นคู่มือสำหรับโรงเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีการแยกเนื้อหาสำหรับผู้บริหาร เด็ก และผู้ปกครอง ซึ่งคู่มือได้พยายามเสนอตัวอย่างกิจกรรมที่ครูสามารถนำไปใช้หรือปรับประยุกต์ใช้ได้ โดยใช้หลักการแก้ปัญหาแบบทั้งโรงเรียน (Whole school approach) ซึ่งเป็นแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) อย่างไรก็ตาม คู่มือดังกล่าวเป็นเพียงแนวปฏิบัติไม่ได้มีการบรรจุเนื้อหาเข้าในหลักสูตรการเรียนเพื่อช่วยส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียน ดังนั้นจะต้องอาศัยการผลักดันนโยบายในระดับประเทศ เป็นวิธีการที่ได้ผลดีที่สุดในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียน

4) ควรสร้างองค์ความรู้ในการกลั่นแกล้งให้กับผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ซึ่งเป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงต่อการกลั่นแกล้ง วิธีการป้องกันและตอบสนองต่อการกลั่นแกล้ง รวมถึงการทำฐานข้อมูล การศึกษาวิจัยอย่างจริงจังและเป็นระบบ จะทำให้ทราบสาเหตุของปัญหาและสามารถวางแผนแก้ไขได้อย่างทันที่

5) การลดภาระงานของครู จะช่วยให้ครูมีเวลามากขึ้น และสามารถตอบสนองต่อปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

จุมพต สายสุนทร. (2561). *กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 2*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

นวิยา นิยมธรรม. (2558). ศึกษาพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทยญี่ปุ่น: กรณีศึกษาผู้ถูกรังแก. ปรินญาณิพนธ์ สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่.

ภัชชา อารังอาจริยกุล. (2561). “ความรับผิดชอบทางละเมิดและการเยียวยาความเสียหายกรณีการกลั่นแกล้งในเด็ก.” วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ.

วิมลวรรณ ปัญญาว่อง. *การป้องกันและจัดการการรังแกกันในโรงเรียน*, วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย 2562; 27(2): 141-142.

สกล วรเจริญศรี. “การข่มเหงรังแก” *สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (Encyclopedia of Education) vol. 51, (2559): 15-16.*

อารีรัตน์ โกลิทธิ. (2563). *ญี่ปุ่นอย่างที่เป็น ลำดับที่ 8 การคุ้มครองสิทธิเด็กในสถานการณ์ภัยพิบัติตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ: กรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่น*. กรุงเทพฯ: โครงการสันติไมตรีไทย-ญี่ปุ่น (Japan Watch) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอกสารภาษาต่างประเทศ

Act for the Promotion of Measures to Prevent Bullying (September 28, 2013), [Online] Retrieved from <https://www.mext.go.jp/en/policy/education/elsec/title02/detail02/1373868.html> (accessed 10 July 2020).

Christian Curtis and John Tobin. (2019). *Article 28 The Right to Education* in John Tobin (ed). *The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary*. United Kingdom: Oxford University Press.

CNACRC-Japan. “The Childhood Impoverishment in Japan under the NEO-LIBERAL and NEO-NATIONALISTIC Momentum Final Version”. November 2017. [Online] Retrieved from https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRC/Shared%20Documents/JPN/INT_CRC_NGO_JPN_29989_E.pdf (accessed 1 July 2020).

Futoshi Kobayashi. *Bullying in Japanese Schools*, (Education Resources Information Center: ERIC 1999). [Online] Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED434755.pdf> (accessed 1 August 2020).

John Tobin and Judy Cashmore. (2019). “Article 19 The Right to Protection against All Form/s of Violence” in John Tobin (ed). *The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary*. United Kingdom: Oxford University Press.

Kirsty Kwano. “Bullying in Japanese Schools” *Savvy Tokyo* (May 23, 2016). [Online] Retrieved from <https://savvytokyo.com/bullying-japanese-schools/> (accessed 13 July 2020).

Kondo Yukari. “Court says bullying led to school boy's suicide” *NHK WORLD-JAPAN*, Wednesday Feb. 20, 2019. [Online] Retrieved from <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/379/> (accessed 15 July 2020).

KYODO, & JJI. “Bullying in Japan's schools surged nearly a third to record high in 2018” *The Japantimes*, Oct. 18, 2019 [Online] Retrieved from <https://>

www.japantimes.co.jp/news/2019/10/18/national/social-issues/bullying-cases-japan-schools-record-high-2018/#.Xuad0bzis2x (accessed 1 August 2020).

Laura Lundy et al. (2019). “Article 12 The Right to Respect for the Views of the Child” in John Tobin (ed). *The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary*. United Kingdom: Oxford University Press.

MEXT Japan. “Basic Policies for Preventing Bullying” [Online] Retrieved from https://www.mext.go.jp/en/policy/education/elsec/title02/detail02/___icsFiles/afieldfile/2020/06/22/20200622-mxt_kouhou02-01.pdf (accessed 25 December 2020).

MEXT Japan. Guidelines for Investigation on Serious Situations of Bullying, March 2017, Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology. p. 1. [Online] Retrieved from https://www.mext.go.jp/en/policy/education/elsec/title02/detail02/___icsFiles/afieldfile/2020/06/05/20200605-mxt_kouhou02-02.pdf (accessed 8 September 2020).

MEXT Japan. Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology FY2020 Budget Highlights, PG1 FY2020 MEXT General Budget Highlights [Online] Retrieved from https://www.mext.go.jp/en/unesco/mext_00002.html (accessed 20 December 2020).

Mino Tamaki. “*Ijime (Bullying) in Japanese Schools: A Product of Japanese Education Based on Group Conformity*” Paper presented at the second Annual Rhizomes: Re-Visioning Boundaries Conference of the School of Languages and Comparative Cultural Studies, *The University of Queensland*. (24-25 February 2006).

Brisbane. [Online] Retrieved from <https://espace.library.uq.edu.au/view/UQ:7721> (accessed 15 July 2020).

Miya Omori. *Ijime (Bullying)*. (1999) [Online] Retrieved from http://www.childresearch.net/papers/school/1999_03.html (accessed 1 July 2020).

Morita Yohji. “Bullying as a contemporary behaviour problem in the context of increasing 'societal privatization' in Japan” *Prospects-Quarterly Review of Education*, 26 No.2 (98) (1996). [Online]

Retrieved from <http://collections.infocollections.org/ukedu/en/d/Jh1920e/3.5.html> (accessed 1 August 2020).

Noam Peleg and John Tobin. (2019). “Article 6 The Rights to Life, Survival, and Development” in John Tobin (ed), *The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary*. United Kingdom: Oxford University Press.

Policy Speech by Prime Minister Shinzo Abe to the 183rd Session of the Diet, Monday, January 28, 2013 [Online] Retrieved from https://japan.kantei.go.jp/96_abe/statement/201301/28syosin_e.html (accessed 3 August 2020).

Policy Speech by Prime Minister Shinzo Abe to the 190th Session of the Diet, January 22, 2016 [Online] Retrieved from https://japan.kantei.go.jp/97_abe/statement/201601/1215627_10999.html

Policy Speech by Prime Minister Shinzo Abe to the 196th Session of the Diet, January 22, 2018 [Online] Retrieved from https://japan.kantei.go.jp/98_abe/statement/201801/_00002.html (accessed 3 August 2020).

Policy Speech by Prime Minister Shinzo Abe to the 198th Session of the Diet, January 28, 2019 [Online] Retrieved from https://japan.kantei.go.jp/98_abe/statement/201801/_00003.html (accessed 3 August 2020).

Policy Speech by the Prime Minister to the 201st Session of the Diet, January 20, 2020 [Online] Retrieved from https://japan.kantei.go.jp/98_abe/statement/202001/_00004.html (accessed 3 August 2020).

Press Conference by Prime Minister Shinzo Abe, Wednesday, December 26, 2012 [Online] Retrieved from https://japan.kantei.go.jp/96_abe/statement/201212/26kaiken_e.html (accessed 3 August 2020).

Robin May Schott. (2014). "The social concept of bullying: philosophical reflections on definitions" In D. M. Søndergaard & R. M. Schott (Eds.). *School Bullying: New Theories in Context* (Cambridge: Cambridge University Press.

Sharon Detrick. (1999). *A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*. The Hague: Martinus Nijhoff Publishers.

- Shinkichi Sugimori. “Anatomy of Child Bullying in Japan 6: Bullying Prevention (3): How to Interpret the Anti-Bullying Act, 2015” [Online] Retrieved from https://www.childresearch.net/papers/school/2015_01.html (accessed 15 July 2020)
- Shoko Yoneyama, “Theorizing school bullying: insights from Japan” *Confero Essays on Education Philosophy and Politics—Essays on school bullying: Theoretical perspectives on a contemporary problem, Volume 3, Number 2, September 2015* [Online] Retrieved from <http://www.confero.ep.liu.se> (accessed 17 July 2020), pp.124-125.
- Tomoyuki Kanetsuna, (2016). “Comparisons between English bullying and Japanese Ijime” in K. Kwak, P. K. Smith, & Y. Toda (Eds.), *School Bullying in Different Cultures: Eastern and Western Perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press.
- UNESCO. “School Violence and Bullying: Global Status Report” Presented at the International Symposium on School Violence and Bullying: From Evidence to Action. Seoul, Republic of Korea. 17–19 January 2017. p. 8

UNICEF. Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child. Fully Revised Third Edition 2007. [Online] Available from: https://www.unicef.org/publications/files/Implementation_Handbook_for_the_Convention_on_the_Rights_of_the_Child.pdf [accessed 26 November 2018].

United Nations. Additional Information from Japan to The Committee on the Rights of the Child in relation to the consideration of Japan's combined fourth and fifth periodic report at the 80TH session of the committee, [Online] Retrieved from <https://www.mofa.go.jp/files/000443921.pdf> (accessed 20 December 2020).

United Nations. Consideration of reports submitted by states parties under article 44 of the Convention Combined fourth and fifth periodic reports of Japan Opening statement by H.E. Masato OHTAKA, Ambassador in Charge of UN Affairs, Ministry of Foreign Affairs of Japan 16 January, 2019 [Online] Retrieved from <https://www.mofa.go.jp/files/000438850.pdf> (accessed 20 December 2020).

United Nations. CRC/C/JPN/Q/4-5 Convention on the Rights of the Child Distr.: General 3 July 2018, Committee on the Rights of the Child “List of issues in relation to the combined fourth and fifth periodic reports of Japan” Adopted by the Committee at its eightieth session (14 January-1 February 2019) Item 4 of the provisional agenda Consideration of reports of States parties

United Nations. CRC/C/JPN/Q/4-5 Convention on the Rights of the Child Distr.: General 5 March 2019, Committee on the Rights of the Child “Concluding observations on the combined fourth and fifth periodic reports of Japan” Adopted by the Committee at its eightieth session (14 January-1 February 2019)

การกลั่นแกล้งในโรงเรียน (School bullying) ของญี่ปุ่นเกิดจากความเครียด เพราะระบบการศึกษาที่มีการแข่งขันสูง (highly competitive) ระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นการวัดผล ก่อให้เกิด “ค่านิยมในการแข่งขัน” (pro-competition values) ส่งผลให้เด็กมีความกดดัน มีความเครียด ไม่มีความสุข และรู้สึกสิ้นหวัง สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง (Bullying) โดยเป็นการระบายความรู้สึกต่าง ๆ ไปยังเพื่อนเพื่อได้รับความทุกข์ดังกล่าวไปแทน “การกลั่นแกล้ง ขาดโรงเรียน ความรุนแรงในโรงเรียน และการฆ่าตัวตาย” เป็นปรากฏการณ์ที่มีความเกี่ยวพันและสอดคล้องกัน โดยการกลั่นแกล้งเป็นการถ่ายโอนความกดดันหรือความเครียดที่ตนเองมีไปยังผู้อื่น การไม่เข้าเรียนเป็นการหลีกเลี่ยงความกดดันที่จะได้รับ ส่วนความรุนแรงในโรงเรียนเป็นการโจมตีแรงกดดัน และการฆ่าตัวตายเป็นการทำลายตัวเองเพราะไม่สามารถทนต่อความกดดันได้ (CNACRC-JAPAN)